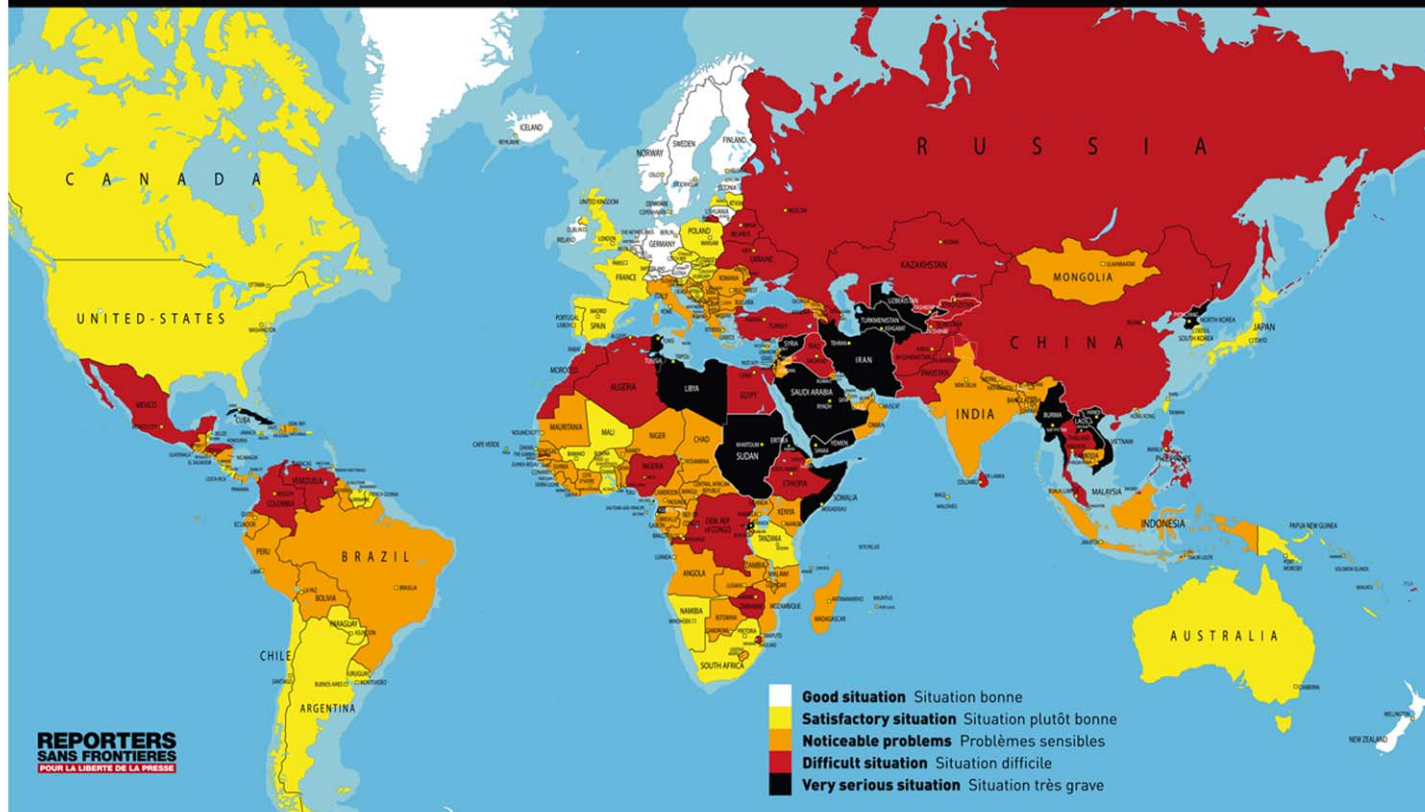

INFORME ANUAL 2010

**REPORTEROS
SIN FRONTERAS**
POR LA LIBERTAD DE PRENSA

LA LLIBERTAT DE PREMSA AL MÓN EL 2010

LA LIBERTAD DE PRENSA EN EL MUNDO EN 2010

25 AÑOS
REPORTEROS SIN FRONTERAS

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria de Comunicació

A LLIBERTAT DE PREMSA AL MÓN 2010

Amb la col·laboració de Lucía Campoamor i Sofía Salmerón

Traducció: Elvira Nadal

Diseny i maquetacio: Yolanda Sierra Campo

Els logotips reenvien a les llistes de «Depredadors de la llibertat de premsa» i els «Enemics d'Internet», disponibles en la Web de Reporters Sense Fronteres: www.rsf.org

Les dades estadístiques relatives als països (superfície i població) s'han extret de l'Atlas Eco 2010 (Nouvel Observateur).

© Reporteros Sin Fronteras 2010

María de Molina, 50- 28006 Madrid

Tel: + 34 91 523 37 00 – Fax: + 34 91 522 93 83

E-mail: rsf@rsf-es.org

Reporters Sense Fronteres agraeix a la Secretaria de Comunicació del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya el seu patrocini per a l'elaboració i difusió d'aquest informe.

**REPORTEROS
SIN FRONTERAS**
POR LA LIBERTAD DE PRENSA

ÍNDEX

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010 ... PÀG.05

INTRODUCCIÓ PÀG.06

ÀFRICA

Introducció	pàg. 08
Angola	pàg. 10
Camerun.....	pàg. 11
Costa d'Ivori	pàg. 12
Eritrea	pàg. 13
Etiòpia	pàg. 15
Gabon	pàg. 16
Guinea Bissau	pàg. 17
Guinea Equatorial	pàg. 18
Madagascar	pàg. 19
Mauritània	pàg. 20
Moçambic	pàg. 21
Níger	pàg. 22
Nigèria	pàg. 23
República Democràtica del Congo	pàg. 24
Ruanda	pàg. 26
Somàlia	pàg. 27
Sudan	pàg. 28
Togo	pàg. 29
Uganda	pàg. 31
Zimbabue	pàg. 32

AMÈRICA

Introducció	pàg. 33
Argentina	pàg. 35
Bolívia	pàg. 38
Brasil	pàg. 39
Canadà.....	pàg. 41
Colòmbia	pàg. 42
Cuba	pàg. 45
Equador	pàg. 48
El Salvador	pàg. 50
Estats Units	pàg. 51
Guatemala	pàg. 54
Haití	pàg. 55
Hondures.....	pàg. 56
Mèxic	pàg. 58
Panamà	pàg. 61
República Dominicana	pàg. 62
Veneçuela	pàg. 63
Xile.....	pàg. 65

ÀSIA

Introducció	pàg. 66
Afganistan.....	pàg. 68
Bangla Desh	pàg. 70
Birmània	pàg. 71
Cambodja	pàg. 72

Corea del Nord	pàg. 73
Fiji	pàg. 74
Filipines	pàg. 75
Índia	pàg. 76
Indonèsia	pàg. 78
Malàisia	pàg. 79
Nepal	pàg. 80
Pakistan	pàg. 81
Sri Lanka	pàg. 83
Tailàndia	pàg. 84
Vietnam	pàg. 85
Xina	pàg. 86

EUROPA

Introducció	pàg. 89
Albània	pàg. 92
Bielorússia	pàg. 93
Bulgària	pàg. 94
Croàcia	pàg. 95
Dinamarca	pàg. 96
Eslovènia	pàg. 97
Espanya	pàg. 98
Grècia	pàg. 100
Hongria	pàg. 101
Irlanda	pàg. 102
Itàlia	pàg. 103
Kosovo	pàg. 104
Letònia	pàg. 105
Moldàvia	pàg. 106

Portugal	pàg. 107
Regne Unit	pàg. 108
Romania	pàg. 109
Rússia	pàg. 110
Sèrbia	pàg. 112
Turquia	pàg. 113
Uzbequistan	pàg. 116

MAGRIB I ORIENT MITJÀ

Introducció	pàg. 117
Argèlia	pàg. 119
Bahrain	pàg. 121
Egipte	pàg. 122
Iemen	pàg. 125
Iran	pàg. 126
Iraq	pàg. 129
Israel	pàg. 132
Jordània	pàg. 134
Kuwait	pàg. 135
Liban	pàg. 136
Libia	pàg. 137
Marroc	pag. 138
Qatar	pag. 140
Síria	pag. 141
Territoris Palestins Ocupats	pag. 143
Tunisia	pag. 145
Unió dels Emirats Àrabs	pag. 146

INTERNET	PÀG. 147
----------------	----------

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

Periodistas morts: 57

Col·laboradors morts: 1

Periodistas empresonats: 150

Col·laboradors empresonats: 9

Internautas empresonats: 116

INTRODUCCIÓ GENERAL

Europa cau del seu pedestal, no hi ha respir per a les dictadures

Desenvolupament econòmic, reforma de les institucions i respecte dels drets fonamentals no van necessàriament junts. La defensa de la llibertat de premsa és, i serà sempre, un combat; combat de vigilància a les democràcies de la vella Europa, combat contra l'opressió i per la justícia en els règims totalitaris que encara taxonen el globus. Convé, d'una banda, reconèixer als motors de la llibertat de premsa (Finlàndia, Islàndia, Noruega, Holanda, Suècia i Suïssa al capdavant), i de l'altra retre homenatge a la determinació dels militants dels drets humans, (periodistes, blocaires) que a tot el món defensen amb valentia el dret a denunciar i en la sort dels quals no deixem de pensar mai.

Reporters sense Fronteres ha manifestat en més d'una ocasió la seva

preocupació davant la degradació de la situació de la llibertat de premsa a la Unió Europea, que en aquest terreny ja ha deixat de ser un conjunt homogeni. Al llarg de l'any en curs, a França i Itàlia s'han produït alguns incidents greus: violació de la protecció de les fonts, vigilància dels mitjans de comunicació, menyspreu i fins i tot impaciència del poder polític amb els periodistes i el seu treball, citacions judicials...

Una vegada més aquest any Finlàndia, Islàndia, Noruega, Holanda, Suècia i Suïssa han donat exemple respectant periodistes i mitjans, i també protegint-los davant la justícia. En aquest aspecte, Islàndia ha proposat un projecte de llei exemplar i únic al món: « Iniciativa islandesa per als mitjans moderns » (IMMI, Icelandic Modern Media Initiative). Un país com Suècia es distingeix pel seu marc legal (l'Acta de la llibertat de premsa) particularment favorable a l'exercici de l'ofici de periodista, la força de les seves institucions i el respecte als contrapoders, entre altres la premsa, per al bon funcionament de la democràcia.

Deu països on no és bo ser periodista

Els països menys respectuosos en matèria de llibertat de premsa formen aquest any un grup més ampli, que n'abasta deu (Ruanda, Iemen, Xina, Sudan, Síria, Birmània, Iran, Turkmenistan, Corea del Nord i Eritrea), marcats per les persecucions als periòdics i la manca total d'informació. La situació de la llibertat de premsa continua deteriorant-se.

Des de l'estiu de 2010 Cuba ha autoritzat la posada en llibertat de 50 militants i periodistes. No obstant això, la situació no evoluciona en absolut, la censura i l'opressió continuen formant part de la vida quotidiana de dissidents polítics i professionals de la informació. Birmània, on al novembre passat es van celebrar eleccions parlamentàries, no ofereix cap espai de llibertat i respon amb la presó i treballs forçats als pocs intents d'informar que hi ha.

Finalment, cal subratllar que diversos països que es troben obertament en guerra són escenaris de conflictes soterrats o de guerra civil (Afganistan, Pakistan, Somàlia, Mèxic), veuen com

s'eternitzen les situacions de caos i com arrela cada vegada més una cultura de la violència i la impunitat, on la premsa es converteix en objectiu privilegiat. En aquests països, que es troben entre els més perillosos del món, els periodistes són objectiu directe de les parts bel·ligerants, com ho demostra el segrest de Stéphane Taponier i Hervé Ghesquière, ostatges a Afganistan des del 29 de desembre de 2009.

Creixement econòmic no equival a llibertat de premsa

Encara que el desenvolupament econòmic dels BRIC (Brasil, Rússia, Índia i Xina) és bastant semblant, l'any 2010 revela una important disparitat en les respectives situacions de la llibertat de premsa. Brasil gaudeix d'una evolució legislativa favorable, encara que cal lamentar la recent mort d'un periodista. Índia ha passat per una sèrie d'actes violents i censura de professionals de la informació en diversos estats del país. Rússia no experimenta cap millora notable respecte de l'any 2009, que va ser particularment catastròfic per als periodistes. Quant a Xina, malgrat que disposa d'una blocosfera de sorprenent vita-

litat i cada vegada més mobilitzada, continua censurant i empresonant les veus dissidents. Ara, aquests quatre països assumeixen les responsabilitats de potències emergents i han de complir les seves obligacions en el terreny dels drets fonamentals.

A Filipines. Ucraïna, Grècia i Kirguizistan la situació es degrada enormement. A Filipines, la matança d'una trentena de periodistes encarregada per un baró local, al desembre de 2009; a Ucraïna, el lent i segur deteriorament de la llibertat de premsa després de l'elecció de Víktor Ianukóvitx al febrer de 2010; a Grècia, l'any 2010 ha estat marcat per disturbis polítics i la violència soferta per diversos periodistes, i a Kirguizistan per la campanya d'odi ètnic a la minoria uzbeka, en un context de confusió política.

Jean-François Julliard

*Secretari general internacional
de Reporters Sense Fronter*

ÀFRICA

INTRODUCCIÓ

Cinquanta anys després de les independències, els periodistes africans han de continuar el combat per la seva llibertat

Per ser el cinquantè aniversari de la independència de molts estats africans, el 2010 havia de ser l'any de les celebracions. No obstant això, els periodistes del continent no han estat per a festes. En matèria de llibertat de premsa, encara que la Banya d'Àfrica segueix sent la zona més letal, la regió dels Grans Llacs i l'Est de l'Àfrica han experimentat importants reculades.

A Eritrea estan empresonats almenys trenta periodistes i quatre col·laboradors de mitjans de comunicació, mantinguts en llocs secrets en condicions espantoses, sense dret a judici, i sense que es filtri cap notícia sobre la seva situació. Els treballadors dels mitjans públics, únics tolerats al país, no tenen més opció que obeir les ordres del Ministeri d'Informació o es-

capar del país. I la premsa estrangera no és ben rebuda. A Somàlia, la guerra civil que enfronta el govern de transició i les milícies islamistes armades no respecta els mitjans de comunicació i freqüentment causa víctimes entre els periodistes; aquest any n'han matat tres. A poc a poc, Al-Shabaab i Hizb-Al-Islam es fan amb el control de les ràdios independents i les utilitzen per difondre la seva propaganda, religiosa i política.

A Sudan, el temporal aixecament de la censura prèvia a la premsa escrita no era més que una cortina de fum. Una forta repressió ha afectat els mitjans de comunicació. Es va suspendre el diari d'oposició Rai-al-Chaab i van empresonar cinc dels seus treballadors (tres d'ells continuen detinguts), però abans de res el pitjor és que ha tornat una altra vegada la vigilància de l'Estat sobre les publicacions escrites, cosa que fa gairebé impossible que puguin tractar-se temes important, com el futur referèndum sobre la independència del sud del país.

A Ruanda, el cap de l'Estat Paul Kagame va ser reelegit en condicions més que dubtoses de transparència. La suspensió temporal de les principals publicacions independents, el clima de terror que va envoltar l'elecció

presidencial i l'assassinat a Kigali del redactor en cap adjunt d'*Umuvugizi*, Jean-Léonard Rugambage, han abatut els mitjans. En proporcions gairebé comparables a Somàlia, Ruanda es va buidant de periodistes, que fugen del país per temor de la repressió.

La vigilància imposada a la premsa i la degradació del clima per als periodistes entorn de les eleccions de maig de 2010 han mantingut a Etiòpia entre els països poc respectuosos de la llibertat de premsa. A causa de la violència que pateixen els periodistes, i de les detencions arbitràries que efectuen la policia i els serveis d'intel·ligència, Nigèria i la República Democràtica del Congo segueixen sent països on informar és un ofici de risc.

A Uganda, els assassinats de dos periodistes al setembre de 2010 i la recent intensificació de casos d'agressions i detencions de professionals dels mitjans, alimenten fortes inquietuds sobre l'ambient en què hi treballa la premsa quan s'acosten les eleccions de 2011. En les mateixes dates, Angola es va veure afectada per l'assassinat, encara no aclarit, d'un periodista de Radio Despertar i les agressions a alguns dels seus col·legues. L'any va ser també difícil a Camerun, enfonsat per la mort

a la presó del periodista Bibi Ngota i el manteniment, en presó provisional, de dos dels seus companys durant nou mesos. A Costa d'Ivori van acorrallar alguns mitjans com *L'Expression* o el *Nouveau Courrier d'Abidjan* i el canal France 24 va estar temporalment suspès al febrer; però l'elecció presidencial de novembre s'ha efectuat sense que es registressin més incidents pel que fa a mitjans de comunicació.

Des que, al febrer de 2010, es va produir l'enderrocament del president Mamadou Tandja, a Níger ha millorat clarament el clima de la premsa. Es van organitzar uns Estats Generals de la Comunicació i va tornar a obrir-se la Casa de la Premsa. No obstant això, aquest país en transició segueix vivint en la incertesa igual que Guinea, marcada pels sagnants esdeveniments del 28 de setembre de 2009, i que espera que l'elecció d'Alpha Condé per a la presidència de la República vagi acompanyada d'una millora de la llibertat de premsa.

Després de dos anys difícils, 2008 i 2009, Kènia és ara un exemple a l'Est d'Àfrica. Igualment Txad s'allunya dels moments dolents de la instauració de l'estat d'emergència el 2008, fins i que encara és insuficient la llibertat atorgada a la premsa.

Després d'un any molt dur a Gabon i Madagascar, finalment la tensió s'ha rebaixat una mica. No obstant això, a Madagascar les autoritats de transició han de demostrar més respecte per la premsa, deixant d'empresonar periodistes com els de *Radio Fahazavana*, o de suspendre mitjans de comunicació. Com l'any passat, Zimbabue progressa lentament. El retorn dels diaris independents, la primavera de 2010, ha representat un avenç en l'accés de la població a la informació, però la situació continua sent molt fràgil i preocupen les veleïtats de Robert Mugabe, que podria deixar de respectar els acords de compartir el poder.

Finalment, aquest any dos estats africans han passat a formar part de la llista dels cinquanta països més respectuosos de la llibertat de premsa: Tanzània, a pesar que continua tenint temes tabús com l'albinisme, i Burkina Faso, fins i tot a pesar que 12 anys després de l'assassinat del periodista Norbert Zongo encara no s'ha fet justícia.

Namíbia ha estat el país africà on els periodistes han gaudit d'un millor ambient de treball en aquest any, mentre que Cap Verd es col·loca a l'altura de Ghana i Mali. Sud-àfrica ha experimentat una certa reculada,

a causa de les agressions a periodistes durant la Copa del Món de Futbol, però sobretot a causa del comportament de les autoritats del Congrés Nacional Africà (ANC, partit en el poder) amb la premsa. El 8 d'abril de 2010, Julius Malema, líder de la Lliga de la Joventut de l'ANC, va expulsar de la seva roda de premsa el corresponsal de la *British Broadcasting Corporation* (BBC), Jonah Fisher, a qui va anomenar « bastard » i « agent brut ». D'altra banda, les autoritats han preparat dos projectes que posen en perill la llibertat de premsa; a saber, la creació d'un tribunal de mitjans de comunicació i una reforma de la llei d'informació.

RSF remet al seu informe anual, publicat cada mes de març, específic sobre Internet.

Ambroise Pierre

ANGOLA

104 entre 178 en l'última classificació mundial de RSF

- Superfície: 1.246.700 Km²
- Població: 18.486.800 habitants
- Cap de l'Estat: José Eduardo Dos Sants

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

1 periodista mort

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

Alberto Chakusanga va ser trobat mort a trets, a casa seva, a Luanda, al setembre. El periodista de *Ràdio Despertar* es convertia en la primera víctima de la professió periodística des de 2001. Reporters Sense Fronteres escrivia al ministre de l'interior, Sebastiao José Antonio Martins, i li feia arribar la seva preocupació pel rebrot de violència exercida contra els professionals dels mitjans de comunicació. També al setembre resultava ferit Norberto Abias Sateko, reporter de la cadena *TV Zimbo*, i, a l'octubre, un company de Chakusanga a *Ràdio Despertar*, Antonio Manuel Dóna Silva, va ser apunyalat al carrer.

CAMERUN

129 entre 178 en l'última classificació mundial de RSF

- Superfície: 475.440 km²
- Població: 18.894.406 habitants
- Cap de l'Estat: Paul Biya

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El periodista Ngota Ngota Germain, editor del setmanari *Camerun Express*, moria a l'abril a la presó de Kondengui, en la qual feia sis setmanes que estava empresonat, incapaç de suportar les seves dures condicions de vida. Ngota havia ingressat a la presó al març, juntament amb Serge Sabouang, editor de *La Nation*, i Robert Mintya de *Le Devoir*.

L'empresonament de periodistes i el pagament de multes són pràctiques habituals en el país governat pel president Paul Biya, i en el qual l'editor de *La Détente Libre*, Lewis Medjo, compleix, des de gener de 2009, una condemna de tres anys de presó i 3.000 euros de multa per "difondre notícies falses". L'any començava amb l'alliberament, al gener, del periodista Jean-Bosco Talla acusat d'insultar el president, després del pagament de 4.500 euros. Al febrer, Simon Hervé Nko'ó i Serge Sabouang eren detinguts i posats en llibertat set dies després, per tornar a ser empresonats a la presó de Kondengui. Al novembre

van ser finalment alliberats Robert Mintya i Serge Sabuang.

Més casos se sumen a la pressió exercida pel govern de Camerun sobre els professionals de la comunicació. Els comentaris en un programa de televisió sobre els procediments judicials portats a terme per la unitat anticorrupció, coneguda com *Operació Esparver*, poden arribar a costar als seus autors tres anys de presó i multes de 7.500 euros.

COSTA D'IVORI

118 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 322.462 km²
- Població: 18.373.060 habitants
- Cap de l'Estat: Laurent Gbagbo

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els mitjans de comunicació de Costa d'Ivori continuen patint l'assetjament de les autoritats, mentre se segueixen comptant els anys de la desaparició del periodista franco-canadenc Guy-André Kieffer (sisè aniversari des que es perdés el seu rastre a Abidjan).

La cobertura de les protestes sorgides al febrer, pel nou retard de les eleccions per part del president Laurent Gbagbo, va poder ser la causa de suspensió de la televisió *France 24* durant més d'una setmana. El responsable del Consell de Mitjans de Comunicació explicava la reobertura de la cadena, després d'haver obtingut el compromís dels seus representants de tractar les notícies d'una manera "més professional".

Els diaris *Le Patriote*, *Le Nouveau Reveil* i *L'Expression* també van rebre amenaces. Aquest últim va ser assetjat per la policia i acusat de proporcionar el material de les revoltes de febrer a *France 24*.

ERITREA

178 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 117.600 km²
- Població: 4.400.000 habitants
- Cap de l'Estat: Isaias Afewerki

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

29 periodistes empresonats

4 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els periodistes empresonats a Eritrea, convertida en la major presó a cel obert d'Àfrica per als informadors, es compten per desenes. Les duríssimes condicions en les quals romanen, situació sempre negada pel govern d'Awdelegn, han costat la vida a diversos professionals de mitjans de comunicació en aquest país, últim en la classificació de RSF sobre llibertat de premsa al món.

Des de 2005 han mort a la presó d'Awdelegn, Yusuf Mohamed Ali redactor del *Tsigenay*; Medhane Hailu, editor i cofundador del *Keste Debera*; Said Abdulkader de l'*Admas* i Fessehaye "Joshua" Yohannes del setmanari *Setit*, actualment prohibit. En aquesta presó es troben empresonats més d'una trentena de professionals de la informació, entre ells, i des de 2001, el conegut periodista Dawit Isaak, fundador del setmanari *Setit* i primer mitjà de comunicació independent d'Eritrea, que té la doble nacionalitat sueca i eritrea.

Al llarg dels vuit anys i mig que fa que està detingut no se l'ha acusat

formalment de cap càrrec. Isaak va ser arrestat, juntament amb altres vuit periodistes, per criticar l'absència de llibertat d'expressió i debat democràtic a Eritrea. El govern suec, associacions de periodistes i ONG han sol·licitat reiteradament al govern eritreu l'alliberament de Dawit Isaak, al mateix temps que han denunciat la violació sistemàtica de les convencions internacionals humanitàries sobre el tractament a presoners -garantir menjar adequat i cures mèdiques-. Així mateix han sol·licitat l'accés d'un equip mèdic a la presó, sota la supervisió de Creu Roja Internacional, sense cap èxit fins ara. Al mes de maig de 2010, polítics i intel·lectuals europeus, principalment nòrdics i africans, entre els quals figuren diversos exprimers ministres suecs, i escriptors com John Le Carré, van demanar a la Unió Europea que suspenguí l'ajuda a Eritrea i exerceixi pressió diplomàtica sobre el seu govern.

Els periodistes Temesghen Gebreyesus, del *Keste Debera*, i Mattewos Habteab,

ERITREA

editor i cofundador del *Meqaleh*, romanen a la presó de Dahlak Islands des del 2008. Al començament d'aquest any la periodista Yirgalem Fisseha Mebrahtu, de l'emissora d'Asmara, *Radio Bana*, detinguda al febrer de 2009, va ser traslladada i, confinada en solitari, a la presó de May Srwa. Al març, un altre dels periodistes més coneguts del país, Said Abdulhai, se sumaven a la llista de detinguts.

El Consell de Seguretat de Nacions Unides va recomanar a la Unió Europea, al desembre de 2009, prohibir l'entrada de funcionaris civils i militars a Eritrea. I, en les mateixes dates, RSF, escrivia a l'enviat especial de Nacions Unides per a casos de tortura i altres tractes cruels, inhumans o degradants, i l'instava a "sol·licitar accés als periodistes presos i obtenir informació sobre el seu estat de salut".

ETIÒPIA

139 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.104.300 km²
- Població: 80.906.007 habitants
- Cap de l'Estat: Girma Wolde-Giorgis

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

3 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El codi de conducta aprovat el darrer març, en previsió de les eleccions generals que van tenir lloc el 23 de maig de 2010, imposava als mitjans de comunicació restriccions com la prohibició d'entrevistar votants, candidats o observadors durant el dia de les eleccions. Introduïa, a més, normatives relatives a la "incitació a la rebel·lió o al terrorisme" que exposaven els professionals de la comunicació a patir arrests arbitraris emparats en l'ambigüitat legislativa.

Des de l'aprovació del codi fins a les eleccions de maig, dos periodistes d'*Ethiopian Radio and Television Agency* (ERTA) van ser arrestats i jutjats, acusats de "robar i vendre programes nacionals a la televisió internacional Al Jazeera". El ministre de comunicacions va al·legar que es tractava d'un cas purament criminal sense cap relació amb la llibertat de premsa mentre acusava la *Voice of America* de "propaganda desestabilitzadora". Però continuen empresonats, des de 2007, Saleh Idriss Gamma i Tesfalidet Kidane Tesfazghi, periodistes de la tele-

visió *Eri-TV*, i Shiferraw Insermu, d'*Ethiopian Television* (ETV), des de 2004 .

GABON

107 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 267.670 km²
- Població: 1.353.111 habitants
- Cap de l'Estat: Ali Bongo

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Gabon es convertia en notícia el 2010 per suspendre durant sis mesos *Ezombolo*. El diari va ser acusat d'insultar "el cap de l'Estat" Ali Bongo, per qüestionar les seves despeses en viatges i comentar el seu aspecte físic.

Al febrer, dos periodistes de *L'Union*, Albert Yangari i Jonas Moulenda, van ser citats a declarar en diverses ocasions per una informació publicada sobre l'exdirector general del *Gabonese Shippers Council* (CGC), Alfred Nguia Banda. L'article, que informava sobre l'assassinat del nou director del CGC René Ziza, instava la policia a considerar la hipòtesi de la implicació de l'exdirector general en la mort del seu successor. Els periodistes de *L'Union* es queixaven de les amenaces que havien rebut i lamentaven l'immobilisme de la policia a garantir la seva seguretat.

GUINEA BISSAU

67 entre 178 en l'última classificació mundial

Superfície: 36.120 km²

Població: 1.744.503 habitants

Cap de l'Estat: Malam Bacai Sanha

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

L'amenaça al periodisme a Guinea Bissau ve de la mà del tràfic de drogues. Al maig, el propietari del *Diario de Bissau*, Joo de Fangs, va ser atacat dintre de les instal·lacions del mateix diari per un home de negocis -suposadament traficant de drogues- i el seu xofer, que van destruir tots els ordinadors de la sala de redacció. No sembla que es tracti d'un fet aïllat. Dos periodistes el 2009, i un altre el 2010, es van veure forçats a abandonar el país davant el clima de repressió existent. El 2007 un article titulat "Cocaine and coups haunt gagged nation" ("La cocaïna i els cops d'estat persegueixen a una nació emmordassada") denunciava l'amenaça constant als periodistes dels traficants de drogues i els seus còmplices.

GUINEA EQUATORIAL

167 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 28.050 km²
- Població: 519.590 habitants
- Cap de l'Estat: Teodoro Obiang Nguema Mbasogo

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els mitjans espanyols i britànics que pretenien cobrir les eleccions legislatives, al novembre de 2009, van veure denegat el visat d'entrada al país. Uns comicis en els quals va sortir reelegit Teodoro Obiang amb el 96% dels vots. Un plebiscit denunciat per l'organització Human Rights Watch, que va posar l'accent en la caòtica situació del país i les condicions en què s'anaven a celebrar les eleccions. Al país dirigit per Obiang, des de 1979, s'estima que més de 150.000 persones han estat assassinades, torturades, empresonades arbitràriament o han hagut d'exiliar-se per raons polítiques en els últims 30 anys.

En aquesta situació, al mes d'abril, el corresponsal de l'Agència *France-Presse* i periodista de l'emissora *Africa n°1*, Samuel Obiang Mbana, va ser arrestat a l'aeroport de Malabo després de cobrir la cimera extraordinària dels caps d'Estat de la Comunitat Econòmica i Monetària d'Àfrica Central (CEMAC), acusat de no dur acreditació per cobrir l'esdeveniment. Va ser detingut du-

rant cinc hores en una comissaria de la capital.

El cas d'Obiang Mbana se suma al del seu antecessor en el lloc de corresponsal de l'AFP, Rodrigo Angue Nguema, detingut el 2009 durant quatre mesos, després de ser denunciat per difamar el director de la companyia internacional aèria de Ceiba; i el de Pedro Luis Esono, detingut durant tres dies al febrer per anunciar a la ràdio estatal, a Bata, el descobriment de set cadàvers en un abocador de la ciutat.

MADAGASCAR

116 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 587.040 km²
- Població: 20.187.648 habitants
- Cap de l'Estat: Andry Rajoelina

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

L'exèrcit va irrompre, en el mes de maig, a la ràdio *Fréquence Plus* per arrestar el líder de l'oposició Ambroise Ravonison, que era entrevistat en directe en el programa "Tamberim-Baovao". Els membres de la Special Intervention Force (força especial d'intervenció) van forçar la porta principal de l'emissora i van agredir periodistes, tècnics, i fins convidats del programa com el Dr Joseph Randriamiarisoa, proper a l'expresident Albert Zafy.

En el mateix mes, alguns empleats de *Radio Fahazavana*, inclosos sis periodistes, van ser detinguts acusats d'amenaçar "la seguretat nacional" i "incitar a la revolta". L'exèrcit va tancar l'emissora i va arrestar també dos tècnics i dos guàrdies de seguretat al·legant que usaven transmissors pirates i violaven els termes de la seva llicència. En total, deu empleats van ser detinguts i traslladats a la presó d'Antanimora, a la capital, on van iniciar una vaga de fam com a protesta per la seva permanència en guarda judicial. *Radio Fahazavana* pertany al FJKM,

una església protestant que dóna suport al depositat president Marc Ravalomanana.

MAURITÀNIA

95 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.025.520 km²
- Població: 3.199.297 habitants
- Cap de l'Estat: Mohamed Ould Abdel Aziz

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El protagonista dels primers mesos de l'any, a Mauritània, va ser el periodista Hanevy Ould Dehah, director del lloc web *Taqadoumy*, detingut al juny de 2009 i condemnat a sis mesos de presó per la publicació d'un article sobre el president del partit de l'oposició, (llavors candidat presidencial) titulat "La fortuna sobtada d'Ibrahima Sarr". Després de complir els sis mesos del seu arrest, Dehah va romandre a la presó inexplicablement. Al febrer de 2010, el tribunal que en el seu moment el va condemnar per "violació de la decència pública", va afegir als seus càrrecs els d'"incitació a la revolta" i "publicació criminal", per acabar sentenciant-lo a dos anys de presó, ignorant el judici anterior i el mig any de condemna ja complet. Les pressions nacionals i internacionals davant les actuacions de la justícia mauritana van acabar amb l'indult del president i l'alliberament de Dehah el 26 de febrer.

MOÇAMBIC

98 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 801.590 km²
- Població: 21.776.761 habitants
- Cap de l'Estat: Armando Guebuza

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El periodista Salomao Moyana, de *Magazine Independente*, rebia, al maig, amenaces de mort pel seu editorial sobre el líder del partit de l'oposició, Afonso Dhlakama. Moyana acusava el líder del Mozambican National Resistance Movement (Renamo) d'inconsistència política per la seva negativa a reconèixer en el Parlament la legitimitat dels diputats del seu propi partit, sense el seu consentiment previ. Les amenaces contra Moyana estan en mans de la policia, que ha promès investigar-les. Mentre, el seu cotxe ha estat objecte d'actes de vandalisme.

NÍGER

104 (compartit amb Angola i Montenegro) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.267.000 km²
- Població: 14.661.012 habitants
- Cap de l'Estat: Mamadou Tandja

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Bones notícies des de Níger on, amb motiu de la Conferència de Mitjans de Comunicació, celebrada a la fi de març, el govern militar anunciava la reobertura del Niamey Press Club, tancat des de l'estiu de 2008. Els conferencians van debatre una nova llei de premsa que preveu l'abolició les penes de presó per a periodistes.

NIGÈRIA

145 (compartit amb Colòmbia) entre
178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 923.770 km²
- Població: 151.282.441 habitants
- Cap de l'Estat: Umaru Yar'Adua

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

2 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Nigèria, present en la llista de Depredadors de la Llibertat de Premsa 2010 de RSF, segueix sent un país difícil per als professionals dels mitjans de comunicació. A l'abril, tres periodistes van ser assassinats en un només dia. El reporter de *The Nation*, Edo Sule Ugbagwu, era còsit a trets en la seva casa de Lagos; i dos periodistes del *Protestant Fortnightly Light Bearer* van ser víctimes d'un atac a cops de matxet com a venjança per la mort d'un musulmà a la ciutat de Jos, on des de fa mesos es produeixen enfrontaments entre les comunitats cristianes i musulmanes. I, al març, tres periodistes de la televisió *South African M-Net Supersport*, van ser raptats i alliberats uns dies després del pagament de rescat. Una font participant en les negociacions va assegurar a AFP que el rescat d'un d'ells ascendia a 100.000 dòlars, una dada que van negar les autoritats nigerianes.

D'altra banda, Nigèria establia aquest any un mal precedent amb la introducció de controls a Internet. Un tribunal islàmic, que pre-

tenia posar fi als debats entorn de l'ús de l'amputació com a càstig al robatori – deu anys després de la primera amputació sota les lleis de la xaria – va ordenar el tancament del bloc i els continguts de Twitter i Facebook del grup en pro dels drets humans Civil Right Congress.

REPÚBLICA DEMOCRÁTICA DEL CONGO

148 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 2.344.860 km²
- Població: 64.179.721 habitants
- Cap de l'Estat: Joseph Kabila

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El sisè assassinat de periodistes en els últims cinc anys, a la República Democràtica del Congo, va causar la mort, a l'abril, del càmera Patient Chebeya Bankome, professional al servei de diverses cadenes de televisió, inclosa *Radio-Télévision Nationale Congolaise* (RTNC) propietat de l'estat. Tres homes li van disparar a la porta de casa seva en presència de la seva esposa, i després van fugir. Els detalls del judici militar als presumptes assassins, tres militars que no encaixaven amb la descripció del testimoniatge de la dona de Bankome, van posar de manifest la necessitat d'un tribunal civil i la constitució de la Comissió Judicial Especial, demanada per Reporters Sense Fronteres, per investigar els assassinats de periodistes i activistes dels drets humans al Congo.

RSF ha instat el president Kabila, en repetides missives, a corregir la situació que viuen els professionals dels mitjans de comunicació. L'assassinat de Chebeya Bankome s'ha produït en un país on l'entrada i sortida de periodistes a la presó

són el pa de cada dia, i els visats als mitjans de comunicació estrangers depenen d'una acreditació prèvia de premsa, supeditada a un codi de justícia militar.

Són nombrosos els periodistes empresonats el 2010 a la RDC. Etienne Maluka, cap tècnic de *Radio Communautaire de Moanda* (RCM), va ser empresonat 23 dies a Matadi, acusat d'"atacar la seguretat interna de l'Estat" per retransmetre en antena una cançó anglesa. Pascal Mulunda; l'editor del setmanari *Le Monitor*; Jullson Eninga, periodista del diari *Le Journal*; Tomba Lumembu del diari *La Tempête des Tropiques*, i Kasereka Taipa de *Radio Moto Oïcha*, van ser alguns dels empresonats. Al novembre, un tribunal de Kinshasa va condemnar a vuit mesos de presó i 10.000 dòlars de multa, el periodista d'*Africa News*, Achille Kadima Mulamba, per acusar de malversació el responsable del Fons Europeu de Desenvolupament. Dies després, Kambale Maghaniryo, de *Radio Télévision Gabren Beni* (RTGB), va ser sentenciat a 24

REPÚBLICA DEMOCRÁTICA DEL CONGO

mesos de presó per "difamar" el màxim responsable de la policia de la frontera, el capità Bokwala.

D'altra banda, *Radio France Internationale* està suspesa des del 2009 . Al juliol es va tallar el senyal a tres mitjans de l'oposició: les televisions *Canal Kin Télévision* (CKTV) i *Canal Congo Télévision* (CCTV), i l'emissora *Radio Liberté Kinshasa* (Ralik). I abans que acabés el mes, diversos soldats van irrompre en les instal·lacions de ràdio *Moto Oïcha*, a la localitat d'Oïcha, exigint parlar amb el presentador, que va fugir i va passar des de llavors a la clandestinitat. A l'agost, una missió de Nacions Unides va haver d'evacuar a Kinshasa Michel Tshiyoyo, càmera de *Radio Télévision Amazone* (RTA), després de rebre diverses amenaces suposadament de persones properes al governador de la província. Una vegada evacuat va seguir rebent missatges recordant-li la sort del company assassinat, Chebeya Bankome.

RUANDA

169 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 26.340 km²
- Població: 10.010.692 habitants
- Cap de l'Estat: Paul Kagame

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

2 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El periodista Jean-Léonard Rugambage, editor d'*Umuvugizi*, primera víctima mortal dels professionals dels mitjans ruandesos des de fa més d'una dècada, va ser assassinat, al juny de 2010, a les portes de casa seva.

Amb anterioritat, la Cort Suprema de Nyarugenge absolia l'editor del diari bimensual *Rugari*, condemnat a dos anys de presó acusat d'"extorsió". L'editor va ser empresonat més de vuit mesos fins que va ser suspesa la seva sentència i ordenat el seu immediat alliberament a l'abril.

Aquest mateix mes el High Media Council (Alt Consell de Mitjans) suspenia sis mesos els diaris *Umuseso* i *Umuvugizi*, sota l'acusació d'"incitar a la insubordinació de l'exèrcit i la policia" i "posar en perill l'ordre públic". Umuseso ja havia vist com un tribunal de Kigali condemnava a un any de presó el seu director Xerris Kabonero; a sis mesos el seu editor, Didas Gasana; i a altres punts el seu reporter Richard Kayigamba, per destapar un

cas de corrupció entre un ministre i una alcaldessa.

D'altra banda, al juny el mateix Consell bloquejava també la pàgina web d'*Umuvugiz*. RSF va denunciar llavors el que considerava un campanya orquestrada per apartar els mitjans de comunicació de les eleccions previstes per al 9 d'agost, i instava la Unió Europea i altres donants internacionals a replantejar-se les ajudes enviades al país. Mentre, Agnès Uwimana Nkusi, editora del quinzenal *Umurabyo*, era arrestada al juliol i continua empresonada a la presó preventiva per tractar temes considerats "sensibles", entre altres l'assassinat del periodista Jean-Léonard Rugambage.

SOMÀLIA

161 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 637.660 km²
- Població: 9.658.666 habitants
- Cap de l'Estat: Xeic Sharif Sheikh Ahmed

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

3 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La milícia islamista Al-Shabaab no deixa de petja els mitjans de comunicació a Somàlia. Va començar l'any retenint periodistes, com el corresponsal de Radio *Somaliweyn*, Ali Yusuf Adan, detingut al febrer i alliberat al cap de pocs dies. A l'abril va endurir el seu assetjament als mitjans anunciant la catalogació de la BBC i la *Voice of America* com a "propaganda cristiana" i posant sobre avís les emissores locals del risc de servir com a mitjà per a la retransmissió. La milícia islamista controla gran part del territori i actua amb l'autonomia que li dona posseir presons pròpies on administra justícia en la seva croada personal contra els enemics de l'Islam.

Però va ser al maig quan es va produir la primera de les tres víctimes mortals que hi va haver a Somàlia durant l'any. A la capital, Mogadiscio, el periodista Sheik Nur Mohamed Abkey, de *Radio Mogadishu*, va ser assassinat a trets quan tornava a casa. Poc després, a l'agost, Barkhat Awale, periodista de *Radio Hurma*, rebia un tret mortal mentre

ajudava a instal·lar un transmissor a la teulada de l'emissora. I al setembre, moria de set punyalades Abdullahi Omar Gedi, de *Radio Dajir*, a Galkayo, atacat també quan es dirigiria al seu domicili.

L'assetjament dels grups islamistes als mitjans de comunicació, especialment ràdios, culminava al setembre amb l'assalt a *Radio HornAfrik* per membres d'Al-Shabaab, mentre la milícia Hizb-Al-Islam prenia les instal·lacions de la *Global Broadcasting Corporation* (GBC) per distribuir la seva pròpia propaganda.

Al novembre el president de la regió de Puntland, Abdirahman Mohamed Farole, indultava el director de *Horseed Media FM*, Abdifatah Jama Miri, que havia estat condemnat a sis mesos de presó per una entrevista amb el líder d'un grup rebel local relacionat amb Al-Qaeda.

SUDAN

172 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 2.505.810 km²
- Població: 39.413.122 habitants
- Cap de l'Estat: Omar Hassan el-Bé-chir

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

4 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Al maig tenien lloc les primeres eleccions generals des de 1986, esdeveniment tenyit pel bloqueig de la pàgina web *Sudan Vote Monitor*, una iniciativa civil que pretenia dur el seguiment del procés electoral. Però l'ombra de la censura es va veure amb major evidència amb el tancament del diari de l'oposició *Rai al-Shaab* i l'empresonament de quatre dels seus periodistes que van denunciar haver sofert tortures a la presó. El propietari del diari i capdavanter del Popular Congress Party (PCP), va ser també empresonat el 15 de maig. Una cosa semblant va esdevenir al seu editor polític, arrestat vuit dies després i dut a un lloc d'alta seguretat, on va sofrir descàrregues elèctriques i altres agressions.

Altres mitjans, com el diari *Ajras al-Hurriya* o el diari independent *Al-Sahafa* sofrien la retirada de diverses pàgines de les seves publicacions. Les ràdios també van ser blanc de les amenaces de les autoritats. *Radio Miraya FM* i *Radio Bakhita* eren acusades pel ministre Paul Mayom Akech d'incitar a la

violència ètnica i instades a "posar el cos editorial en ordre" sota pena de ser clausurades.

TOGO

60 entre 178 en l'última classificació mundial Superfície: 56.790 km²

- Superfície: 56.790 km²
- Població: 6.616.700 habitants
- Cap de l'Estat: Faure Gnassingbe

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

Les autoritats van dificultar l'emissió del visat i les corresponents acreditacions als enviats especials de les emissores franceses *Radio France*, *Radio France Internationale* (RFI), RTL i del diari *La Croix*, per cobrir la jornada electoral de les eleccions presidencials, celebrades el 4 de març, en les quals va ser reelegit Faure Gnassingbé amb el 60% dels vots. Negats al principi, els visats van arribar a última hora impedit el seguiment complet del procés electoral.

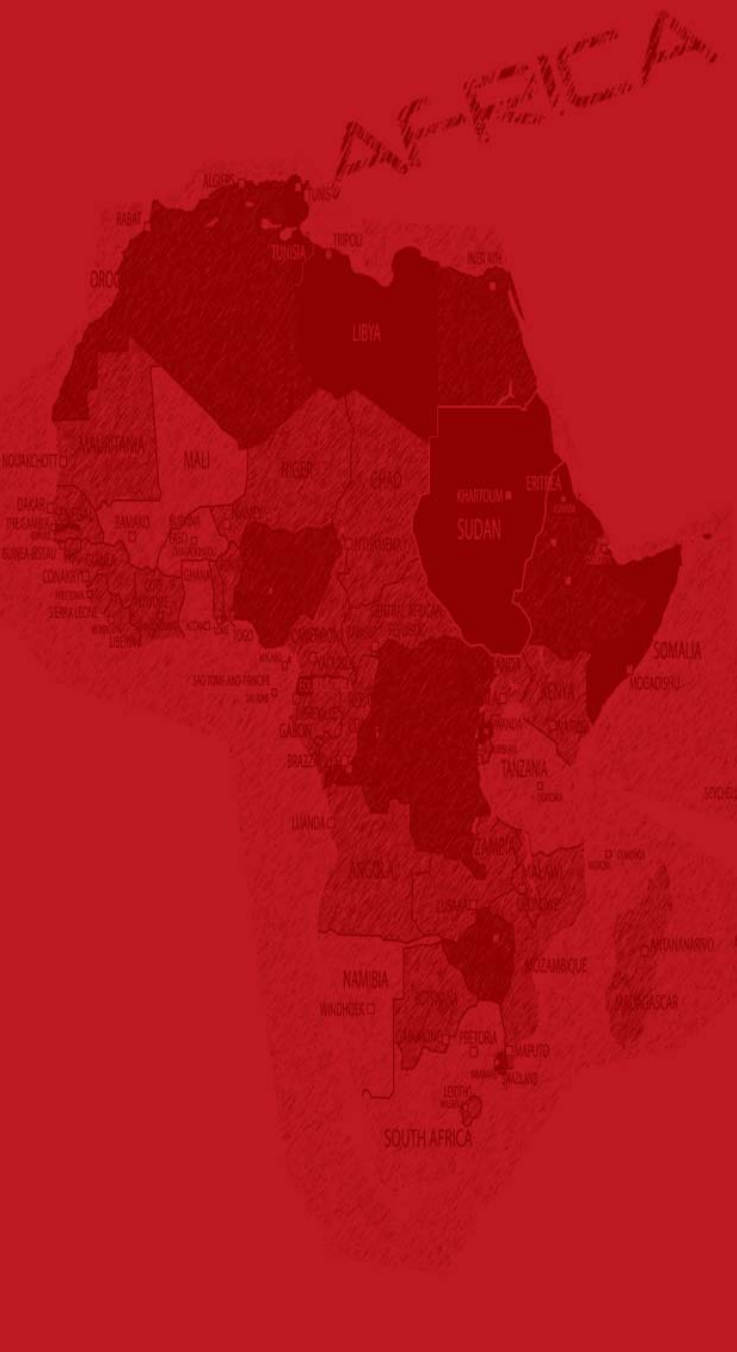
També al març, era agredit el corresponsal de l'agència *France-Prese* (AFP), en una manifestació de l'oposició togolesa per un manifestant que acabava de fotografiar. Uns companys de l'agència *Reuters* i de *Reporters Sense Fronteres*, van ser violentament rebutjats quan tractaven d'ajudar-lo. RSF va lamentar que a Togo, com en altres països en període electoral, els periodistes siguin empresonats com a objectiu per les diferents forces polítiques. "Els periodistes que cobreixen aquestes manifestacions són simples observadors. El fet d'atacar-

los constitueix un atemptat al dret de les persones de ser informades", va declarar RSF. A l'agost, un tribunal de Lomé va condemnar el periòdic *Tribune d'Afrique*, a pagar una indemnització de 90.000 euros al germà del president Faure Gnassingbé, per acusar-lo d'estar involucrat en tràfic de drogues.

La sentència incloïa una multa addicional de 45.000 euros per injúries i la prohibició de publicar el periòdic a Togo. El president Gnassingbé, demandava també el setmanari *L'Indépendant Express* per publicar la seva suposada relació, i la de l'excapità de la selecció nacional de futbol, Emmanuel Adebayor, amb Miss Togo 2004, exigint al periòdic una indemnització de 150.000 euros. El fotògraf Didier Ledoux, del setmanari *Liberté Hebdo*, que acudia al Tribunal de Justícia de Lomé per cobrir la notícia dels processos judicials iniciats contra el *Tribune d'Afrique* i *L'Indépendant Express*, va ser interceptat per la policia, obligat a pujar al cotxe dels agents, copejat, insultat i finalment alliberat. Set-

TOGO

manes abans de l'agressió, Ledoux havia estat amenaçat pel tinent coronel francès Romualdo Letondot, conseller del cap de l'Estat Major de l'Armada, quan cobria una manifestació no autoritzada.

UGANDA

96 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 236.040 km²
- Població: 27.269.482 habitants
- Cap de l'Estat: Yoweri Museveni

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

L'assassinat de dos periodistes, al setembre de 2010 i les recents detencions i agressions de professionals augmenten les inquietuds sobre l'ambient que regnarà per als mitjans de comunicació en les pròximes eleccions de 2011. El corresponsal de *Top Radio Paul Kiggundu* va ser copejat fins a la mort per una multitud de motociclistes, a la localitat de Rakai. Kiggundu cobria les protestes davant del domicili del sospitós d'assassinat d'un motociclista, que havia tingut lloc el dia anterior, quan els manifestants s'hi van llençar a sobre. Tres dies després, el presentador de l'emissor a *Prime Radio, Dickson Ssentongo*, moria també apallissat, a Mukono. Ssentongo, trobat als voltants de l'emissora en la qual treballava, va ser traslladat a l'hospital on va morir.

A l'octubre, la CBS va reprendre la seva activitat després d'un any de tancament. El govern n'havia ordenat la clausura, i la de les emissores Suubi FM, *Radio Two Akaboozi Kubiri* i *Radio Sapienta*, al setembre de 2009, acusant-les d'incitar

"a la revolta" en els disturbis que van enfrontar els partidaris del regne de Buganda amb els membres del grup ètnic Ankole, que van causar desenes de morts.

ZIMBABUE

123 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 390.760 km²
- Població: 13.578.277 habitants
- Cap de l'Estat: Robert Mugabe

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Reporters Sense Fronteres condemnava, al febrer, l'assetjament i la intimidació de les autoritats de Zimbabwe a *The Zimbabwean*, diari privat editat a Gran Bretanya, que acusaven de "publicar falsedats", al mateix temps que presentaven càrrecs penals contra la seva distribuïdora, la companyia *Adquest*.

Però, després de més de sis anys sense premsa independent, hi ha hagut alguns avenços. El Zimbabwe Media Council (Consell de mitjans de Zimbabwe) concedia al maig les llicències per a la publicació de tres diaris privats: *The Daily News*, *NewsDay* i *The Daily Gazette*. Queda encara un quart pendent d'autorització, *The Mail*, propietat de Fruitlink, una companyia unida al Youth Empowerment Fund que dona suport al partit del president Robert Mugabe.

El Consell planejava també reprendre la publicació del seu propi setmanari, *The Daily News on Sunday*, i el *The Worker*, una publicació mensual del Zimbabwe Congress of Trade Union.

AMÈRICA

INTRODUCCIÓ

Polarització al sud, risc físic més al nord

Els canvis més espectaculars de l'any 2010 afecten tres països d'Amèrica Central. A El Salvador, l'assassinat de Christian Poveda, esdevingut el 2 de setembre de 2009, va provocar una mobilització real del govern de Mauricio Funes. I aquí estan els resultats: 33 detencions. Un fet molt estrany en una regió on amb freqüència regna la impunitat. També es dibuixa una tendència positiva a Guatemala on, al contrari d'anys precedents, en aquest no hi ha hagut cap mort.

Panamà experimenta un moviment invers, en un ambient cada vegada més tibant entre la premsa i les autoritats. Tres episodis greus expliquen la seva brutal caiguda. En primer lloc la detenció, durant dinou dies a la fi del mes de juny, del periodista jubilat Carlos Nuñez, a causa d'una condem-

na per « difamació » i « injúries » que es remunta a dotze anys enrere i de la qual l'interessat no tenia coneixement. Després, els maltractaments que va rebre en la cel·la un fotògraf detingut per una instantània anodina. I finalment, les amenaces, acompanyades d'un procediment d'expulsió, sofertes pel periodista espanyol Paco Gómez Nadal, editorialista crític i defensor de la causa indígena. Durant aquest temps, el Costa Rica veí ha seguit mantenint la seva posició de país millor classificat de Llatinoamèrica. Als Estats Units, a pesar que hi ha una situació clarament més favorable que durant el doble mandat de George W. Bush, el primer balanç de l'administració Obama en matèria d'accés a la informació pública s'anuncia molt per sota de les esperances ciutadanes.

Hondures, on persisteix la violència generada pel cop d'estat del 28 de juny de 2009, presenta el 2010 un balanç humà gairebé comparable, al Nord, al de Mèxic. En aquest país d'Amèrica Central han matat des de gener nou periodistes, i tres d'ells a priori per motius relacionats amb la professió. La premsa mexicana està de dol per dotze dels seus, vuit dels

quals van pagar sens dubte el preu de les seves activitats. A Colòmbia, un altre país d'alt risc, dominen les seqüeles de l'escàndol d'espionatge, en part contra de la premsa, durant la doble presidència d'Álvaro Uribe. A això cal afegir tres assassinats, dos d'ells amb un mòbil professional confirmat. Sempre tensa la situació a la República Dominicana, on no és bo ocupar-se de la corrupció i el narcotràfic. La situació torna a ser crítica als països andins. Bolívia i Equador van ser escenaris d'un rebrot de violència, intimidacions i bloquejos, que mantenen un fort clima de polarització política i mediàtica. La situació afecta tant la premsa pública com la privada. Igualment Perú ha tingut la seva quota, molt elevada, d'agressions, i també de censures ordenades des de molt dalt del poder on s'ha abusat dels procediments oberts a la premsa. El conjunt de tots aquests factors fa que també a Venèçuela segueix sent dramàtica la situació; l'acaparament que fa el poder de la xarxa audiovisual hertziana i l'ús immoderat de les "cadena" presidencials (missatges o al·locucions de caràcter públic), deixen un marge molt escàs al pluralisme.

A Cuba continuen empresonats cinc periodistes en l'únic Estat del continent que no reconeix l'existència de cap tipus de premsa independent. Encara que el règim ha fet alguns gestos en favor dels seus presos polítics, amb la contrapartida d'obligar-los a l'exili, segueix sense cedir gens en les llibertats públiques. I seguint amb les illes, a Haití els mitjans de comunicació intenten sobreviure enmig de la reconstrucció d'un país devastat pel sisme del 12 de gener de 2010.

Problemes persistents al Sud

Entre els altres països es reparteixen alguns problemes persistents –superconcentració de mitjans, desigualtats econòmiques, tensions locals, excés de diligències judicials, restriccions per cobrir esdeveniments– com els que hi ha al Con Sud (Argentina, Xile, Paraguai i Uruguai). El balanç de Brasil s'anunciava prometedor al principi de l'any, amb una disminució dels casos greus de violència que fins llavors minaven determinades regions, gestos de lluita contra la impunitat en alguns casos i canvis legislatius favorables en matèria d'accés a la informació editorial, com la reafirmació del dret a pu-

blicar caricatures en període electoral. No obstant això, tres assassinats van venir a endolar la premsa regional al mes d'octubre, als estats de Rio de Janeiro, Sao Paulo i Rio Grande do Norte. En l'últim dels casos s'ha confirmat la pista professional: un expolícia militar ha reconegut la seva implicació en l'assassinat d'un periodista que denunciava les actuacions del crim organitzat.

Benoît Hervieu

ARGENTINA

tament, d'aproximadament el 60 i el 40%, respectivament, de les accions de *Cablevisión*". Emmarcat en aquest escenari, també va caure l'empresa proveïdora d'Internet *Fibertel*, dependent de *Cablevisión*. El govern li va donar de baixa la llicència perquè "funcionava de manera il·legal". L'oposició va tornar a acusar el govern de "persecució contra els que pensen diferent".

La Suprema Cort de Justícia de la Nació va anul·lar per unanimitat, al juny, la suspensió de la Llei de serveis de comunicació audiovisual, aprovada al març a demanda d'un diputat.

Al setembre era *assassinat*, a punyalades, Adams Ismael Ledesma, treballador social i periodista bolivià de 41 anys, director del nou canal per cable *Mundo TV Villa*, i corresponsal del diari *Mundo Villa*, dedicats als immigrants bolivians, paraguaians i peruans.

Encara que Argentina ocupa un lloc més aviat envejable en l'última classificació mundial de la Llibertat de premsa de RSF, el risc professional registrat localment no ha

desaparegut i la brutalitat de certs funcionaris de la policia provincial contra la premsa no és un fet inèdit. En aquest sentit, hi ha hagut molts atacs a periodistes i mitjans que denunciaven la controvertida activitat d'algunes empreses de risc per al medi ambient, amb freqüència en complicitat amb les autoritats locals, i que estan passant per una mala experiència. És el cas dels periodistes de *Catamarca*, Nicolas Ziggio i Lucas Olaz, agredits i desposseïts de material, quan cobrien un conflicte que enfronta els habitants de la localitat amb la companyia *Aguas Ricas*; el de Dante Fernández, a la província de Chaco, agredit per dos agents de la seguretat després de fer-se ressò de les denúncies contra les empreses *San Carlos SRL* i *Pista Larga AS*, i les fumigacions aèries realitzades, sense avís previ, per sobre d'una llacuna de la qual la població es proveeix d'aigua; i de les emissores *Radio Arco Iris* i *radio Cerrillos* de Salta. Uns desconeguts van assaltar el domicili del director d'aquesta, Carlos Villanueva, i el van incendiar. El sinistre va destruir una part de

la casa del periodista i de l'emissora. El fill de Villanueva va resultar ferit i intoxicat, quan intentava apagar el foc, i va haver de ser hospitalitzat. Finalment, a la província de Río Negro, al novembre, el fotògraf Carlos Thorp, col·laborador del diari *Al Día*, va ser agredit i va haver de ser traslladat a l'hospital amb una mà fracturada, dues costelles fissurades, hematomes i cremades a les dues mans.

BOLÍVIA

103 entre 178 en l'última classificació mundial

N A D A

- Superfície: 1.098.581 km²
- Població: 9.200.000 habitants
- Cap de l'Estat: Evo Morales Ayma

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

L'anunciada iniciativa del govern d'Evo Morales per desclassificar els documents de l'Exèrcit, relatius a 156 desaparicions comeses durant els règims militars, en particular durant les dictadures del general Hugo Banzer (1971-1978) i el coronel Luis García Bressoli (1980-1981), entre ells l'homicidi del periodista i opositor Marcelo Quiroga Santa Cruz, va ser duta a efecte al maig.

A l'octubre va ser finalment aprovada, per després ser promulgada pel president Evo Morales, la Llei contra el racisme, que disposa la instauració d'un Comitè Nacional contra el Racisme i tota Forma de Discriminació, sota la tutela del Ministeri de Cultura. La llei, en l'article 16, disposa que "el mitjà de comunicació que autoritzi i publiqui idees racistes i discriminatòries pot ser objecte de sancions econòmiques i de suspensió de llicència de funcionament". També incorpora en l'article 23 les disposicions del Codi Penal relatives als "Delictes contra la dignitat de l'ésser humà". En un comunicat conjunt, l'Associació

Nacional de la Premsa (ANP), l'Associació Nacional de Periodistes de Bolívia (ANPB) i l'Associació de Radiodifusores Bolivianes (ASBORRA) es van manifestar contra "una censura de premsa prèvia que viola la llibertat d'expressió, considerada per les normes internacionals com a base fonamental de la democràcia". Aquestes organitzacions van subratllar que s'oposen "a la pràctica del racisme i a la discriminació, com està establert en els seus codis d'ètica, però rebutgen qualsevol tipus de censura prèvia, directa o indirecta contra el periodisme".

BRASIL

58 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 8.547.400 km²
- Població: 193.893.235 habitants
- Cap de l'Estat: Dilma Rousseff

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

A pesar de l'auge econòmic i de l'emergència en el panorama internacional, Brasil és un lloc de risc per a l'exercici de la professió periodística. Octubre va ser un mes fatídic: van morir assassinats Wanderley dos Reis, propietari del diari gratuït *Jornal Popular News*; Francisco Gomes de Medeiros, presentador de *Rádio Caicó*; i José Rubem Pontes de Souza, editor i president del diari *Entre-Rios Jornal*. El primer, a qui van disparar tres individus a casa seva, a l'estat de Sao Paulo. El segon, contra el qual van disparar també dos homes amb motocicleta a la sortida del seu domicili, a l'estat de Rio Grande do Norte. I el tercer, assassinat amb dues bales al clatell a Três Rios, ciutat de l'interior de l'estat de Rio de Janeiro.

Ja al març, un tribunal de Sao Paulo va condemnar quatre persones, tres d'elles policies militars, per l'assassinat que va tenir lloc al maig de 2007, del periodista Luiz Barbon Filho, col·laborador del setmanari *Jornal do Porto* i del diari *JC Regional*. El periodista seguia des de 2003 un cas d'abusos

sexuals que implicava quatre empresaris i cinc regidors de la localitat de Porto Ferreira, a l'estat de Sao Paulo. Un mes després, Handson Laércio, presentador de la cadena *TV Mearim*, va patir un intent d'assassinat a l'estat de Maranhão. Li van disparar a la sortida del seu domicili, i el van ferir a la mà. Se sospitava que els fets podien estar relacionats amb les denúncies a la policia abordades en el programa de Laércio. L'informe 2009 de la Federació Nacional de Periodistes assenyalava que la majoria d'aquests atacs estaven perpetrats per funcionaris de l'estat.

A l'agost, a la ciutat declarada seu dels Jocs Olímpics 2016, Rio de Janeiro, l'assassí del periodista de la *TV Globo*, Tim Lopes, campanya a pler a la favela del Morro do Alemão. Així ho mostrava, armat i venent crac a plena llum del dia, un reportatge de la mateixa *TV Globo*. El periodista va desaparèixer el 2002 mentre investigava un cas d'abusos sexuals a la favela de Vila Cruzeiro. El seu assassí, Eli-seu Felício de Souza, condemnat a vint-i-tres anys i mig de presó, va apro-

BRASIL

fitar la primera llicència en règim semiobert per escapar-se.

Al risc vital que pateixen els professionals dels mitjans de comunicació, se suma la censura: al febrer es van complir els gairebé 200 dies de censura que va imposar el Tribunal Suprem Federal de l'estat de Sao Paulo al diari *O Estat de So Paulo*, al qual van prohibir publicar qualsevol contingut relacionat amb l'empresari Fernando Sarney, fill de l'antic president de la República, José Sarney.

Anticipant-se a les eleccions a la presidència i a governador dels diferents estats del país, previstes per a l'octubre, el Suprem Tribunal Federal va derogar a l'agost la prohibició vigent en la llei electoral de 1997 de "trucar, muntar o usar qualsevol altre recurs d'àudio o vídeo que d'alguna forma pogués degradar o ridiculitzar algun candidat, partit o coalició", i permetre l'ús de caricatures i altres expressions humorístiques en les eleccions. No obstant això, al setembre, les autoritats de l'estat de Mato Grosso do Sul van confiscar 850 exemplars del setmanari Im-

pacto Campo Grande que va publicar diversos articles crítics amb el governador de l'estat i candidat a la reelecció, André Puccinelli.

CANADÀ

21 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 9.970.610 km²
- Població: 33.500.000 habitants
- Cap de l'Estat: Stephen Harper

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La protecció de les fonts, un principi fonamental sense el qual el periodisme d'investigació no podria existir, es va posar en perill aquest any per una sentència. La Suprema Cort canadenca va fallar, al maig, contra el periòdic National Post, i el va obligar a lliurar diversos documents que apuntaven a un conflicte d'interessos en un préstec que un banc estatal va donar a un amic de l'exprimer ministre Jean Chrétien. La Cort Suprema va dictaminar que l'interès públic, atès per la protecció de la identitat dels informants, era important, però que en aquest cas quedava superat per l'interès públic a arribar a la veritat. RSF està d'acord amb la Federació Provincial de Periodistes de Quebec (FPJQ), que la decisió del Tribunal Suprem estableix un precedent terrible per posar en dubte la capacitat d'un periodista per garantir l'anonimat de les fonts o la confidencialitat dels documents.

En aquest sentit, Danielle Leblanc guanyava, a l'octubre, davant el Tribunal Suprem el seu cas sobre el dret dels periodistes a protegir les

seves fonts d'informació. La font en qüestió era coneguda només com "Dt. Chouette" i va permetre a la periodista revelar un escàndol de patrocini federal al començament de la dècada. RSF va felicitar el lloc web Project RIM Check, que té per objecte esclarir la vigilància governamental dels serveis de telèfon mòbil BlackBerry, que el fabricant canadenc Research in Motion (RIM), sembla haver permès en alguns països on s'utilitzen els seus telèfons mòbils.

COLÒMBIA

145 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.141.748 km²
- Població: 45.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Juan Manuel Santos

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

2 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Les amenaces contra periodistes són contínues a Colòmbia: assassinats, persecucions, atacs, detencions... Tres periodistes van morir assassinats durant 2010 a Colòmbia. El 19 de març va ser assassinat Clodomiro Castilla Ospina, director de la revista *El Pulso del Tiempo* i periodista de la radiodifusora *La Voz de Montería*. El periodista era conegut per les seves publicacions sobre les activitats de Salvatore Mancuso, un dirigent paramilitar finalment extraditat a Estats Units el 2008, país on era perseguit per "tràfic de drogues". Castilla havia estat testimoni a la Cort Suprema de Justícia durant el procés de Reginaldo Muntis i Juan Manuel López Cabrales, dos paramilitars condemnats el 2008 pel seu suport al temible grup paramilitar "Águilas Negras".

A l'abril va ser assassinat Mauricio Medina Moreno, director de *CRIT 98.0 FM Estéreo*, una emissora de ràdio indígena d'Ortega (Tolima). Els investigadors van excloure la pista d'un grup armat en activitat en aquesta zona i van assenyalar

un mòbil "passional", invocació utilitzada amb freqüència en assassinats similars per rebutjar la pista professional i fins i tot tancar un cas. I a l'octubre, va ser assassinat el líder indígena i periodista de la radiodifusora comunitària *Radio Payumat*, Rodolfo Maya Aricape.

La Procuraduría General de la Nació acusava, al febrer, directament quatre exalts càrrecs del Departament Administratiu de Seguretat (DAS), així com el secretari general de la Presidència de la República, Bernardo Moreno, en l'escàndol de les escoltes il·legals, també anomenades "Chuzadas", contra personalitats crítiques amb el govern, entre les quals es trobaven periodistes considerats "molestos". Algunes víctimes del Grup d'Intel·ligència Estratègica 3 (G-3) del DAS, que van ser espiats, amenaçats i van sofrir intents de descrèdit, van ser els periodistes Hollman Morris i Claudia Julieta Duc, a més de l'advocada iraniana i Premi Nobel de la Pau Shirin Ebadi, i el xilè José Miguel Vivanco, director per a Amèrica de

COLÒMBIA

l'organització Human Rights Watch, i de representants diplomàtics a Colòmbia.

A l'octubre, es van dictar sancions disciplinàries contra nou alts funcionaris, entre els quals hi ha tres antics directors del DAS, Jorge Noguera Cotes, Andrés Peñate Giraldo i María del Pilar Hurtado, i l'exsecretari general de la Presidència, Bernardo Moreno, al qual s'ha prohibit ocupar un càrrec públic per divuit anys. I, es va informar sobre l'obertura d'un procediment a la Cambra de Representants per permetre interrogar l'expresident Álvaro Uribe per la seva suposada implicació en el cas. L'excap d'Estat va negar primer tota responsabilitat en els disbarats dels serveis d'intel·ligència sota el seu doble mandat, per oposar-se a qualsevol crítica amb la seva política anomenada de "seguretat democràtica". La periodista Claudia Julieta Duc planejava emprendre accions legals contra l'expresident Álvaro Uribe.

Sobre aquest fet, RSF va publicar al maig el seu informe "Chuzadas: las grandes orejas de inteligencia giradas contra la prensa",

després d'una missió conjunta de l'organització i l'Associació Mundial de Ràdios Comunitàries (AMARC), en el qual es fa el balanç d'una veritable caça de bruixes realitzada durant vuit anys pel poder executiu contra les personalitats crítiques amb la política de "seguretat nacional" d'Álvaro Uribe. Els periodistes de les emissores *Violeta Stéreo* i *La Voz de Yopal* es van manifestar, amb la boca emmordassada, al juliol, a la plaça central de la ciutat de Yopal, (nord-est de Colòmbia), en solidaritat amb vuit dels seus col·legues que s'enfronten a acusacions d'injúria "i calúmnia", per una demanda imposada pel governador del departament de Casanare, Raúl Flórez. RSF va sol·licitar al governador que retirés la seva demanda contra els vuit periodistes i el va convidar a seguir un procés legal per sol·licitar una "rectificació" si considerava les declaracions difamatòries, o a utilitzar el seu dret de rèplica.

Després de la victòria en les eleccions presidencials de Juan Manuel Santos, i després de la seva investidura, a l'agost, un cotxe bomba va explotar i

COLOMBIA

va causar l'ensorrament del sostre de l'edifici on hi ha *Caracol Radio* i les oficines de l'agència espanyola *EFE*. La bomba va deixar nou ferits lleus. Al setembre, s'emetia una ordre d'arrest contra l'ex periodista de la cadena Telesur i productor independent William Parra, per estar, suposadament, vinculat a les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC). La justícia el busca per "rebel·lió", "concert per delinquir" i "finançament d'activitats terroristes". Sandra Gamboa, advocada de Parra, ha indicat que en el procediment judicial iniciat en contra del seu client hi havia múltiples irregularitats que violaven en particular el dret a la defensa. Al setembre, el fiscal que va emprendre les diligències contra Parra, va ser declarat incompetent sobre aquest cas i se'l va rellevar de les seves funcions en la secció antiterrorisme de la Fiscalia General de Colòmbia. Aquesta mesura era sol·licitada pel col·lectiu d'advocats que defensa el periodista.

RSF va elogiar l'avenç de la investigació sobre l'homicidi del periodista Jaime Garzón, esdevinguda fa més

de deu anys. El procurador general va inculpar, al juny, l'exfuncionari del Servei Nacional d'intel·ligència colombià, José Miguel Narváez, per la seva implicació en l'assassinat del periodista. Narváez va ser empresonat el 2009, per espionatge il·legal de nombroses personalitats del país, entre elles jutges, periodistes, opositors polítics i dirigents d'organitzacions defensores dels drets humans.

CUBA

166 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 110.860 km²
- Població: 11.267.000 habitants
- Cap de l'Estat: Raúl Castro

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

4 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Cuba perdia, al juliol de 2010, el penós títol de ser una de les primeres presons del món per a periodistes, després de Xina i Iran, quan va alliberar la majoria dels 24 periodistes que es trobaven empresonats des de l'operació "Primavera Negra", realitzada al març de 2003. Entre ells el corresponsal de RSF a l'illa, Ricardo González.

La mort a la presó del dissident Orlando Zapata Tamayo, el 23 de febrer, després de 80 dies de vaga de fam, i la llarga vaga de fam mantinguda pel periodista Guillermo Fariñas, per obtenir l'alliberament dels presos polítics més malalts, van ser el detonant d'un sorprenent gir en la política del govern cubà que, fins llavors, s'havia negat a qualsevol canvi en la situació dels presos polítics empresonats. El panorama va fer un tomb sorprenent després de la visita a l'Havana del ministre espanyol d'Afers Exteriors, Miguel Ángel Moratinos, a principis de juliol. El cardenal de l'església catòlica, Jaime Ortega, va anunciar que durant la trobada del president Raúl Castro i el canceller espanyol,

el govern cubà s'havia compromès a alliberar, en els següents mesos, 52 presoners polítics, cinc d'ells immediatament.

Pocs dies després, el 13 de juliol, començaven a arribar a Espanya els primers presos alliberats. Entre ells, el corresponsal cubà de Reporters Sense Fronteres, antic director de la revista dissident *De Cuba* i fundador de l'agència *Cuba Press*, Ricardo González Alfonso, juntament amb la seva família, i els periodistes José Luis García Paneque, de l'agència Libertad, Pablo Pacheco Àvila, de l'agència CAPI, Omar Moisés Ruiz Hernández, de l'agència *Grupo de Trabajo Decoro* i Julio César Gálvez Rodríguez, periodista independent. Gairebé tots ells tenien condemnes de 20 anys de presó.

No obstant la felicitat i sorprenent notícia, els alliberats, van manifestar, en la posterior conferència de premsa organitzada per Reporters Sense Frontera, a l'Associació de la Premsa de Madrid, que no es consideraven lliures, sinó "deportats", ja que el govern cubà no els havia donat

l'opció de quedar-se a Cuba, ni podien tornar a l'illa quan ho desitgessin. "Seré veritablement lliure quan el meu país ho sigui", repetia Ricardo González. En dates posteriors es van alliberar, i van viatjar a Espanya, 18 periodistes, entre ells Miguel Galbán i Fabio Prieto, que, igual que Ricardo González, estaven apadrinats per periodistes espanyols per mediació de RSF.

El 7 de novembre va acabar el termini que el govern de l'Havana s'havia donat per excarcarar els últims presos de la Primavera Negra, quan encara en quedaven tretze a la presó, entre ells els periodistes Pedro Argüelles Morán, Héctor Maseda Gutiérrez i Iván Hernández Carrillo. El compromís que tenien les autoritats cubanes amb el govern espanyol, l'Església catòlica cubana i la comunitat internacional no s'havia complert del tot perquè els tretze últims dissidents de la "Primavera Negra", encara empresonats, es negaven a exiliar-se, tal com se'ls volia imposar, a canvi del seu alliberament.

Prèviament als alliberaments, i durant el primer semestre de l'any,

el corresponsal del lloc web *Cuba-net* a la regió de Matanzas, Oscar Sánchez Madán, inculpat de "perillositat social predelictiva", el 2007 després d'un judici expeditiu, va ser alliberat a l'abril. També a Dania García, que col·labora en les pàgines d'Internet de *Primavera Digital* i *CubaNet*, li va ser commutada la condemna de vint mesos de presó "per una disputa familiar" per una multa de 300 pesos (12,5 dòlars). I el metge dissident i col·laborador de mitjans de comunicació Darsi Ferrer, director del Centre de Salut i Drets Humans "Juan Bruno Zayas", va ser posat en llibertat condicional al juny.

No obstant això, la situació general amb els periodistes va ser d'una repressió similar a la d'anys precedents. Les detencions arbitràries, assetjaments diversos, i acusacions als dissidents van ser constants. És el cas dels periodistes Juan Carlos Reyes Ocaña, de l'agència *Holguín Press*; Yosvani Anzardo; Calixto Ramón Martínez Arias i Carlos Sepa Maceira, detinguts durant diversos dies i pendents de greus acusacions judicials.

CUBA

N A D A

ED - STATES

AMÉRICA

B R A Z I L

CHILE

ARGENTINA

D' altra banda, Darío Alejandro Paulino Escobar va ser expulsat de la Universitat de l'Havana per haver creat una pàgina a la xarxa social Facebook, igual que la filla del pres polític Félix Navarro, Saylí Navarrès, expulsada de la Universitat de Matanzas per les seves activitats com a periodista independent.

Al maig va quedar en llibertat sota control, i tot esperant sentència, el periodista independent Calixto Ramón Martínez Arias, després de romandre tres setmanes detingut preventivament a la presó de Valle Grande. Martínez Arias va començar una vaga de fam el 2 de juny, quan va ser empresonat novament al Centre Alternatiu de Processament de Detinguts de l'Havana.

RSF ha fet constar que, malgrat els alliberaments de presos, la situació a Cuba no evoluciona, i la censura i l'opressió segueixen formant part de la vida quotidiana de dissidents polítics i professionals de la informació.

EQUADOR

101 (compartit amb Armènia) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 283.561 km²
- Població: 14.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Rafael Correa

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Equador continua sense despenalitzar els delictes de premsa, cosa que han fet ja les diferents legislacions de la major part dels països llatinoamericans. Reporters Sense Fronteres va sol·licitar que s'adoptés aquesta mesura en el marc de la Llei de comunicació que es debatia en el primer trimestre de l'any. Al març es va dictar condemna de tres anys de presó i 10.000 dòlars pels costos legals, per injúries "calumnioses" contra Emilio Palacio, periodista del diari *El Universo*, per un editorial en el qual fustigava el president del directori de la Corporació Financera Nacional (CFN), Camilo Samán.

Juan Alcívar Rivas, corresponsal del diari *La Hora* i de la ràdio *Nuevo Sol*, a La Concordia, amb una ordre d'arrest per "acte terrorista", després de ser acusat d'haver llançat una bomba lacrimògena al president Rafael Correa, durant la seva visita a *La Concordia*, al juliol passat, va fugir a l'agost.

Reporters Sense Fronteres ha assenyalat diversos punts tèrbols en

aquest cas. Per començar, les versions contradictòries dels testimonis. Així mateix, el desordre que es va viure en la manifestació durant la qual es va produir l'esdeveniment fa difícil examinar els fets. Mentre dos policies municipals l'acusen d'haver llançat la bomba lacrimògena al cap d'Estat, el diari *La Hora* manté que el periodista només va donar puntades de peu a la bomba per apartar-la d'ell. Un altre testimoni, el periodista Manuel Toro, que era al costat d'Alcívar, assegura que la bomba lacrimògena va ser llançada des de l'exterior de la sala de premsa on era Rafael Correa.

Però el fet més greu de l'any va ser la violència amb la qual van ser tractats els periodistes de la premsa nacional i internacional, víctimes del motí dels policies del 30 de setembre, quan aquests protestaven per la supressió de beneficis salarials. Aquestes dotze hores de crisi, que van fer témer un intent de cop d'estat contra el president Rafael Correa, van donar lloc a un seguit d'agressions. En gairebé tots els casos, els po-

EQUADOR

licies revoltats van intentar impedir la cobertura dels fets destruint el material dels fotògrafs i càmeres presents. La major part dels actes violents va tenir lloc a Quito, i van prendre un perill extrem quan els policies que protestaven van envair l'Assemblea Nacional.

Tota la premsa equatoriana, pública o privada, va pagar el preu d'aquesta jornada negra. Pel que fa als mitjans de comunicació públics, els equips del canal *Ecuador TV* i de la radiodifusora *Radio Pública* van ser agredits pels policies revoltats. Asfixiat per una bomba lacrimògena, el reporter de ràdio Ramón Bravo va haver de ser hospitalitzat d'urgència. A les files de la premsa privada, els periodistes dels canals *Ecuavisa*, *Teleamazonas* i del diari *El Comercio* van patir les mateixes brutalitats.

La premsa internacional també en va patir les conseqüències. Els amotinats van retenir diverses hores representants del canal informatiu llatinoamericà Telesur. Així mateix, l'Agència *France-Presse* (AFP) va confirmar l'agressió física de dos dels seus fotògrafs i la des-

trucció parcial del seu material en els accessos de l'hospital on el president Rafael Correa estava segregat. A diversos periodistes, entre ells el corresponsal de Reporters Sense Fronteres, se'ls va impedir accedir a l'edifici. *Ecuador TV* va ser presa per assalt, per un grup de policies, i es van interrompre els seus programes.

Reporters sense Fronteres ha unit la seva veu a les d'altres organitzacions, com *Fundamedios* i l'Associació Mundial de Ràdios Comunitàries (AMARC), per condemnar sense reserves l'intent de derrocament d'un poder triat democràticament, al mateix temps que insisteix que la defensa de la llibertat de premsa no és possible sense la de les regles de l'Estat de dret.

EL SALVADOR

51 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 21.040 km²
- Població: 7.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Mauricio Funes

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La investigació iniciada per les autoritats del Salvador per aclarir la mort del documentalista i periodista Christian Poveda, assassinat al setembre de 2009, quan filmava el documental sobre la Mara 18 "La vida loca", va experimentar un notable progrés durant 2010 amb la detenció de diversos dels presumptes autors del crim. Seguida de prop pel president Mauricio Funes, qui també va exercir l'ofici de periodista, aquesta investigació revela una voluntat política i judicial de resoldre un cas emblemàtic de la violència que mina el país i el situa entre els més perillosos del continent.

Al febrer, la policia va arrestar tres membres de la banda "Mara 18" sospitosos d'haver participat en l'homicidi. Roberto Hernández, El Scrapy, de 24 anys; José Carlos Barahona, El Kala, de 28 anys, i Rafael Desocupada, Soomby, de 26 anys, haurien participat vigilant la zona on Poveda va ser executat. Daniel Cabrera Flores, àlies El Black, acusat de diversos crims i considerat per la policia com un dels

principals caps de la banda, va ser arrestat a l'abril a "La Campanera", a l'est de San Salvador, la zona on Poveda havia realitzat els seus documentals. Iván Antonio Leiva, de 23 anys, presumpte membre de la "Mara 18", va ser detingut al maig, quan s'amagava als afores de San Salvador. Buscaven el sospitós per la seva participació directa en l'assassinat del documentalista, i se'l va haver de jutjar per homicidi agreujat. Se'l considera el suposat autor intel·lectual de l'assassinat. Amb l'última detenció s'eleva a 35 el nombre de participants en el cas detinguts.

ESTATS UNITS

20 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 9.629.090 km²
- Població: 306.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Barack Obama

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Reporters sense Fronteres ha sol·licitat reiterades vegades que el govern d'Estats Units mostri més transparència quant a la informació publicada en el lloc d'internet *Wikileaks*. Exemple d'això és el vídeo publicat a l'abril, que mostra un atac aeri de l'exèrcit nord-americà sobre Bagdad, al juliol de 2007, i en el qual dos periodistes de l'agència *Reuters*, juntament amb una desena de civils iraquians, van ser presos com a blanc i assassinats. Segons *Wikileaks*, el vídeo prové de "fonts militars". Al juliol, el soldat nord-americà Bradley Manning va ser acusat d'haver-lo filtrat. El jove soldat, de 22 anys, es troba actualment en un centre de detenció de l'exèrcit nord-americà a Kuwait, acusat d'haver divulgat informació confidencial.

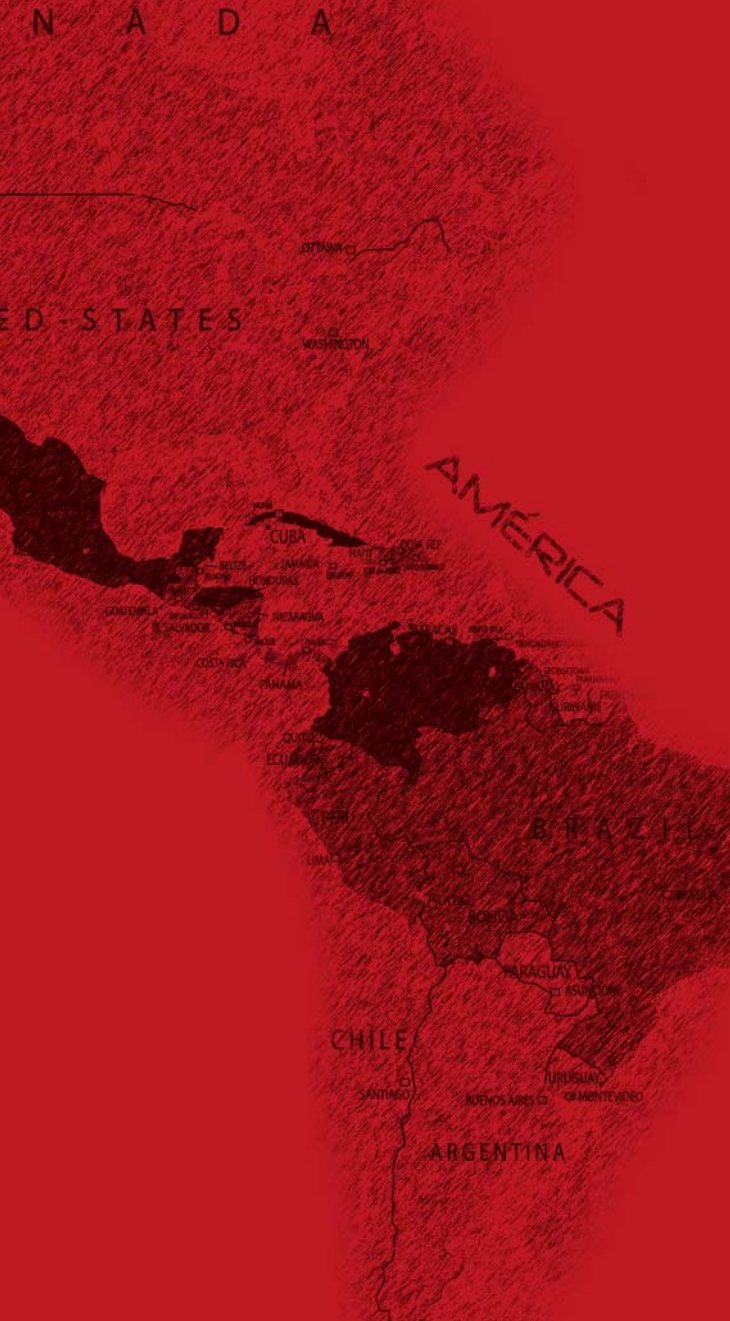
És important remarcar que a Estats Units la Freedom of Information Act (FOIA) obliga les agències federals a transmetre els seus documents a qualsevol que faci una sol·licitud oficial, excepte les excepcions estipulades en la llei. El 2007 l'agència *Reuters* va sol·licitar

oficialment els documents que explicaven la mort dels seus dos empleats. RSF constata amb pesar que no s'ha donat seguiment a aquesta demanda.

A l'abril, gràcies a una investigació fiscal federal, es va revelar que la direcció de l'Agència Central d'Intel·ligència (CIA) va ordenar destruir desenes de vídeos d'interrogatoris practicats el 2002 sobre dos suposats terroristes detinguts a Tailàndia, que recollien brutals interrogatoris i tortures. La destrucció d'aquests vídeos suposa un perjudici per al dret a la llibertat d'informació dels ciutadans nord-americans establert en la Primera Esmena. Al novembre, el fiscal federal John Durham, va decidir aparcar la investigació sobre les destruccions de vídeos d'interrogatoris.

El Pentàgon va tancar encara més les portes als periodistes, ja que Robert Gates, secretari de Defensa d'Estats Units, va decretar regles més estrictes per als militars en els seus contactes amb els mitjans de comunicació. En un document enviat als

ESTATS UNITS

principals militars i civils del Pentàgon, Gates va expressar la seva preocupació per la "laxitud" que regnava en el departament de Defensa en la manera de dirigir-se als mitjans de comunicació. Amb freqüència, segons ell, s'incomplien les normes i els procediments establerts. La divulgació d'informació, no classificada però referida a temes "sensibles", seria motiu de sancions.

El Pentàgon va decretar, al setembre, les noves regles aplicables als mitjans de comunicació a la presó de Guantánamo. Encara que es tractava d'un primer pas positiu en el diàleg entre el Departament de Defensa i els mitjans de comunicació, RSF va mostrar la seva preocupació pel poder que conservaven les autoritats militars sobre la informació. Les noves normes comporten tres canvis principals: els periodistes ja no poden ser expulsats de Guantánamo per una informació afí, fins i tot si es tracta d'una notícia recollida anteriorment fora de la base; l'oficina de Relacions Públiques del Departament de Defensa ja no pot destruir les fotografies o vídeos fets pels

periodistes, encara que les autoritats considerin que es tracti d'un contingut "prohibit". No obstant això, el fotògraf només pot retocar dues fotografies al dia. I finalment, els periodistes poden impugnar les decisions de l'Oficina de Relacions Públiques si el Pentàgon els denega l'accés a certa informació.

Ara bé, la Cort Suprema va desestimar la denúncia interposada per 23 advocats de detinguts de la base de Guantánamo per eventuais escoltes de les seves converses amb els seus clients per part de l'Agència de Seguretat Nacional (NSA). RSF va reiterar la seva petició a l'administració del President Barack Obama, perquè ordenés investigar aquest atac contra els principis de la Constitució i castigar als seus autors.

Reporters sense Fronteres també va sol·licitar al fundador de *Wiki-leaks*, Julian Assange que fos responsable amb la informació que es publica a l'hora de respectar la identitat de les persones que puguin veure's identificades amb greu perill per a les seves vides, no sense mostrar el

ESTATS UNITS

seu suport a la web en les accions i els principis que la funden. Aquesta petició es va fer després de difondre Wikileaks, al juliol, uns 92.000 documents de la guerra d'Afganistan, en els quals esmentaven noms de col·laboradors afganesos de la coalició militar internacional present a Afganistan des de 2001. D'aquesta forma, els talibans i altres grups armats podien establir, sense dificultat, una llista negra de persones per portar a terme sagnants venjances. D'altra banda, RSF afirmava que publicar sense discerniment tants documents classificats suposava un problema real de metodologia, i per tant de credibilitat. Un treball periodístic implica una selecció de la informació. Wikileaks és un mitjà de comunicació i, com a tal, està sotmès a les normes de responsabilitat de publicació, igual que tots els altres, segons RSF.

A l'agost, la representant de RSF a Washington DC, Clothilde Le Coz, va visitar el periodista Mumia Abu-Jamal, pres al corredor de la mort des de fa gairebé trenta anys. Va ser acompanyada del seu advocat, Robert R. Bryan i la seva assistenta jurídica, Nicole Bryan. Al novembre,

el Tribunal Federal d'Apel·lacions del Tercer Circuit de Pennsilvània va rebre l'arxiu per confirmar o no la condemna a mort del periodista independent, pres en el corredor de la mort des de 1982.

GUATEMALA

77 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 108.890 km²
- Població: 13.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Álvaro Colon

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Malgrat haver viscut un any menys sagnant que els precedents per a la professió, Guatemala continua sent un país de risc per als periodistes.

Víctor Hugo Juárez, empresari i dirigent dels mitjans de comunicació en línia, *Wanima News* i *Guatemala Empresarial*, i experiodista dels diaris *Siglo XXI* i *Nuestro Diario*, va ser trobat mort, al setembre, al costat del seu amic Byron Dávila. Els dos homes presentaven marques de tortura i estrangulació. Al juny, el periodista Marvin David del Cid del diari *El Periódico*, va ser víctima d'un robatori amb agressió. En un mirall de casa seva li van deixar el missatge: "et moriràs". RSF va sol·licitar a les autoritats que garantissin al periodista una protecció adequada. Al setembre, van tornar a entrar al seu domicili a robar material informàtic i documents. El periodista investigava les suposades irregularitats atribuïdes al govern en una licitació de compra d'armes, un cas de corrupció que implicaria el Fons de Solidaritat i, també, un assumpte de narcotràfic.

HAITÍ

56 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 27.750 km²
- Població: 9.500.000 habitants
- Cap de l'Estat: René Préval

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El greu terratrèmol sofert per Haití, al gener, a més d'elevat a gairebé 300.000 el nombre de morts, deixa al país en un caos general del qual no quedaven exclosos els mitjans de comunicació. Una vegada més, el sisme va destacar la importància del paper dels mitjans en un context de catàstrofe, tant com a suport de la informació com de protagonistes de mobilització i enllaç social. Així ho van demostrar els exemples de Signal FM, l'única ràdio supervivent després del sisme i *Caraibes FM* reinstal·lada al carrer, just després del terratrèmol.

Reporters Sense Frontera, amb el suport tècnic del grup canadenc *Quebecor*, va voler aportar la seva col·laboració en la reconstrucció amb l'obertura, en la primera setmana del sisme, d'un Centre Operatiu de Comunicació destinat als periodistes que havien perdut els seus mitjans. El centre, dotat d'una dotzena de llocs informàtics i de connexions Wifi, registrava a la fi d'any una afluència de més de 4.500 usuaris, entre els quals hi havia periodistes, fotògrafs i grafistas

de mitjans de comunicació, però també representants d'organismes humanitaris.

Durant el controvertit procés electoral, que va tenir lloc al desembre de 2010, es van registrar diversos atacs a periodistes. Els partidaris dels diferents candidats van traslladar les seves disputes als mitjans de comunicació saquejant *Radio Lebon FM*, intimidant Esther Dores-tal, de *Radio Métropole*, agredint el càmera de l'agència *Haiti Press Network*, o robant Patrice Merisier, de *Radio Galaxie* i un altre periodista de Reuters.

HONDURES

143 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 112.090 km²
- Població: 7.463.400 habitants
- Cap de l'Estat: Porfirio Llop Insulsa

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

3 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Encara que no s'ha pogut provar la relació directa amb l'exercici de la professió periodística en la majoria dels assassinats de professionals dels mitjans de comunicació, el nombre de periodistes morts a Hondures converteix aquest país en un dels més violents de tot el continent i més arriscats per a l'exercici professional, només comparable amb Mèxic.

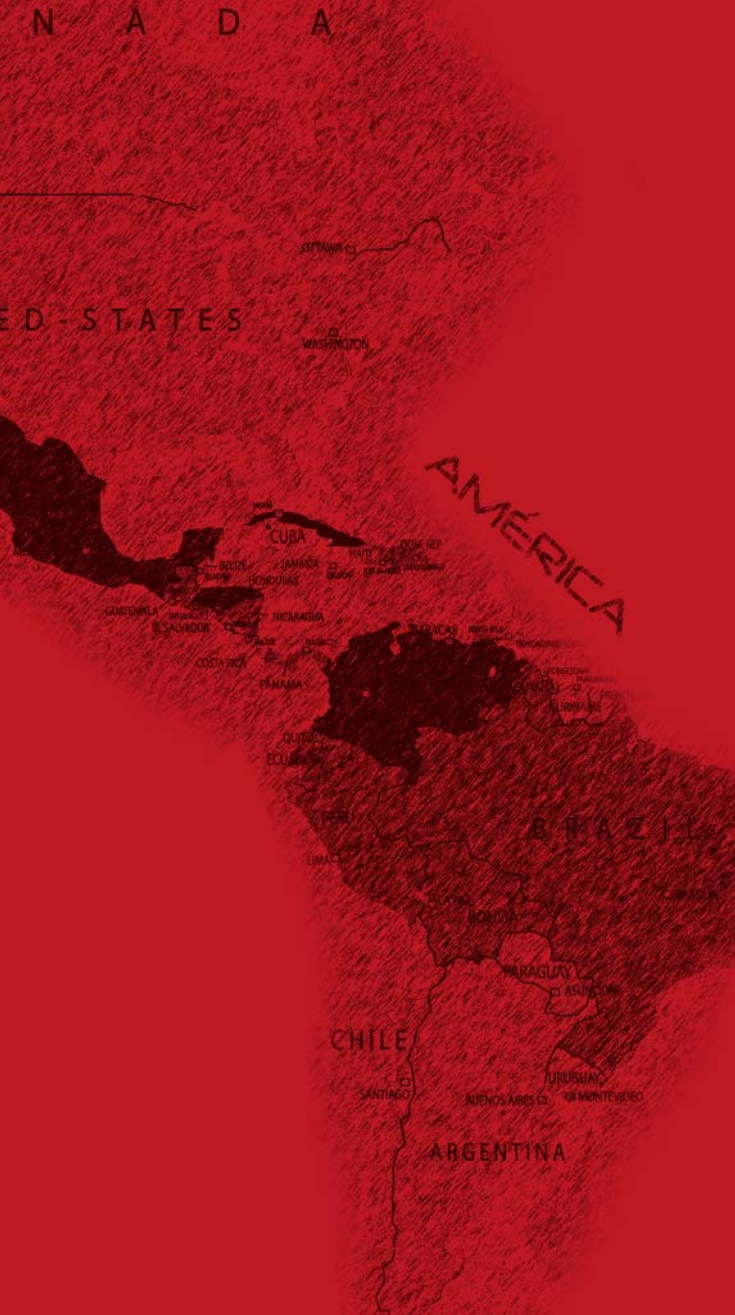
Després dels esdeveniments de juny de 2009, Hondures va començar l'any estrenant president, Porfirio Lobo. Però març, un mes fatídic per als professionals, s'iniciava amb la mort de Joseph Ochoa, del *Canal 51*, tirotejat a Tegucigalpa, i primer de la llista de nou periodistes assassinats al llarg del curs. Deu dies després, David Bressoli Montesinos va ser assassinat de manera similar també a Tegucigalpa. Una setmana més tard, el cos de Nahúm Palacios, director de notícies de *Canal 5*, era trobat amb més d'una trentena d'impactes de bala a la localitat de Tocoa. Abans que acabés el mes, el periodista de *Radio América* i del periòdic *Dia-*

rio Tiempo, José Alemán, decidia abandonar el país, després del seu intent d'assassinat i que la policia li digués que era incapaç de garantir-li la seva seguretat.

A l'abril, Luis Antonio Chévez Hernández, locutor de l'emissora *W105*, va ser assassinat a San Pedro Sula, quan tornava a casa seva. Al juny, dos individus van disparar des d'un vehicle a Luis Arturo Mondragón Morazán, director del canal de televisió *Canal 19* i del programa informatiu "Teleprensa", que va morir en l'acte. I a l'agost, es va trobar, a San Pedro Sula, el cos sense vida d'Israel Zelaya Díaz, de Ràdio Internacional, localitzat en una plantació de canya de sucre amb tres bales al cap. Al desembre, altre grup de desconeguts disparava a Henry Suazo, corresponsal de la radio *HRN*.

Mentrestant, els mitjans de comunicació del país, especialment les ràdios, s'enfrontaven diàriament a amenaces, censures i tot tipus d'assetjaments. Al gener, va ser saquejada i incendiada la radio *Faluma Bime-*

HONDURES

tu, a la regió de Triunfo de la Cruz. Les causes podrien estar relacionades amb els continguts informatius relatius a uns projectes immobiliaris, però també amb la seva oposició manifesta el cop d'estat de juny de 2009.

Al febrer van segrestar i van torturar dos periodistes de *Globo TV*, que van treballar a la Casa Presidencial durant el mandat de Manuel Zelaya. Al maig, les autoritats judicials imputaven a la ràdio comunitària *La Voz de Zacate Grande*, els delictes d'usurpació "de terres" i "fraud a l'administració pública" per haver instal·lat el material de l'emissora sense freqüència legal, en un terreny reivindicat per l'empresari Miguel Facussé Barjum. L'amenaça de tancament la compliren, un mes després, 300 militars i policies que assaltaven l'emissora tancant les seves instal·lacions.

Al juliol, la periodista Mayke Antúnez, de *Radio Globo*, denunciava haver estat amenaçada després de la seva entrevista a l'expresident de facto, Roberto Micheletti. Abans que acabés el mes, la policia va agredir els periodistes de *Radio*

Globo, Carlos Paz i Oswaldo Estrada, mentre cobrien una manifestació de professors a Tegucigalpa.

Ja al desembre, Elia Xiomara Hernández i Elba Yolibeth Ros, còrrresponsals de *La Voz de Zacate Grande*, van ser detingudes quan cobrien el desallotjament d'una família de la localitat del Coyolito. Les periodistes s'enfrontaven a un procés judicial per "desobediència"

MÈXIC

136 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.958.200 km²
- Població: 110.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Felipe Calderón

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

7 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El nord de Mèxic, nucli de les batalles entre diferents càrtels pel control del tràfic de droga, és una de les regions més perilloses del món per als periodistes. Al país, que ocupa el lloc 136 entre els 178 que figuren en la classificació mundial de la llibertat de premsa de RSF, podrien haver estat assassinats entre 13 i 14 periodistes des de l'inici de 2010.

En la majoria dels casos els assassinats queden impunes, malgrat que es reclama, any rere any, que la Justícia s'ocupi amb major eficàcia d'aquests assassinats. Valentín Valdés Espinosa va ser trobat amb senyals de tortura i hematomes al cos. Duia un missatge d'avertiment penjat sobre el pit. José Luis Romero, de la ràdio *Línea Directa*, segrestat per un grup d'homes armats, va ser trobat mort a l'estat de Sinaloa. Evaristo Pacheco Solís, reporter del setmanari *Visión Informativa*, també va ser trobat a la vora de la carretera, a l'estat de Guerrero; presentava impactes de bala calibre 25. Un mes i mig després, Jorge Ochoa Martínez,

director del diari *El Sol* de la Costa i fundador del setmanari *El Oportuno*, va ser assassinat en condicions similars també a Guerrero. Enrique Villicaña Palomares, columnista del diari *La Voz de Michoacán* va ser localitzat a Morelia, amb el coll tallat. Villicaña, que a més era catedràtic universitari, havia estat segrestat cinc dies abans. El periodista Jorge Rábago Valdez, de les emissores *Radio-Rey* i *Reporteros en la Red*, va morir en circumstàncies polèmiques. Juan Francisco Rodríguez Ríos, de 49 anys d'edat, corresponsal dels diaris *El Sol de Acapulco* i el *Diario Objetivo*, i la seva esposa, María Elvira Hernández Galena, de 36 anys, directora del Semanari *Nueva Línea*, van ser assassinats el 28 de juny de 2010 a l'estat de Guerrero. Hugo Alfredo Olivera Cartes, de 27 anys d'edat, editor del diari *El Día de Michoacán*, director de l'agència de notícies *ADN* i corresponsal de *La Voz de Michoacán*, va ser trobat assassinat, al juliol, a Michoacán. Marco Aurelio Martínez Tijerina, de 45 anys d'edat, periodista de la secció local de l'emissora *XEDD Ra-*

dio La Tremenda, va ser assassinat a Nuevo León. Guillermo Alcaraz Trejo, càmera de diversos mitjans de comunicació locals i treballador de la Comissió Estatal de Drets Humans (CEDH), va ser assassinat a Chihuahua. Luis Carlos Santiago Orozco, fotògraf del periòdic *El Diario*, va ser assassinat a trets al setembre al seu automòbil, mentre que el col·lega que l'acompanyava, Carlos Sánchez Colunga, va resultar greument ferit. Els periodistes van ser agredits per desconeguts en l'estacionament d'un centre comercial de Ciudad Juárez, fronterera amb Estats Units. Alberto Guajardo Romero, del periòdic *El Expreso* de Matamoros, va trobar la mort quan cobria un enfrontament a trets de les forces armades, els membres del Càrtel del Golf i els membres de la banda los Zetas.

En un vídeo publicat el 25 d'octubre de 2010 a la pàgina web del periòdic *El Diario*, l'advocat Mario Ángel González Rodríguez acusa la seva pròpia germana, Patricia González, exprocuradora general de Justícia de l'estat de Chihuahua, d'haver ordenat l'assassinat dels periodistes, Armando Rodríguez Carreón,

comès el 2008, i d'Enrique Perea Quintanilla, assassinat el 2006.

Quant als segrests, una altra de les grans xacres que pateixen els periodistes mexicans, no és possible donar una xifra exacta, ja que els mitjans de comunicació guarden silenci per la por de les represàlies. Però a Tamaulipas es maneja el nombre de vuit periodistes. La Procuradoria General de Justícia de l'Estat (PGJE) d'aquest estat va confirmar la desaparició de Miguel Ángel Domínguez Zamora, del diari *El Mañana*, de Reynosa. Respecte als altres casos, la PGJE va assegurar que no havia rebut cap denúncia. A aquests casos se suma el segrest de dos periodistes de *Milenio Televisión*, afortunadament alliberats el 3 de març. A l'estat de Michoacán, Ramón Ángeles Zalpa, va desaparèixer, el 6 d'abril. D'altra banda, Evaristo Ortega Zárate, director del setmanari *Espacio*, de Colipa (Veracruz), va ser segrestat i va enviar diversos missatges en els quals assegurava haver estat arrestat per la policia a Xalapa, la capital de l'estat. Des de llavors, no se'n tenen notícies.

Els periodistes Érika

Ramírez i David Cilia van ser rescatats per la policia el 30 d'abril, després d'haver estat ferits en una emboscada a l'estat d'Oaxaca. Al juliol, Ulisses González García, director del setmanari regional *La Opinión*, va ser segrestat del seu domicili de Jerez, a Zacatecas, i alliberat el 9 d'agost. Després del seu alliberament, González García va ser directament internat en un hospital ja que presentava signes de tortura.

Javier Canales Fernández, càmera del grup *Multimedios Laguna*; Alejandro Hernández Pacheco, de la cadena nacional *Televisa*; Hèctor Gordo Márquez, periodista de *Televisa* i Oscar Solis Gurrola, del diari *El Vespertino*, van ser raptats el 26 de juliol, unes hores després de cobrir una manifestació contra la destitució de la directora d'una presó, van ser alliberats una setmana després.

D'altra banda, els atemptats als mitjans de comunicació, no es van quedar enrere. La redacció del diari *Noticias del Sol de la Laguna* (Coahuila), va patir un atemptat al juny. Uns desconeguts van dispa-

rar contra les oficines del diari, i la recepcionista va resultar ferida. Al maig, el diari tancava la seva secció policial per les amenaces que va rebre el periodista Javier Adame Gómez.

Les oficines de *Televisa*, a Ciudad Victoria, Matamoros i Monterrey, van ser atacades amb explosius en diverses ocasions.

Les autoritats judicials i policials de l'estat de Chiapas estan pendents de donar explicacions pel brutal desmantellament, acompanyat d'arrests, de la radiodifusora comunitària *Radio Proletaria*, a l'octubre, a Tuxtla Gutiérrez.

PANAMÀ

81 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 75.520 km²
- Població: 3.454.300 habitants
- Cap de l'Estat: Ricardo Martinelli

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Panamà experimentava una reculada per a la llibertat de premsa durant l'any, enmig d'una situació cada vegada més tensa entre els mitjans i el govern. Les autoritats de Panamà van dificultar el permís de residència al periodista espanyol Paco Gómez Nadal, del periòdic *La Prensa*, conegut per les seves postures crítiques i de defensa de la causa indígena, que es disposava a viatjar a Colòmbia. Els agents del servei d'immigració li van notificar que, en cas de sortir del país, no podria tornar a entrar. Gómez Nadal va ser retingut pels serveis d'immigració que li van confiscar el passaport i el permís de residència, fins a la mediació de l'ambaixada espanyola.

Al juny, el periodista jubilat del diari *Crítica*, Carlos Núñez, va ser condemnat a un any de presó per un article publicat dotze anys enrere, sobre els problemes mediambientals de la província de Chiriquí. Imputat per "difamació" i "injúries" el periodista va estar 19 dies a la presó fins al seu alliberament al juliol. Dos mesos després,

a l'octubre, es coneixia la sentència, també per injúries i calúmnies, imposada a Sabrina Bacal, directora de les notícies de *TVN Canal 2* i a Justino González, experiodista de la mateixa cadena i comentarista de l'emissora *KW Continent*. El Tribunal Superior de Justícia els condemnava a no exercir la seva professió durant un any i una multa de 6.000 dòlars, per les informacions emeses el 2005, sobre la investigació del Consell Nacional de Seguretat d'un cas de prostitució en el qual estava implicada la Direcció nacional de Migració i Naturalització.

REPÚBLICA DOMINICANA

N 97 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 48.730 km²
- Població: 9.600.000 habitants
- Cap de l'Estat: Leonel Fernández

BARÓMETRE DE LA LLIBERTAT DE PRENSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Lluny de la seva fama turística tranquil·litzadora, la República Dominicana segueix sent un país de risc per als professionals dels mitjans de comunicació que s'atreveixen a tocar temes com el narcotràfic o la corrupció, que freqüentment es veuen exposats a represàlies, atemptats i amenaces.

Al gener, l'empresari Jaime Flete García va ser inculpat, juntament amb José Amauris Santiago i José Agustín Espinal, de l'assassinat del càmera Normando García, de la cadena *Teleunió*, a Santiago de los Caballeros, a l'agost de 2008. García, va fer públic uns vídeos que revelaven la implicació de Jaime Flete en un cas d'agressió comesa en la seva pròpia empresa. El càmera, al corrent de les actuacions de l'empresari, es va presentar en els tribunals i va testimoniar en contra seu. L'empresari va amenaçar primer el reporter i després va intentar arribar a un acord amb ell oferint-li tres milions de pesos (al voltant de 55 000 euros) perquè no divulgés les imatges. Flete, hauria ordenat assassinar Normando García

des de la presó. També a Santiago dels Caballeros, al juny, José Yordi Veras, presentador i director d'un programa de debats a la cadena privada *Boreal Televisión-Canal 25*, va rebre diversos impactes de bala, alguns li van arribar el maxil·lar i el coll, però va ser hospitalitzat a temps.

Al març, l'Institut Dominicà de Telecomunicacions (Indotel) va ordenar el tancament del *Canal 53*, *Cibao TV Club*, acusant-lo de realitzar "transmissions il·legals". La clausura del canal per cable, situat a Santiago dels Caballeros, va despertar una viva polèmica ja que va succeir poc després que el conductor i productor Ernesto Fadul dirigís en el seu programa violentes crítiques al president Leonel Fernández i a diversos funcionaris.

VENEÇUELA

133 (compartit amb Argèlia) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 912.050 km²
- Població: 27.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Hugo Chávez

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El govern d'Hugo Chávez va seguir en la seva coneguda línia d'assetjament als mitjans de comunicació i periodistes opositors. Les detencions i arrestos de professionals han estat nombroses durant l'any, igual que l'anunci de noves accions legals per exercir el control de determinats mitjans de comunicació privats i Internet.

El presentador de la *Televisora del Táchira* i excorresponsal del diari *El Universal*, Gustavo Azócar Alcalá, va ser condemnat a dos anys i mig de presó al març, acusat de "lucre il·legal". Empresonat des de juliol de 2009, el judici li va permetre no obstant això obtenir la llibertat condicional. Azócar va ser exonerat dels delictes de desviament "de fons públics" i "estafa", dels quals també estava acusat. Francisco Pérez, columnista del diari *El Carabobeño*, va ser condemnat al juny a València, a tres anys i nou mesos d'inhabilitació per exercir la seva professió. També va ser desposseït dels seus drets polítics i haurà de pagar una multa d'uns 15,427 euros, per "difamació" i "injúries"

contra un funcionari públic. D'altra banda, els usuaris de Twitter, Luis Enrique Acosta i Carmen Cecilia Nares, arrestats al juliol, van ser inculpats oficialment de "difusió d'informació falsa", destinada a desestabilitzar el sistema bancari i a perjudicar l'economia del país, en virtut de l'article 448 de la Llei general de bancs de 2001. S'exposen a una condemna d'entre nou i onze anys de presó.

Les declaracions fetes al març, a la cadena privada *Globovisión*, van comportar l'arrest a l'exgovernador de l'estat de Zulia, Oswaldo Álvarez Paz, acusat d'"instigació pública a delinquir" i de "conspiració i difusió d'informació falsa". Álvarez, va declarar que "Veneçuela s'havia convertit en centre d'operacions que facilita els negocis del narcotràfic". Empresonat des del 22 de març, s'exposa a una condemna de dues a setze anys de presó. D'altra banda, Guillermo Zuloaga, arrestat, també al març, i després posat en llibertat provisional amb prohibició de sortir del país, es pot enfrontar a una

VENEÇUELA

condemna de sis a trenta mesos de presó per "ofensa al cap de l'Estat".

A més, els canals de televisió per cable també estan obligats, igual que els restants mitjans de comunicació, a retransmetre en directe els discursos del cap d'Estat, sense límits de temps (cadena). El canal per cable privat *RCTV-Internacional (RCTVI)*, va ser suspès un mes sense transmetre i va poder reprendre el seu treball a l'acceptar l'estatut de productor "audiovisual nacional", que li obliga a transmetre els llargs discursos presidencials (cadena).

Per a RSF resulten preocupants les intencions, anunciades pel president Hugo Chávez, d'instaurar una regulació d'Internet que sancionaria penalment al lloc web de notícies i opinió *Noticiero Digital*, acusat de publicar notícies falses. La Fiscalia General de la República va obrir una investigació a la web, al juny, per suposada "incitació al cop d'estat" i "violentar l'ordre constitucional".

Així mateix, el govern veneçolà va anunciar la recuperació oficial del

20% de les accions de *Globovisión*, cosa que li permetrà convertir-se en accionista majoritari del canal de televisió privat, i a tenir sota el seu poder el 48,5% de les accions.

XILE

33 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 756.630 km²
- Població: 16.900.000 habitants
- Cap de l'Estat: Sebastián Piñera

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La desclassificació d'arxius militars sobre algunes operacions repressives, portades a terme en els anys de la Dictadura, va seguir causant sobresalts als informadors. La periodista independent Pascale Bonnefoy va ser jutjada, al gener, després de la presentació d'una denúncia per "calúmnia" i "injúria" per part d'un exmilitar a les ordres del general Pinochet. S'exposava a una condemna de tres a deu anys de presó, però va ser absolta dels càrrecs imputats, ja que el jutge va concloure que la periodista no tenia "la intenció d'injuriar".

Un tema delicat per als periodistes, nacionals i estrangers, és la cobertura del conflicte territorial que enfronta el poble maputxe i les empreses forestals. En el passat, tant les acusacions de terrorisme com l'empresonament han estat usades contra ells per aquest motiu. A l'abril, la documentalista Elena Varela López va ser exonerada pels càrrecs d'associació "il·lícita per a delinquir" i "vincles amb un grup terrorista". Varela López, que va estar a la presó preventiva du-

rant tres mesos, estava acusada de ser l'autora intel·lectual de dos assalts a mà armada comesos el 2004 i 2005 contra sucursals bancàries, de complicitat amb la guerrilla colombiana de l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN). Al gener de 2009, la fiscalia va sol·licitar per a Ella una pena de quinze anys de presó.

Al setembre va ser arrestat, a Temuco, Marcelo Garay Vergara, corresponsal del diari digital *El Ciudadano* i de la radiodifusora *Radio Nuevo Mundo*. El periodista va ser acusat de no haver respost a un requeriment de la justícia, després de cobrir, un any abans, un conflicte territorial a la regió maputxe. Requeriment que l'interessat i el seu advocat diuen que mai van rebre. Garay Vergara va denunciar que diverses vegades ha estat objecte d'amenaques i fustigació per part de les autoritats xilenes, a causa de la cobertura del conflicte maputxe.

ÀSIA

INTRODUCCIÓ

Els mitjans de comunicació asiàtics víctimes de la violència i les dictadures

Els quatre règims comunistes d'Àsia, Corea del Nord, Xina, Vietnam i Laos es troben entre els quinze últims països de la Classificació mundial de la llibertat de premsa 2010. Corea del Nord, un infern totalitari, no ha experimentat cap millora. Al contrari, en un context de successió empresa per Kim Jong-il en favor del seu fill, la repressió s'ha tornat fins i tot més implacable. Xina, que segueix en una mala posició, tot i el dinamisme dels seus mitjans de comunicació i d'Internet, continua la seva censura i repressió incessants, sobretot a Tibet i Xinjiang. A Laos, no és tant la repressió el que s'abat sobre aquest petit

país del sud-est asiàtic, com el control polític que un partit únic exerceix sobre tots els mitjans. En canvi a Vietnam, el Partit Comunista continua la caça oberta a la llibertat de premsa.

En una altra dictadura asiàtica, Birmània, la Junta Militar ha decidit mantenir el sistema de censura prèvia malgrat haver celebrat eleccions generals al novembre. El partit aliat amb els militars va guanyar unes eleccions trucades mentre la premsa bimana i internacional s'entusiasmava amb la posada en llibertat de la Premi Nobel de la Pau Aung Sant Suu Kyi. Deu publicacions birmanes han estat suspeses per concedir massa importància al seu alliberament, i han expulsat una desena de periodistes estrangers.

La violència política ha dut a greus deterioraments en països que, no obstant això, estaven habituats a tenir una premsa lliure. Tailàndia, on van matar dos periodistes estrangers i van ferir uns altres quinze quan cobrien la repressió de l'exèrcit al moviment

dels "camises roges" a Bangkok, ha viscut un any molt perillós. Mentre que a l'Índia, l'any va estar marcat pels apallissaments de periodistes i atacs als mitjans, entre altres a causa de la greu violència desencadenada a Caixmir. A Filipines, afortunadament no s'ha reproduït la carnisseria dels 30 periodistes assassinats al novembre de 2009, però hi continua havent nombroses amenaces de mort, sobretot a l'illa de Mindanao. I, malgrat els processos d'alguns dels assassins, continua prevalent la impunitat.

També al sud-est asiàtic, alguns països democràtics com Indonèsia o Timor-Est, no aconsegueixen superar la barrera simbòlica que els manté per sota dels 100 primers en la Classificació de la llibertat de premsa, i això malgrat el notable desenvolupament que han experimentat els seus mitjans de comunicació. Van matar dos periodistes indonesis i van amenaçar de mort altres tants, especialment a causa dels seus reportatges sobre el medi ambient. La

situació és molt pitjor a Malàisia, on acorralen periòdics i caricaturistes de l'oposició, i a Singapur, on van detenir un periodista britànic i el van tractar com a un criminal, per escriure un llibre sobre la pena de mort. En resum, la repressió no ha disminuït als països de l'ASEAN, tot i que recentment van aprovar una carta de Drets Humans.

A Afganistan i Pakistan, el grups islamistes armats islamistes tenen una gran responsabilitat en la lamentable situació de la llibertat de premsa als seus països. Els atemptats suïcides i els segrests fan que l'exercici de l'ofici de periodista resulti cada vegada més arriscat en aquesta zona del Sud d'Àsia. Encara que l'Estat no es queda enrere, amb detencions de periodistes d'investigació, que vegades tenen tot els ingredients d'un rapte.

Les democràcies asiàtiques tenen tendència a millorar. En aquest àmbit, els països d'Àsia-Pacífic resulten exemplars. Nova Zelanda, Japó, Austràlia i Hong-Kong

es mostren respectuosos amb la llibertat i la seguretat dels periodistes. Altres dues democràcies asiàtiques, Taiwan i Corea del Sud, passen per situacions més tibants, a causa sobretot de la politització dels mitjans, però encara així es troben en les antípodes dels seus "cosins" de Corea del Nord i Xina continental. Fins i tot encara que hi ha problemes persistents, com el de la independència editorial dels mitjans públics, almenys han cessat la violència i les detencions.

Alguns països asiàtics en desenvolupament també han aconseguit retirar-se a temps, especialment Mongòlia i les Illes Maldives. En aquests, les autoritats es mostren generalment respectuoses amb la llibertat de premsa; per exemple, a les Maldives s'ha produït una descriminalització dels delictes de premsa.

En el panorama de 2010, poden apreciar-se algunes millores que en realitat són una enganifa. Les Illes Fiji, per exemple, semblen millorar, encara que el

govern ha aconseguit introduir una nova llei de premsa contra la llibertat d'expressió. L'any 2009 va ser tan dramàtic, amb la presència de militars a les redaccions, que l'any 2010 solament podia ser una mica més tranquil. Hi ha hagut menys incidents violents a Sri Lanka, però la capacitat dels mitjans per imposar-se com un contrapoder tendeix a reduir-se, a causa de l'exili de desenes de periodistes. A pesar de l'efervescència del seu paisatge mediàtic, l'any 2010 ha estat difícil a Àsia. Quan la premsa és lliure, amb freqüència ha d'enfrontar-se a la violència d'actors no estatals. Quan viu sota el jou d'un règim autoritari, està obligada a la censura i la autocensura. Justament per denunciar aquesta situació, l'intel·lectual xinès Liu Xiaobo ha estat condemnat a onze anys de presó. Un combat que felicitament s'ha vist recompensat amb el Premi Nobel de la Pau. Una nova esperança a Àsia-Pacífic.

Vincent Brossel

**REPORTEROS
SIN FRONTERAS**
POR LA LIBERTAD DE PRENSA

ÀSIA

AFGANISTAN

147 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 652.090 km²
- Població: 29.782.200 habitants
- Cap de l'Estat: Hamid Karzai

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Al llarg de l'any es va seguir el cas del reporter i el càmera de *France 3*, Stéphane Taponier i Hervé Ghesquière, segrestats pels talibans el 29 de desembre de 2009, juntament amb dos assistents afganesos, mentre investigaven la construcció d'una carretera a la localitat de Kapisa. Al gener, una trentena de periodistes locals reclamaven l'alliberament dels seus companys francesos. El conductor va ser alliberat, encara que romanía detingut per l'exèrcit, sota sospita de ser còmplice del segrest. A l'abril, els talibans amenaçaven d'executar els segrestats si el govern francès no accedia a posar en llibertat determinats presos afganesos, com a intercanvi per l'alliberament dels seus compatriotes. El cas del periodista japonès, Kosuke Tsuneoka, segrestat a l'abril a Kunduz i alliberat finalment al setembre, feia esperar un desenllaç similar amb els periodistes de *France 3*, que no es va produir en tot el curs. Al desembre un nou vídeo dels talibans mostrava els segrestats encara amb vida.

Als segrests es van sumar les bombes, com la que va llevar la vida, al gener, al corresponsal del *Sunday Mirror*, Rupert Hamer, o a la periodista canadenca, Michelle Lang, uns dies abans, el 30 de desembre de 2009. Ambdós van morir com a conseqüència de l'explosió dels vehicles militars en els quals viatjaven. A l'octubre, el fotògraf del *New York Times*, Joao Silva, va perdre les dues cames després de l'explosió d'una altra bomba al sud-est del país.

Mentrestant, RSF instava el govern afganès a retirar la prohibició imposada als mitjans de comunicació de cobrir els atacs talibans. La mesura, adoptada al març, pretenia impedir que la informació transmesa pels periodistes fos usada pels mateixos talibans per coordinar les seves accions. No obstant això, RSF insistia en el risc de minvar el dret a la informació.

A l'abril, el president Hamid Karzai perdonava el veterà periodista Ahmed Ghous Zalmi, condemnat a 20 anys de presó, el 2008, per traduir

AFGANISTAN

l'Alcorà a un dialecte persa. Al juliol, el govern tancava la televisió privada Emroz per atacar la unitat nacional, al mateix temps que prohibia continguts de les cadenes *Yak i Tolo TV* per considerar-los contraris als valors islàmics.

Al setembre, el president Karzai intervenia de nou per aconseguir l'alliberament de tres periodistes, detinguts per la policia afganesa i la Força Internacional d'Assistència en Seguretat (ISAF), dirigida per l'OTAN. Dos d'ells, els periodistes de la televisió *Al Jazeera*, Rahmatullah Naikzad i Mohammad Nadir, van ser posats en llibertat. Però a l'octubre es coneixia que el tercer, el director de ràdio RTA, Hojatullah Mujadadi, romania retingut per l'agència d'intel·ligència afganesa NDS (Direcció Nacional de Seguretat). Mujadadi acusava els serveis d'intel·ligència de voler convertir-lo en espia. Per la seva banda, la NDS justificava la seva detenció en la suposada relació del periodista amb un polític de l'oposició a la província de Kapisa, que, pel que sembla, hauria planejat un atac suïcida.

El presentador Sayed Hamid Nori va ser assassinat també al setembre, apunyalat als afores de casa seva, a Kabul. RSF demanava una investigació exhaustiva sobre els culpables i les causes de l'assassinat, encara desconegudes.

BANGLA DESH

126 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 144.000 km²
- Població: 161.174.087 habitants
- Cap de l'Estat: Zillur Rahman

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinsats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Des que Sheikh Hasina va arribar a primer ministre, el 2009, el clima ha millorat per als mitjans de comunicació a Bangla Desh, però encara hi ha molt camí per recórrer. Al mes d'abril moria tirotejat per dos assaltants sense identificar, Foteh Osmani, veterà periodista de la revista *Shaptahik 2000*. I al juny, Mahmudur Rahman, possible candidat a la presidència de Bangla Desh, i editor del diari *Amar Desh*, era detingut juntament amb el reporter del seu diari, Oliullah Noman. El Tribunal Suprem va condemnar tots dos, a l'agost, a penes de mig any i trenta dies respectivament. RSF va dirigir al cap de govern una carta per exigir una investigació exhaustiva de la mort de Foteh Osmani. Així mateix, sol·licitava una oportunitat, perquè pogués adaptar-se a la Llei de telecomunicacions, el canal privat de televisió *Channel 1 TV*, el tancament de la qual "per incompliment de la llei" havia estat decidit pel ministre de comunicacions.

BIRMÀNIA

174 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 676.579 km²
- Població: 52.400.000 habitants
- Cap de l'Estat: Than Shwe

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

14 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

3 ciberdissidents empresonats

Al març, RSF ja alertava sobre la credibilitat de les eleccions programades per a final d'any per la junta militar que governa Birmània des de 1962, encapçalada per Than Shwe des de 1992. El país, un dels últims en la baròmetre de la llibertat de premsa de RSF, té més d'una desena de periodistes empresonats, entre ells Hla Hla Win i Ngwe Soe, condemnats en els primers mesos de l'any a penes de 20 i 13 anys respectivament.

L'any va acabar amb la condemna a vuit anys de presó al fotògraf de la cadena *Democratic Voice of Burma (DVB)*, Sithu Zeya, per fotografiar els estralls produïts per l'explosió d'una bomba a Rangoon, a l'abril de 2010. El pare de Zeya, Maung Maung Zeya, també periodista de la DVB, detingut un dia després que el seu fill pels mateixos càrrecs, esperava la resolució del seu judici per a gener de 2011.

Les detencions es continuaven produint mentre l'activista Zargar, condemnat a 35 anys de presó, complia el seu 49 aniversari a la presó. Igualment, continua de-

tingut el poeta Saw Wai després d'haver complert la seva sentència de dos anys.

CAMBODJA

128 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 181.040 km²
- Població: 14.697.681 habitants
- Cap de l'Estat: Rei Norodom Sihamoni

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassins per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

A l'abril s'alliberava Hang Chakra, editor del diari de l'oposició *Khmer Machas Srok*, pres durant deu mesos, acusat de "desinformació", i finalment indultat pel rei Norodom Sihamoni. Les causes de l'arrest es van atribuir a la intervenció del viceprimer ministre del país.

Hang Chakra, editor del diari *Khmer Machas Srok*, que havia estat empresonat el 26 de juny de 2009, sentenciat a un any de presó per acusar de corrupció el viceprimer ministre del país, Sok An, va ser posat en llibertat el 19 d'abril de 2010.

COREA DEL NORD

177 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 120.540 km²
- Població: 23.479.000 habitants
- Cap de l'Estat: Kim Jong-il

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

1 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Són conegudes les dificultats per rebre notícies d'un dels països present reiteradament en la llista de Depredadors de la Llibertat de Premsa de RSF, i segon per la cua en la seva classificació mundial, que mostra una opacitat amb els mitjans de comunicació. Al setembre de 2010 es filtrava la mort, el 2001, de dos periodistes a la presó de Yoduk: Cha Gwangho i Kim Kyungcheon, detinguts el 1999 i 2000 respectivament. Ambdós treballaven per a la televisió *Chosun Jungang* i van ser empresonats per criticar el règim de Kim Jong-il.

El dictador utilitza la televisió per promoure la seva imatge i la del seu pare, "el president etern" al qual va succeir el 1994. L'ús de telèfons mòbils està controlat (diverses persones van ser executades el 2008 pel seu ús indegut), i també hi ha hagut empresonaments per escoltar ràdios amb seu a l'estranger. En general, qualsevol reliscada en el contingut dels mitjans de comunicació pot acabar en camps d'internament similars a on

van perdre la vida Cha Gwangho i Kim Kyungcheon.

"La sort de milers de presoners d'opinió nord-coreans està oblidada per la comunitat internacional per falta d'informació. El coneixement de la mort de dos periodistes, a començaments de l'any 2000, enmig de molts altres casos, ha d'incitar Nacions Unides a lluitar amb més força per intentar obtenir el tancament dels camps de concentració nord-coreans", va afirmar RSF.

FIJI

149 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 18.270 km²
- Població: 803.125 habitants
- Cap de l'Estat: Ratu Josefa Iloilovatu Uluivuda

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassins per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Les alertes es disparaven a l'abril davant la possibilitat d'un nou decret sobre llibertat de premsa, finalment aprovat al juny, estudiat pel govern militar per regular la possessió i els continguts dels mitjans de comunicació. Les mesures de la nova legislació incloïen penalitzacions de fins a 200.000 euros i penes de fins a cinc anys de presó. El requisit que la propietat dels mitjans de comunicació pertanyés en un 90% al poble de Fiji, podria afectar el *Fiji Times* propietat de Rupert Murdoch .

FILIPINES

156 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 300.000 km²
- Població: 92.681.453 habitants
- Cap de l'Estat: Gloria Macapagal-Arroyo

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

4 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Mindanao es convertia, al desembre de 2009, en un dels llocs més perillosos del món per als periodistes. Els espertenecs de la matança que hi va haver, la més dura per a la història del periodisme, amb una trentena de professionals assassinats en un només dia, -obeint ordres del fill del governador, aliat de la presidenta Gloria Arroyo- han continuat demostrant que Filipines és un país de difícil supervivència per als mitjans de comunicació i els seus professionals. RSF instava el govern a mantenir-se ferm en la recerca dels culpables de la massacre i no cedir a pressions polítiques que poguessin suavitzar el setge als principals sospitosos: el clan d'Ampatuan i la milícia d'uns dels aliats polítics de la presidenta a la província de Maguindanao. A l'agost s'iniciava el judici a 196 membres del clan d'Ampatuan, imputats per la matança. En el procés judicial està prevista la participació de 500 testimonis.

Però, a l'hàbit de silenciar impunement els professionals dels mitjans de comunicació, majoritària-

ment locutors de ràdio, se sumava la vida de tres nous periodistes: Desidario Camangyan de la ràdio *Sunshine FM*, Joselito Agustin de la DZJC Aksyon Radyo, Nestor Bedolido del setmanari *Kastigador* i Miguel Belén de la ràdio *dwEB*, que morien tirotejats.

ÍNDIA

122 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 3.287.260 km²
- Població: 1.139.438 habitants
- Cap de l'Estat: Pratibha Patil

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

2 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

L'any començava amb el pronunciament de la Comissió Nacional dels Drets Humans que ordenava a les autoritats d'Uttar Pradesh indemnitzar Samiuddin Neelu, periodista del diari *Amar Ujala*, detingut i amenaçat per la policia el 2005 per escriure un article sobre la corrupció policial i el seu abús de poder.

Però les localitats de Kashmir, Uttar Pradesh, Karnataka i Andhra Pradesh van continuar sent escenari dels abusos policials contra desenes de periodistes. Al febrer va ser el torn de diversos professionals: S. Tariq, càmera de la televisió NDTV i Umar Ganai, fotògraf de l'agència PTI; altres sis companys van córrer la mateixa sort durant un acte de demostració proseparatista a la universitat d'Osmania; dies després van detenir un periodista de la televisió *Kannada TV* i la policia negava haver-lo agredit, acusant-lo, a més, de mal "comportament"; Pervez Majeed, corresponsal de la revista *Sahara*, va ser amenaçat pel seu intent d'escriure un article sobre un cas de violència policial

que acabava de presenciar contra un nen d'escola.

I de les agressions i amenaces es va passar a les bales, com la que va rebre a la cama el fotògraf del diari *Greater Kashmir*, Amaan Farooq, per negar-se a abandonar l'escena d'un enfrontament entre la policia i un grup de separatistes, segons al·legava l'agent que li va disparar. El to seguia pujant a l'abril quan el reporter del diari *Greater Kashmir*, Gowhar Bhat, va rebre una pallissa als carrers de Srinagar de mans d'un policia. Una dotzena d'agents, fotografiats per un company de Bhat, presenciaven l'escena somrients.

Al juliol Vijay Pratap Singh, reporter del periòdic *Indian Express Daily*, va morir després de rebre l'impacte de la bomba que va explotar als afores de la casa del ministre de finances de l'estat d'Uttar Pradesh, Nand Gopal. El mateix va ser empresonat A. S. Mani, editor de la revista Naveena Netrikkan, a la localitat de Chennai.

A l'agost, les autoritats amenaçaven la com-

ÍNDIA

panyia canadenca Research In Motion (RIM), fabricadora del BlackBerry smartphone, amb retirar-li el mercat a l'Índia si no subministrava als serveis d'intel·ligència la informació encriptada dels serveis de missatgeria del telèfon mòbil. Una mesura de control que posava en alerta tot el món.

INDONÈSIA

117 entre 178 en l'última classificació mundial de RSF

- Superfície: 1.904.570 Km²
- Població: 230.020.600 habitants
- Cap de l'Estat: Susilo Bambang Yudhoyono

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

1 periodista mort

0 col·laboradors morts

2 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

El càmera de la cadena *SUN TV*, Ridwan Salamun, va ser assassinat a cops de matxet a la província de Maluku, quan pretenia cobrir els enfrontaments entre veïns que tenien lloc en aquesta localitat, durant el mes d'agost. A l'octubre, va ser empresonat Erwin Arnada, antic editor a Indonèsia de la revista *Playboy*, sentenciat a dos anys de presó per "indecència". L'edició, publicada al país des de 2006 i cancel·lada el 2007, no contenia nus. Fet que, no obstant això, no va aconseguir disminuir les protestes de diversos grups radicals musulmans.

MALÀISIA

141 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 329.750 km²
- Població: 26.988.921 habitants
- Cap de l'Estat: Sultán Mizan Zainal Abidin

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassins per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Malàisia va ser notícia aquest any per obligar al diari en llengua anglesa *The Star* a disculpar-se i a retirar un article crític amb la religió. El motiu, una sentència de la xaria a tres dones musulmanes acusades d'adulteri. La tensió religiosa s'estenia al setmanari catòlic *The Herald* que va emprar la paraula "Al·là" en les seves publicacions. Un ús també controlat pel govern.

NEPAL

119 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 147.180 km²
- Població: 28.577.733 habitants
- Cap de l'Estat: Ram Baran Yadav

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Alguns grups armats com Janatantrik Terai Mukti Morcha (JTMM) i Madhesi Tiger Nepal (MTN) han continuat provocant el terror a les ciutats del sud i est del país, on col·loquen llistes de periodistes "buscats", oferint recompenses per ells. Se sospita que aquests grups són darrere de diverses agressions i assassinats, entre altres el d'Arun Singhaniya, propietari d'un diari i una ràdio influents, ocorregut al març de 2010. Els maoistes, que en teoria han lliurat les armes, continuen atacant la premsa local en algunes regions. Al desembre de 2009 la periodista Teeka Bista va aparèixer inconscient en un barranc prop de Kàtmandu després de publicar un article que implicava alguns militants maoistes en la mort d'un opositor polític. Els atacs i amenaces maoístas als professionals dels mitjans de comunicació inclouen, al maig, al corresponal de la *BBC*, Sita Mademba.

A l'assassinat de Singhaniya se sumava també, en el primer semestre de 2010, el d'un important precursor de la televisió per cable a

Nepal: Jamim Shah, amo de Channel Nepal i Space Time Network, que moria tirotejat a Kàtmandu.

PAKISTAN

151 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 796.100 km²
- Població: 169.632.100 habitants
- Cap de l'Estat: Asif Ali Zardari

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

11 periodistes morts

1 col·laboradors morts

2 periodistes empresonats

1 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Pakistan s'ha convertit en un dels països més perillosos del món per als periodistes. Abans de complir el primer semestre, havien mort en aquest país més periodistes que en tot l'any passat. Al febrer van disparar al reporter de la televisió Mehran, Ashiq Ali Mangi, a la localitat de Gambat. A l'abril, en un espai de 48 hores, van morir per atacs bomba, Azmat Ali Bangash i Malik Arif, reporter i càmera de la televisió *Samaa TV*, respectivament. El grup sunnita jihadista, "Al Laskhari-Jahngvi", va reivindicar els atemptats. Al maig van assassinar el tècnic de la televisió *City-42 TV*, Ejazul Haq, durant els atacs del grup Panjab Taliban a dues mesquites de la minoria Ahmadis. A la província de *Sindhu* van trobar mort Ghulam Rasool Birhamani, reporter del diari *Sindhu*. Els seus companys periodistes sospitaven que la seva mort podia estar relacionada amb un article sobre els matrimonis forçosos a la tribu Lashari. Al juny van cosir a trets Faiz Muhammad Sasoli, reporter del diari *Aaj Kal* i de l'agència *Independent News of Pakistan*, a la província de Balutxistan.

Ja al setembre els talibans s'atribuïen l'autoria de l'assassinat de Misri Khan in Hangu, corresponçal dels diaris *Mashriq* i *Ausaf*, i van amenaçar d'atacar més professionals del gremi. Un mes després, Abdul Hameed Hayatan, periodista dels diaris *Daily Karachi* i *Tawar*, raptat a la ciutat de Gwadar el 25 d'octubre, va ser trobat mort. Se sospitava que les seves crítiques a les autoritats pakistaneses i el seu suport al moviment de balutxí podien estar relacionades amb la seva mort. Altre atac suïcida, en Quetta, es va saldar amb les vides del càmera de la televisió *Samaa TV*, Ejaz Raisani, i del conductor d'*Aaj News*, Muhammad Sarwar. El grup jihadista lligat a Al-Qaeda, Lashkar-i-Jhangvi, que va reclamar l'autoria de l'atemptat, va ferir també altres sis periodistes. Al desembre, dos atacs bomba van psoar fi a la vida d'Abdul Wahab, reporter de la cadena *Express TV*, i Pervez Khan, de la *Waqt TV*, a la ciutat de Ghala-nai. També va ser assassinat el corresponçal de la cadena *Royal TV* i de l'agència de notícies *INP*, Muhammad Khan

PAKISTAN

Sasoli, disparat per dos encaputxats en motocicleta a la província de Balotxistanal.”

Els assassinats, intents d'assassinat, segrests i alliberaments han estat una constant al país. Al gener preocupava la sort del freelance Mohammad Rasheed, en parador ignorat després d'haver estat suposadament alliberat pel grup talibà que el va segrestar. A l'agost, els periodistes Imran Khan, reporter de la televisió *Din New TV*; Sarfraz Wistro, reporter en cap del diari *Daily Ibrat*, i Anwar Karmal, reporter de *Geo News*, van ser blanc d'intents d'assassinat a Bajaur, Sindh i Hyderabad respectivament. Al setembre va ser el torn del reporter de la televisió Hafiz, Muhammad Imran Shehzad, a qui van disparar dos individus amb motocicleta quan sortia del seu domicili a la localitat de Sialkot.

A més, la censura és una altra realitat. Al maig, la Pakistan Telecommunication Authority (Autoritat de Telecomunicacions de Pakistan) va bloquejar el portal *Youtube* pels seus continguts "blasfems" i "sacrílegs". El mateix mes, el govern

federal d'Urdu prohibia a 24 estacions de ràdio locals l'emissió de la *BBC World Service's*, i censurava els portals *Facebook* i *Youtube*.

Durant la visita del president Asif Ali Zardari a Birmingham, Regne Unit, un individu li va llançar una sabata, fet emès per dues cadenes de televisió privades *Geo News* i *Ary*, cosa que els va costar la suspensió a l'agost. Diversos homes armats van interceptar també les edicions dels diaris *The News* i *Jang* que recollien aquest fet, i van cremar-ne els exemplars.

SRI LANKA

158 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 65.610 km²
- Població: 20.134.386 habitants
- Cap de l'Estat: Mahinda Rajapaksa

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Des de la fi de la guerra civil, al maig del 2009, el nou govern centra els seus esforços a saldar comptes amb els qui van donar suport als seus opositors en els processos electorals. Especialment el germà del president, Gotabhaya Rajapaksa, secretari d'Estat de Defensa, present en la llista de Depredadors de la llibertat de premsa 2010 de RSF. Rajapaksa qüestiona la credibilitat dels periodistes quan són segrestats o assassinats, com el cas del caricaturista Prageeth Eknaligoda, desaparegut al gener de 2010, o el de Lasantha Wickrematunge director del *Sunday Leader* assassinat el 2009.

Dos directors de publicació detinguts, cinc llocs web tancats i diversos reporters acorralats reflecteixen el clima d'hostilitat que imposa el govern. El principal capdavanter de l'oposició, Sarath Fonseka, és un altre dels seus objectius. Es va prohibir l'emissió del discurs de la seva investidura com a diputat a tots els mitjans de comunicació, que van acabar transcrivint-lo en les seves edicions digitals.

TAILÀNDIA

153 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 513.120 km²
- Població: 64.221.506 habitants
- Cap de l'Estat: Rei Bhumibol Adulyadej

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

2 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els atacs amb granades, al març de 2010, a les seus de la televisió pública *NBT TV (Channel 11)* i de la *Channel 5*, propietat de l'exèrcit, presagiaven el clima en el qual viurien els mitjans de comunicació durant el conflicte entre l'exèrcit i els Camises Roges, en el qual van perdre la vida el càmera japonès de l'agència *Reuters*, Hiroyuki Muramoto, i el periodista italià Fabio Polenghi. Des que el govern decretés l'estat d'emergència a l'abril, tancant milers de webs (fins a 2.500) i televisions, la violència no va tenir objeccions amb els professionals de la comunicació. Van resultar ferits un reporter danès i un cineasta nord-americà, el càmera canadenc de *France 24* i dos fotògrafs locals (un treballador de *Matichon* i un altre de *The Nation*). A més una altra televisió, *Channel 3*, va ser atacada i un helicòpter va haver d'evacuar un centenar de persones de la seu de la cadena.

Més enllà del conflicte amb els Camises Roges, que va desconcertar el món, el primer semestre de l'any, a Tailàndia se seguien diversos ca-

sos davant els tribunals pel mateix motiu: "insults a la monarquia". Al maig se citava davant un tribunal penal Chiranuch Premchaipoen, per no retirar de la seva pàgina web "amb la suficient velocitat" els comentaris que atacaven la monarquia. Premchaipoen s'enfrontava a una possible sentència de 50 anys. També al maig van interrogar el ciutadà nord-americà Anthony Chai per les seves activitats en la xarxa i suposats insults a la monarquia. I al juliol s'indultava Suwicha Thakor, sentenciat a 10 anys de presó a l'abril de 2009 per publicar fotos modificades de la família real.

VIETNAM

165 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 331.690 km²
- Població: 86.179.135 habitants
- Cap de l'Estat: Nguyen Minh Triet

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

3 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

18 ciberdissidents empresonats

El setge a la llibertat d'expressió es feia present davant el congrés del Partit Comunista, previst per a 2011. Al gener es jutjava quatre activistes per subversió i intent d'enderrocar el govern. Se'ls acusava de ser agents de governs estrangers per desestabilitzar el país i tenir relació amb l'ilegalitzat Democratic Party. Al mes següent se sentenciava a tres anys i mig de presó l'escriptor i activista de drets humans Tran Khai Thanh Thuy, acusat d'atacar dos veïns el mateix dia que pretenia assistir al judici de sis activistes prodemocràtics. Les proves del suposat delictes eren fotos preses mesos abans de la data de la suposada agressió.

Al març sortia de la presó l'advocat de drets humans i bloqueig Le Thi Cong Nhan, després de passar tres anys a la presó, i la policia el tornava a detenir al·legant incompliment dels termes de l'arrest domiciliari al qual estava sotmès. El veritable motiu: amenaçar-lo i evitar el seu contacte amb periodistes estrangers.

Per motius humanitaris es va aconseguir l'alliberament de Nguyen Van Ly, un dels editors de la publicació Tu do Ngon luan (Llibertat d'expressió), arrestat el 2007 i condemnat a vuit de presó. Però el clima d'amenaques es va mantenir en un dels països de la llista de Depredadors de la llibertat de premsa de RSF. Els professionals de To Quoc, mantenien la seva publicació impresa i en línia a pesar de les pressions de les autoritats vietnambes, mentre set bloqueig, ciberdissidents i activistes prodrets humans eren condemnats a llargues sentències de pres.

XINA

171 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 9.596.960 km²
- Població: 1.360.445.010 habitants
- Cap de l'Estat: Hu Jintao

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

30 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

77 ciberdissidents empresonats

Al llarg de l'any, que culminaria amb la designació del Premi Nobel de la Pau per a Liu Xiabo, a la premsa, les autoritats xineses van anar ampliant o retocant la legislació per controlar als mitjans de comunicació. A l'abril, l'esmena a la Llei de secrets d'estat, forçava Internet i les companyies de telecomunicacions a col·laborar amb les autoritats en matèria de seguretat nacional. Un mes després, el govern pretenia forçar els usuaris a identificar-se en els continguts en línia per controlar millor els fòrums de discussió. Al juliol el Servei de Propaganda prohibia als mitjans de comunicació intercanviar articles amb mitjans d'altres províncies. Aquells amb seus metropolitanes quedaven també prohibits de difondre notícies internacionals o modificar les aportades pels mitjans oficials. Més endavant, les autoritats ordenaven a les xarxes socials d'Internet la inclusió d'"autodisciplina" en els seus continguts. A més, es tornava obligatòria la identificació dels usuaris a l'hora de comprar targetes prepagament de telèfons mòbils.

Les mesures de censura van fer especial èmfasi a controlar Internet. Si Google denunciava al gener atacs pirates als comptes de correu de diversos periodistes, al març ho feia Yahoo. Al juliol, quatre dels serveis de bloc del país, *Netease*, *Sina*, *Tencent* i *Sohu*, presentaven dificultats per mostrar els seus continguts.

Va tenir especial importància la mesura que va acabar adoptant Google amb el seu cercador, redirigint els usuaris al seu domini a Hong Kong, *Google.com.hk*, on els continguts sense censurar estaven disponibles en caràcters xinesos simplificats. La companyia d'Internet nord-americana *GoDaddy* anunciava la seva intenció de seguir l'estratègia *Google*, eliminant el domini *.cn* per evitar la censura. Al febrer el Ministeri d'Indústria i Tecnologia Informàtica anunciava que tot aquell que volgués tenir una web hauria d'entrevistar-se personalment amb l'autoritat reguladora i aportar la documentació requerida. En aquest clima, a l'octubre, es va condemnar una

Asia

usuària d'una xarxa social a un any de "reeducació" per un comentari satíric a *Twitter* sobre les relacions sino-japoneses. Anteriorment el fotògraf del periòdic *Chongqing Morning Post*, Qiu Jinyi, també havia estat sentenciat a un any de "reeducació" per un comentari en un fòrum en línia.

Un altre front obert en el país asiàtic és el Tibet. Des de les protestes de març de 2008 no ha cessat l'assetjament de les autoritats xineses. Almenys 50 tibetans han estat detinguts, i alguns d'ells condemnats a llargues sentències. Entre ells el cineasta Dhondup Wangchen, condemnat a sis anys de presó per les seves entrevistes a tibetans; l'internauta Dasher, condemnat a deu anys de presó; i els estudiants Sonam Rinchen i Yargay, ajudants de l'edició de la revista tibetana *Namchak*. Condemnats a dos anys de presó.

Qualsevol tema sensible és immediatament interceptat per les autoritats. Al febrer, coincidint amb la celebració dels Jocs Olímpics d'Hivern, a Vancouver, es recordava que Xina segueix detenint periodis-

tes, blocaires i activistes per les seves actuacions durant els anteriors jocs de Beijing 2008. I, al maig, anticipant-se a la celebració de l'EXPO de Shanghai, el Departament de Propaganda restringiria els continguts dels mitjans de comunicació, prohibint comentaris sobre la visita del president nord-coreà a Xina, la situació política a Taiwan o els atacs a diverses escoles.

Amb motiu de l'aniversari de la massacre de Tiananmen (4 de juliol de 1989), RSF demanava al govern xinès l'alliberament de tots els periodistes empresonats per referir-se a ella. A l'agost, van detenir Zhao Shun, impressor del llibre escrit pel periodista Xie Chaoping "The Great Migration" (La Gran Migració), sobre la presa de Sanmenxia, construïda el 1960. El seu autor va ser detingut i va ser alliberat sota fiança setmanes després. Al novembre es coneixia la sentència a dos anys de presó de l'activista Zhao Lianhai, per crear una web sobre els efectes de la llet contaminada i la companyia Sanlu.

La llista d'empresonats va seguir incrementant-

se al llarg de tot l'any. Al febrer es confirmava la sentència a onze anys de presó a l'escriptor i defensor dels drets humans Liu Xiaobo; i l'escriptor i periodista Huang Xiaomin, empresonat al març de 2009, per cobrir l'alliberament del ciberdissident Huang Qi, seguia pendent de judici. Mentrestant, es deteriorava la salut de l'activista de drets humans, i Premi Sajarov 2008, Hua Jia, empresonat; i preocupava l'estat de salut del bloqueaire Fan Yanqiong, condemnat a dos anys de presó.

EUROPA

INTRODUCCIÓ

Preocupen Àsia Central, Turquia i Ucraïna, mentre el model europeu s'afebleix.

Denunciades ja el 2009 les activitats legislatives, amb freqüència contra la llibertat d'expressió, d'alguns estats membres de la Unió Europea i la recrudescència de processos oberts a la premsa per responsables polítics, afebleixen cada vegada més el model europeu de defensa de la llibertat d'expressió, desacreditant de passada la seva política exterior i l'abast universal dels seus valors. Irlanda castiga la blasfèmia amb 25.000 euros de multa. Romania considera la premsa com una amenaça per a la seguretat nacional i pretén controlar legalment el seu treball. A Itàlia, on una desena de periodistes continuen vivint amb protecció policial, solament la tenacitat d'una mobilització nacional -sense precedent- de la premsa va aconse-

guir vèncer al projecte de llei destinat a prohibir la publicació del contingut d'escoltes telefòniques, una de les bases de la crònica judicial i el periodisme d'investigació. Encara que al Regne Unit continuï existint una premsa lliure de qualitat, les seves lleis sobre la difamació ofereixen una base als processos en sèrie empreses per censors de tot tipus. A més de contra-productes, aquest tipus d'actuacions compliquen la missió dels qui, fora de la UE, intenten aconseguir la despenalització dels delictes de premsa.

Els caps de govern europeus, com els seus companys parlamentaris, s'han distingit per recórrer de forma cada vegada més sistemàtica a processar òrgans de premsa i periodistes que, de passada, són el blanc d'insults als quals cada vegada recorren amb més freqüència els responsables polítics en les seves declaracions, seguint en la matèria el lamentable exemple dels predadores de la llibertat de premsa i oblidant les obligacions morals que els confereixen els seus mandats públics. A Eslovènia, l'antic primer ministre ha fet la competència a Silvio Berlusconi i Robert Fico reclamant ni més ni menys que un milió

i mig d'euros a un periodista que va denunciar les irregularitats que esquitxen una part dels mercats públics. A França, la majoria presidencial no ha trobat paraules prou dures per qualificar els periodistes que han investigat el cas Woerth-Bettancourt. No obstant això, el sùmmum de la ingerència política se l'endu el govern grec que, imitant la majoria dels estats censors, ha arribat fins a exigir al seu homòleg alemany que s'excusi per la portada que la revista Stern va dedicar a la crisi econòmica a Grècia.

Entre les situacions més alarmants a l'Europa dels 27, Bulgària se situa al costat de Grècia. França i Itàlia segueixen enfrontant-se a importants intromissions del poder polític en l'activitat dels mitjans. A Espanya, encara que s'ha acollit amb un prudent alleujament la reducció de l'activisme d'ETA en relació amb la premsa, va ser molt preocupant la condemna a 21 mesos de presó i la prohibició d'exercir la professió, de Daniel Nio, director de la ràdio privada Cadena Ser, i el director d'informatius d'aquesta, Rodolfo Irago, posteriorment absolts.

A Dinamarca, a l'igual de Suècia, la llibertat

de premsa és bona, però els intents d'assassinar els caricaturistes Kurt Westergaard i Lars Vilks obren la porta a una autocensura poc habitual fins ara, que té de fons l'augment de l'extremisme i el nacionalisme. Eslovàquia, que ha sortit de l'era tumultuosa de l'anterior primer ministre Robert Fico, es troba "en observació", mentre que, entre els Estats bàltics, Letònia està travessant una curiosa tornada a la violència i la censura en període electoral. Fins i tot afeblida, la Unió Europea continua sent una de les poques zones on la premsa pot existir en condicions acceptables. No obstant això, caldrà estar atents per combatre aquest afebliment. A pesar d'estar molt present en aquest tipus de reptes a escala internacional, el Parlament Europeu ha posat de manifest totes les seves limitacions en negar-se, en una sessió plenària i per un sol vot, a abordar la situació de la llibertat de premsa a Itàlia.

La península balcànica continua sent preocupant. Encara que en la majoria dels països balcànics s'han adoptat les reformes legislatives exigides per al seu ingrés a la UE, la seva posada en marxa es troba en estat embrionari,

per no dir inexistent. El control dels mitjans de comunicació públics o privats, a través de la calculada utilització dels pressupostos publicitaris institucionals, i la col·lusió entre el món polític i judicial, fan el treball dels periodistes cada vegada més difícil. En situació precària, sense escapatòria entre la violència de grups ultranacionalistes i la de les autoritats, que no s'han desfet de vells reflexos de l'època comunista, una part creixent de periodistes cedeix a una autocensura calculada o a un periodisme mercenari més ben pagat que a poc a poc està arruïnant la credibilitat de la professió. Gangrenades per les activitats mafioses, que a mesura que passen els anys augmenten el seu domini en el sector dels mitjans, les capçaleres independents lliuren un combat permanent que mereixeria un major interès de part dels seus veïns europeus.

A les portes d'Europa, Turquia i Ucraïna estan passant per situacions històricament dolentes. Evolucions que s'expliquen, en el cas de Turquia, per la frenètica multiplicació d'expedients, empresonaments i condemnes de periodistes. Entre altres, molts mitjans i professionals que o bé són kurds, o

bé aborden la qüestió kurda. Ucraïna està pagant els múltiples atemptats a la llibertat de premsa que han afectat de ple el país des de febrer de 2010 i l'elecció de Víktor Ianukóvitx per presidir l'Estat. Les autoritats locals van tractar inicialment aquestes violacions, de tot tipus, amb indiferència. Però, i això és el més greu, la censura ha tornat, molt particularment al sector audiovisual, i hi ha greus conflictes d'interessos que amenacen el pluralisme de la premsa.

Exceptuant-ne 2009, marcat pels assassinats de diversos periodistes i defensors dels drets humans, Rússia ha recuperat una situació semblant a la dels anys precedents. No obstant això, al país no s'aprecia cap progrés. El sistema segueix tan bloquejat com sempre i la impunitat impera en els casos de violència comesa amb periodistes.

A més de Turkmenistan, que continua figurant entre els pitjors estats del món en matèria de llibertat de premsa (solament es tolera la premsa oficial i, amb freqüència, "purgada"), Kazakhstan i Kirguizistan han experimentat una alarmant degradació, precisament el mateix

any que el president de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE) assegurava que Kazakhstan ha de ser objecte d'una atenta vigilància. A pesar dels múltiples advertiments rebuts, les autoritats no han considerat convenient remeiar les disfuncions que afecten l'activitat dels mitjans, ni posar en llibertat Ramazan Esergüepov, que continua a la presó per motius polítics. El veí kirguís ha acompanyat aquesta caiguda, amb el canvi de poder al mes d'abril i els disturbis interètnics de juny. Quant a Uzbekistan, el grupat de periodistes independents que es neguen a rendir-se ha entrat en el punt de mira de les autoritats judicials. També documentalistes i periodistes populars són víctimes de la paranoia del règim. I tot això davant la indiferència dels estats europeus, massa preocupats per la seguretat energètica com per elevar la seva veu davant unes pràctiques escandaloses que violen tots els compromisos internacionals assumits pels estats centreasiàtics.

Finalment, la situació és trista i estable a Bielorússia, esquinçada entre dues submissions, una a Moscou i l'altra a la UE, i atrapada com un pèn-

dol entre ambdues potències. El règim no fa la més mínima concessió a la societat civil i continua pressionant als escassos mitjans independents que hi ha al país.

Elsa Vidal

EUROPA

ALBÀNIA

80 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 28.748 km²
- Població: 3.619.778 habitants
- Cap de l'Estat: Bamir Topi

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El partit socialista, en l'oposició, va impedir als professionals de la ràdio i televisió públiques *RTSH* cobrir la vaga de fam que van fer diversos diputats del seu propi grup per un suposat frau electoral. El portaveu dels socialistes, Armela Imeraj, va al·legar motius de seguretat per explicar el desallotjament de l'equip de *RTSH* pels guardes de seguretat.

BIELORÚSSIA

154 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 207.600 km²
- Població: 9.675.267 habitants
- Cap de l'Estat: Alexandr Grigorievitx Lukaixenko

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El règim d'Aleksandr Lukaixenko en el poder des de 1995 i reelegit el 2006 amb el 80% dels vots-, que exerceix un monopoli estatal sobre la impressió i distribució dels mitjans de comunicació, s'ha convertit en un notable depredador dels mitjans de comunicació. Els periodistes han d'optar per la clandestinitat o la il·legalitat, com és el cas dels periodistes internacionals que es troben amb grans dificultats per obtenir les seves acreditacions i han de treballar infringint les lleis del país. L'ombra es projecta també sobre Internet, que el president desitja controlar emulant el model xinès.

A finals d'any es coneixia l'arrest d'una vintena de periodistes durant les manifestacions que hi va haver després de la reelecció del president Alexandr Lukaixenko. La policia va carregar contra manifestants i professionals dels mitjans de comunicació, entre els quals hi havia mitjans ucraïnians, russos, alemanys i corresponals de l'agència *France Press* i el *New York Times*.

BULGÀRIA

70 (compartit amb Benín, Comores, Grècia i Kènia) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 110.910 km²
- Població: 7.582.000 habitants
- Cap de l'Estat: : Georgi Parvanov

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Quan Boyko Borisov, capdavanter del partit de centre-dreta Citizens for European Development of Bulgaria (Ciutadans per al Desenvolupament Europeu de Bulgària), va arribar a primer ministre, al juliol de 2009, s'esperava una major obertura a la llibertat de premsa, tot i que, no obstant això, es mantenia en suspens el futur de la ràdio K2, a qui la Comissió de Regulació de les Comunicacions negava la llicència per emetre. D'altra banda, les autoritats es continuen excedint amb els periodistes. Des de l'assassinat de Georgi Stoev, i l'intent d'assassinat d'Ognyan Stefanov, el 2008, la violència i les amenaces de mort a periodistes són una realitat no eradicada encara de Bulgària. Els reporters Dimitat Varbanov, de la cadena *BTV*, Ivan Yanev, de l'agència *BGNES*, i el freelance Atanas Tchobanov, van ser víctimes el 2010 de diferents assetjaments. Al primer el va atacar un empresari amb un martell mentre investigava un cas de transaccions fraudulentes. Yanev era amenaçat per un policia mentre cobria l'assassinat d'un altre agent, a la localitat d'Enina.

I finalment, diversos empleats de l'Ajuntament van entrar al domicili d'Atanas Tchobanov per intimidarlo per les seves investigacions sobre corrupció de fons públics.

CROÀCIA

62 (compartit amb Botswana) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 56.540 km²
- Població: 4.491.543 habitants
- Cap de l'Estat: Stjepan Mesić

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El periodista Ivonu Raaadzu i el càmera Kresimira Morica, de la ràdio i televisió *HRT*, van ser atacats a cops de pedra a Cavoglave mentre cobrien l'acte de celebració del quinzè aniversari de l'“Operation Oluja”, la major victòria croata a la guerra de Iugoslàvia. Els autors van ser un grup d'ultranacionalistes ústaixes, el moviment feixista croata responsable de la mort de milers de serbocroates, jueus, gitanos i comunistes durant la Segona Guerra Mundial.

En aquest clima s'han complert dos anys de l'atac al periodista Duško Miljuš, al qual tres individus van trencar un braç i van provocar un fort traumatisme al cap quan el van copejar amb bats de beisbol, sense que la policia hagi avançat en la investigació.

DINAMARCA

11 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 43.090 km²
- Població: 5.475.142 habitants
- Cap de l'Estat: Margrethe II

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La tempesta desencadenada el 2005 per la publicació de les caricatures de Mahoma, en el diari *Jyllands-Posten*, manté un debat encara obert a la societat danesa. L'intent d'assassinat del caricaturista Kurt Westergaard per part d'un islamista somalí, al gener de 2010, servia d'avantsala al debat que es perllongaria durant tot el curs: s'autocensuraran els mitjans de comunicació, les arts i la cultura. En una enquesta, publicada pel mateix *Jyllands Posten*, el 84,2% del miler de votants de l'edició en línia estava en desacord amb la reimpressió de les famoses caricatures.

ESLOVÈNIA

46 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 20.250 km²
- Població: 2.024.500 habitants
- Cap de l'Estat: Danilo Turk

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El periodista finlandès Magnus Berglund va ser jutjat, per acusar l'exprimer ministre eslovè Janez Jansa i alts comandaments de l'exèrcit d'obtenir il·legalment comissions per valor de 20 milions d'euros. Les declaracions de Berglund van tenir lloc durant la seva participació el 2008 en un programa de la televisió finlandesa YLE. L'exprimer ministre, i actual president de l'Slovenska Demokratska Stranka (Partit Democràtic eslovè), va sol·licitar una indemnització d'1,5 milions d'euros davant un tribunal civil de Novo Mesto. Mentrestant, altre procés criminal a la capital, Ljubljana, enfrontava Berglund a una pena de sis mesos de presó.

ESPANYA

39 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 504.782 km²
- Població: 46.157.822 habitants
- Cap de l'Estat: Joan Carles I

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La banda terrorista ETA (en la llista de Depredadors de la Llibertat de premsa 2010 de RSF), va continuar en el punt de mira en diversos mitjans de comunicació i professionals, situació que, un any més, va obligar unes quantes desenes de periodistes, amenaçats de mort, a viure i treballar amb protecció policial.

A l'abril, es va absoldre finalment els cinc responsables del diari *Euskaldunon Egunkaria* – tancat per ordre judicial al febrer de 2003–acusats de pertànyer a ETA i de posar el diari, editat en llengua basca, al servei del grup terrorista.

Al juliol es va conèixer la decisió judicial que absolia el director de la cadena *SER*, Daniel Nio i el seu director d'informatius, Rodolfo Irago – per als quals es demanava una condemna de 21 mesos de presó i inhabilitació professional– del delictes per "revelació de secrets", per publicar en la pàgina web de l'emissora documents relacionats amb l'afiliació irregular de militants del Partit Popular a la localitat de Villaviciosa de Odón (Madrid).

Al setembre, el fotògraf Edu León va estar dos dies detingut per intentar cobrir una batuda policial a la Casa de Campo de Madrid. El seu cas va provocar una onada de solidaritat entre els seus companys de professió, que es van manifestar davant de la comissaria de Moncloa exigint el seu alliberament. Finalment va ser posat en llibertat amb càrrecs, acusat de "resistència i atemptat contra un agent de l'autoritat".

La reobertura del cas de José Couso, càmera de televisió de Telecinco, abatut per foc de l'exèrcit nord-americà, a l'abril de 2003, a Bagdad, irrompia novament amb força a mitjan any. Al juliol, la justícia espanyola dictava noves ordres internacionals d'arrest contra els tres militars nord-americans causants de la mort. I al setembre, el Consell General del Poder Judicial (CGPJ), autoritzava el jutge de l'Audiència Nacional, Santiago Pedraz, a viatjar a l'Iraq per investigar les causes de la seva mort, juntament amb el periodista ucranià de l'agència *Reuters*,

ESPANYA

Tares Protsyuk, pel tret d'un tanc nord-americà, quan eren a l'Hotel Palestina a Bagdad.

Però va ser al desembre quan l'assassinat de José Couso va prendre especial protagonisme en el moment que es va conèixer el contingut dels documents del Departament d'Estat dels EUA, revelats per *Wikileaks*, segons els quals alts càrrecs del govern espanyol i de la fiscalia haurien actuat de connivència amb la diplomàcia nord-americana per arxivar el cas. La família de Couso va presentar una denúncia davant la Fiscalia General de l'Estat perquè s'investiguin els fets.

GRÈCIA

70 (compartit amb Benín, Bulgària, Comores i Kènia) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 131.960 km²
- Població: 11.238.362 habitants
- Cap de l'Estat: Càrolos Papoúlias

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

El ressorgiment d'un grup d'extrema esquerra, aparegut el 2009, anomenat "Secta Revolucionària" es cobrava la vida de Socratis Guiolias, periodista de la ràdio *Thema 98* als afores de casa seva a Atenes. Almenys a aquesta conclusió va arribar la policia en els exàmens de balística de la munició descarregada sobre Guiolias. Reporters Sense Fronteres alertava sobre el sorgiment a Grècia de diversos grups d'activistes de diversa ideologia que davant la situació de crisi econòmica usaven l'amenaça als mitjans de comunicació com a eina per reforçar les seves posicions.

La situació de crisi va dur també el president del parlament grec a instar l'ambaixador alemany perquè controlessin els mitjans de comunicació alemanys. Fet que, a més de suposar una violació de l'article 11 de la Carta Fonamental de Drets de la Unió Europea, és més propi dels països que ocupen els últims llocs en l'escalafó del baròmetre de RSF que en un país de la UE.

D'altra banda, el periodista Takis Michas, conegut per l'èxit del seu llibre "Unholy Alliance: Greece and Milosevic's Sèrbia," (Impia aliança: Grècia i la Sèrbia de Milosevic) va ser dut als tribunals per l'empresari Stavros Vitalis, per un article publicat en el diari *Eleftherotypi*. Vitalis considerava el terme "paramilitar" insultant, per tractar-se de tropes regulars (part de l'exèrcit serbio-bosni) i qüestionava la participació d'aquests contingents en la massacre de Srebrenica el 1995.

HONGRIA

23 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 93.030 km²
- Població: 10.039.800 habitants
- Cap de l'Estat: László Sólyom

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

El 21 de desembre, pocs dies abans d'assumir la presidència de la Unió Europea, Hongria aprovava una llei de premsa que incloïa la creació d'un Consell de Mitjans de Comunicació amb la potestat de vigilar i imposar elevades multes per continguts considerats "no equilibrats políticament", o per "violar la dignitat humana", així com ofenses a la religió i a la nació. El text legislatiu, que incloïa multes de 700.000 euros a televisions i de fins a 89.000 a publicacions en línia, recollia també l'obligació per als periodistes de revelar les seves fonts si es considerava que la seguretat nacional estava en risc. RSF es va dirigir al president del Parlament Europeu perquè la llei fos revisada, per considerar que el terme "equilibri correcte de la informació", que incloïa, era totalment inacceptable i no té lloc en un estat membre de la Unió Europea.

IRLANDA

9 (compartit amb Estònia) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 70.270 km²
- Població: 4.472.907 habitants
- Cap de l'Estat: Mary McAleese

La religió adquiria nou protagonisme a Europa amb la inclusió, en la legislació irlandesa, del delictes de blasfèmia. "Un retrocès de diversos segles", afirmava RSF, davant una llei que establia penes de fins a 25.000 euros per tractar de forma inadequada temes "considerats sagrats per qualsevol religió".

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

ITÀLIA

49 (compartit amb Burkina Faso) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 301.340 km²
- Població: 59.500.000 habitants
- Cap de l'Estat: Silvio Berlusconi

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

La Cosa Nostra, la Camorra, la 'Ndrangheta i la Sacra Corona Unita, continuen aplicant els mateixos mètodes i amenaces pels quals aquestes màfies són conegudes, a qualsevol periodista o escriptor que faci públiques les seves activitats. Aquest és el cas de Roberto Saviano, autor del llibre *Gomorra*; Lirio Abbate, corresponsal a Palerm (Sicília) de l'agència de premsa *Ansa* i autor del llibre *Els còmplices (I Complici)*; o Rosaria Capacchione, periodista d'*Il Mattino*, tots ells amenaçats de mort i vivint amb protecció policial. Aquest nivell d'assetjament ha dut la màfia italiana a la llista de Depredadors de la Llibertat de premsa 2010 de RSF.

Però Itàlia també ha estat notícia per les actuacions del Govern Berlusconi. La llei de les escoltes, aprovada pel parlament i el senat, provocava una sonada vaga de periodistes el 9 de juliol. L'OSCE i l'emissari especial de Nacions Unides per a la llibertat d'opinió i expressió, se sumaven al rebuig generalitzat. La legislació establia

elevades multes i penes de presó per als mitjans i periodistes que donessin a conèixer els continguts obtinguts en escoltes telefòniques judicials. Al juliol, l'executiu feia marxa enrere i presentava un nou text davant la Comissió de Justícia de la Cambra de Diputats, que permetia als jutges tenir la decisió final sobre quins continguts poden ser publicats en cada cas.

D'altra banda, les tres cadenes de la *RAI*, la radiotelevisió pública, van suspendre tots els programes de debats polítics previs a les eleccions de març.

KOSOVO

92 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 10.887 km²
- Població: 1.804.800 habitants
- Cap de l'Estat: Jakup Krasniqi

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Des de la declaració d'independència de Kosovo, el 2007 (sota resolució 1.224 del Consell de Seguretat de Nacions Unides), a les dificultats econòmiques dels mitjans de comunicació s'han sumat les amenaces de nacionalismes i extremismes de diferent índole. La classe política menysprea els periodistes i els acusa de falta de professionalitat i traïció quan critiquen la gestió dels organismes públics.

Uns quants periodistes van ser blanc d'amenaques: Vehbi Kajtazi, del Koha Ditore (de Surroi) per informar d'una possible amnistia de la qual podria beneficiar-se el fill de l'excomandant de l'Exèrcit d'Alliberament de Kosovo (UCK); els reporters del diari *Zeri*, Arbana Xharra i Lavdim Halimi, per una investigació sobre el director general de la companyia estatal de telecomunicacions, Shyqyri Haxha; i Musa Sabedini, corresponsal del diari *Lajm*, per escriure la història d'un assassinat a Gjilan.

LETÒNIA

30 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 64.600 km²
- Població: 2.264.283 habitants
- Cap de l'Estat: Valdis Zatlers

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Grigorijs Nēmcovs, editor del diari *Million* i de la televisió local del mateix nom, moria, a l'abril, de dos trets al cap, quan es disposava a assistir a una reunió en un cafè. *Million* és conegut pel seu seguiment de casos de corrupció política. Així mateix, el saqueig del diari de Riga, *Neatkarīga Rita Avīze*, podria tenir a veure amb el seguiment que estava fent de corrupcions polítiques i activitats de les oligarquies russes i letones. Els intrusos, sense identificar, van destruir les instal·lacions i diversos arxius.

Al maig, van arrestar la periodista Ilze Nagla, de la televisió estatal LTV1, per tractar en el seu programa "De facto" la fallada en el sistema electrònic de declaració fiscal, descobert pel científic de la Universitat de Latvia, Ilmārs Poikāns. Ambdós, periodista i acadèmic, van estar detinguts diversos dies.

MOLDÀVIA

75 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 33.850 km²
- Població: 3.774.809 habitants
- Cap de l'Estat: Vladimír Voronine

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

En el territori dissident de Transnistria, entre el ric Dnister i la frontera ucraïnesa - autoproclamat independent el 1991 sense que hagi estat reconegut, fins ara, per la comunitat internacional- s'ha seguit el cas del periodista Ernest Vardanean, detingut a l'abril i acusat d'espionatge i alta traïció. La seva dona assegurava, després de visitar-lo a la presó, que havia estat sotmès a llargs interrogatoris i seguia sense representació legal. Al maig, les autoritats publicaven un vídeo amb la seva confessió com a espia. I, al juny, s'ajornava el judici, amb la qual cosa es perllongava la seva detenció. Al desembre un tribunal de Tiraspol el condemnava a 15 anys de presó. RSF informava que la sentència es produïa sobre la base de la confessió de Verdanean obtinguda sota tortura.

PORTUGAL

40 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 91.980 km²
- Població: 10.632.353 habitants
- Cap de l'Estat: Aníbal Cavaco Silva

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

La publicació del contingut d'unes escoltes telefòniques protegides per secret de sumari, costava 1,5 milions d'euros al diari *So!*. El destinatari de la indemnització va ser Rui Pedro Soares, antic representant de l'Estat portuguès en el consell d'administració de l'empresa de telecomunicacions Portugal Telecom (PT). La trama relacionava Soares amb el primer ministre Jose Sócrates en la compra de la cadena de televisió privada TVI. Les sentències judicials, al maig i juliol, no es van quedar en la multa milionària al diari, també es condemnava a pagar 110.000 euros al director del diari José António Saraiva, i 50.000 euros a cadascuna de les dues periodistes responsables de la investigació, Felícia Cabrita i Ana Paula Azevedo.

I atònits es van quedar els periodistes de la revista *Sábado*, Maria Henrique Espasa i Fernando Esteves, quan Ricardo Rodrigues, vicepresident del grup parlamentari Socialista (PS), va abandonar la biblioteca de l'Assemblea de la República, on l'estaven entrevis-

tant, confiscant-los les gravadores. "Violència psicològica insuportable" va al·legar Rodrigues, després de ser preguntat pels motius de la seva dimissió en el govern regional d'Açores, el 2003.

REGNE UNIT

19 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 242.910 km²
- Població: 61.823.000 habitants
- Cap de l'Estat: Isabel II

Continua sense haver-hi notícies del periodista britànic Michael Dixon, desaparegut mentre estava de vacances a Costa Rica. Va ser vist per última vegada, a l'octubre de 2009, quan sortia del seu hotel a Tamarindo. Al juliol de 2010, s'iniciava una campanya amb el suport de RSF per localitzar-lo.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassins per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

ROMANIA

52 (compartit amb Maldives) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 238.390 km²
- Població: 21.506.119 habitants
- Cap de l'Estat: Traian Basescu

L'informe aprovat pel Consell Suprem per a la Defensa Nacional considerava els periodistes una amenaça per a la seguretat nacional per "difondre informacions falses sobre les institucions de l'estat". Preocupava també l'intent del senador Lia Olguța Vasilescu de promoure una llei per regular els insults a la Xarxa, especialment en les webs dels mitjans de comunicació. Els precedents d'aquest tipus de legislacions estan a Jordània i Turquia.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

RÚSSIA

140 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 17.075.400 km²
- Població: 145.181.900 habitants
- Cap de l'Estat: Dmitri Medvedev

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

1 ciberdisidents empresonats

Amb motiu del relleu dels jocs olímpics d'hivern de Vancouver per la localitat de Sochi (futura seu el 2014), RSF posava de manifest, al febrer, la pressió que havien rebut els mitjans de comunicació per part de les fonts oficials, obstinades a promocionar l'esdeveniment per sobre de tota crítica. L'existència, a més, d'un registre voluntari de mitjans, però els participants dels quals rebrien majors beneficis econòmics a canvi de publicar continguts administrats per les autoritats, plasmava la dificultat de la premsa independent. Sochi tornava a ser notícia a l'abril, quan es va produir l'atac a l'editor del diari local *Mesthanya*.

Les condemnes judicials van estar a l'ordre del dia en tot el país. Al gener, el bloqueig Irek Murtazin va ser condemnat a gairebé dos anys de presó per insinuar la defunció del president de Tatarstan, una localitat a 700 km de Moscou, després de diversos dies sense notícies del mandatari. Prèviament, al març, es va reduir la sentència de dos anys de presó al policia responsable per

la mort del bloqueig Maomed Yevlojev, a l'agost de 2008, ja llavors considerada lleu. La presó per "homicidi negligent" es va quedar en "residència supervisada", cosa que significa el seu possible retorn a l'exercici com a policia. Mentrestant, la investigació sobre l'assassinat, el 2009, de la periodista Natalia Estemirova seguia estancada. Diversos companys de professió temien que les autoritats se centressin exclusivament en la investigació d'un rebel txetxè com a possible autor del crim, amb l'objectiu d'implicar en l'assassinat d'Estemirova el president txetxè Ramzan Kadyrov.

Les autoritats també estrenyien el setge jurídic sobre el setmanari independent *The New Times / Novoye Vremya* per un article sobre la presumpta corrupció de la policia d'elit OMON, en el qual l'acusava de vendre els seus serveis a homes de negocis i, fins i tot, a organitzacions criminals. Però, la premsa internacional tampoc es va lliurar de l'assetjament governamental. A l'abril, un tribunal de Moscou va imposar una multa

al setmanari francès *Le Journal Du Dimanche* per publicar les activitats del moviment pro-Putin "Naschi". *Le Monde* i *The Independent* també estan demandats per aquest moviment juvenil.

Al novembre tres periodistes van ser víctimes de brutals atacs: Oleg Kashin, reporter del diari *Kommer-sant*, als afores de casa seva a Moscou; Sergei Mikhailov, reporter del diari *Saratovsky Reporters*, copejat per diversos individus sense identificar a Saratov; i Anatoly Adamchuk, reporter del diari *Zhukovskiye Vesti*, atacat a les proximitats de la seva oficina i que va haver de ser hospitalitzat.

Federació de Rússia, República de Txetxènia

Des de 2007 la república del Caucas està governada per Ramzan Kadyrov, les maneres del qual es comparen amb les de Vladimir Putin, pel que fa als mitjans. "Ximpleries, xafarderies" és la resposta que continua donant a les acusacions que el responsabilitzen de les morts de les periodistes Anna Poli-

tkovskaya i Natalia Estemirova, el 2006 i 2009 respectivament.

El cas de Politkovskaya continua obert després que, al setembre de 2009 i, a instàncies de la seva família, el Tribunal Suprem ordenés seguir la investigació del cas, tancat per tribunals inferiors.

Federació de Rússia, República de Dagestan

A Makhachkala, capital de la república de Dagestan, va tenir lloc, a l'agost, l'assassinat de Magomedvagif Sultanmagomedov, cap de la televisió *Makhachkala TV* i l'editorial *Nurul Irshad*. Dos individus sense identificar van disparar contra Sultanmagomedov, que va morir dues hores després a l'hospital."

SÈRBIA

85 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 88.361 km²
- Població: 7.351.650 habitants
- Cap de l'Estat: Boris Tadi S

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

Teofil Pačić, columnista del diari *Vreme*, va ser atacat el 24 de juliol, a Belgrad, per individus sense identificar que el van copejar amb barres de metall. El periodista és un crític freqüent dels excessos, corrupcions i actes de hooligans en els esports. El cas de Pačić recorda l'intent d'assassinat, el 2007, d'una altra companya seva de *Vreme*, la periodista Deixen Anastasijevic, com també les amenaces que va rebre Brankica Stankovic, periodista de la ràdio i televisió *B92*, després d'elaborar diversos documentals sobre la corrupció en el futbol serbi. L'intent d'investigar als autors d'aquestes amenaces va quedar frustrat per un jutge que va desestimar la causa.

TURQUIA

138 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 774.820 km²
- Població: 74.824.800 habitants
- Cap de l'Estat: Abdullah Gül

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

La legislació adoptada pel Parlament, el 2007, permet a la fiscalia de l'estat el bloqueig de llocs webs en tot just 24 hores, si considera que els continguts de la xarxa inciten al suïcidi, la pedofília, l'ús de drogues, l'obscenitat, la prostitució, o es poden catalogar com a "crims contra Atatürk". En paral·lel, la llei antiterrorista recull l'empresonament per propaganda d'organitzacions terroristes. La mateixa ambigüitat dels termes "propaganda" i "organitzacions terroristes", sense definició en la legislació, permet l'abús de les autoritats. Una llarga llista de mitjans i professionals s'han vist acorralats a l'empara d'aquests dos marcs legals.

Així, referent a Internet, fins a 5.000 webs han estat bloquejades, en la majoria dels casos per criticar Atatürk, l'exèrcit, la "dignitat de la nació", o referir-se al Kurdistan turc i les minories armènies, temes tabú a Turquia. A l'octubre, un tribunal d'Ankara aixecava el bloqueig a *Youtube*, prohibit durant dos anys i mig per publicar vídeos conside-

rats insultants al fundador de la república, Mustafa Kemal Atatürk. Mentre, RSF seguia amb preocupació una altra decisió judicial posterior que podria acabar de nou en el bloqueig de la web, el portal optava per l'autocensura, retirant dels seus continguts un vídeo comprometedor sobre el líder del partit de l'oposició Cumhuriyet Halk Partisi (CHP).

La lluita contra el PKK, grup terrorista segons Turquia -també considerat així per la Unió Europea, Estats Units i Canadà-, ha servit a les autoritats per extremar el tracte als mitjans de comunicació, perseguint-los amb la legislació antiterrorista. Símbol de l'assetjament era Vedat Kursun, antic editor del diari en llengua kurda, *Azadiya Welat*, imputat en una trentena de casos i condemnat a un total de 166 anys de presó. Kursun, empresonat des de gener de 2009, va rebre el premi de l'Associació de Periodistes de Turquia a la llibertat d'expressió.

Al febrer, un tribunal de Diyarbakir va condemnar a 21

TURQUIA

anys de presó el periodista Ozan Kiling, propietari i editor de l'únic diari en llengua kurda *Azadiya Welat*, imputant-li propaganda criminal en suport a l'il·legalitzat PKK (Partit dels Treballadors de Kurdistan). Un altre editor de l'*Azadiya Welat*, Mehdi Tanrikulu, s'enfrontava a 41 dies de presó per parlar kurd en el tribunal. Aylin Duruoglu, periodista de la web *Gazetevatan.com* i Mehmet Yesiltepe, treballador de la revista *Devrimci Hareket*, van obtenir la llibertat condicional de la condemna que els mantenia a la presó, des d'abril de 2009, acusats de tenir vinculacions amb un grup armat clandestí denominat Devrimci Karargah. Al març, un tribunal d'Adiyaman, va sentenciar a cinc anys de presó Haci Bogatekin, propietari del periòdic *Gerger Firat* i editor de la web *Gergerfirat.net*.

Aplicant la legislació antiterrorista es condemnava també, al juny, Irfan Aktan i Merve Erol, reporter i editor del diari *Express*, a quinze mesos de presó i 8.000 euros de multa, respectivament; se suspenia quatre mesos el diari *Rojev*, per usar una foto del líder del PKK

empresonat, Abdullah Öcalan; i el Consell Suprem de Ràdio i Televisió duia davant els tribunals la televisió *Kanal D*, per mostrar "les espantoses característiques d'una organització terrorista", en emetre imatges dels familiars dels deu militars assassinats per membres de l'il·legalitzat PKK.

Un Tribunal d'Istanbul suspenia a l'agost, durant un mes, el diari en llengua kurda *Azadiya Welat*, i li retirava el número del 24 de setembre per considerar-lo ofensiu, sense especificar en quin contingut estava l'ofensa. Al mateix mes, van deportar el periodista nord-americà, Jake Hess, acusant-lo de tenir relació amb el PKK; i la fiscalia duia davant un tribunal d'Istanbul l'escriptor Mehmet Güler i l'editor Ragip Zarakolu pel contingut d'un llibre on tractaven el sistema polític que voldria introduir el PKK. Al novembre Nese Düzel, reporter del diari *Adnan Demir*, era jutjat per entrevistar líders del PKK. I també pel mateix delictes, el sociòleg Ismail Besikçi i Zeycan Balci Simsek, editor del mensual *Cagimizda Hukuk* i Toplum, van ser jutjats per un article

TURQUIA

sobre el dret a l'autodeterminació de la zona kurda del país.

Finalment, un tribunal d'Istanbul va decidir, a l'octubre, enviar el cas del periodista Hrant Dink a un tribunal de menors, al·legant que el seu suposat assassí, Ogün Samast, tenia 17 anys el 2007, quan Dink va ser assassinat. S'ajornava així el judici. Amb anterioritat, al setembre, el Tribunal Europeu de Drets Humans havia condemnat l'estat turc a indemnitzar la família del periodista per la seva conducta davant de les amenaces que havia rebut Dink i per violar la llibertat d'expressió de l'editor abans del seu assassinat. Hrant Dink, de coneguda trajectòria a favor del reconeixement del genocidi armeni, havia estat blanc d'assetjaments per part del sector judicial i de grups ultranacionalistes abans de ser assassinat el 2007.

Precisament en relació amb la minoria armènia, es van permetre, a l'abril, tres actes commemoratius de les deportacions d'armenis de 1915. El gest tenia especial rellevància per ser la primera vegada, en 95 anys, que succeïa, si bé el go-

vern turc segueix sense reconèixer el genocidi armeni.

UZBEQUISTAN

163 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 447.400 km²
- Població: 26.981.000 habitants
- Cap de l'Estat: Islam Karimov

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

11 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidents empresonats

Amb 11 empresonats, Uzbekistan es presenta com la major presó de periodistes d'Europa. El seu president, Islam Karimov, que complia aquest any dues dècades en el càrrec, manté el país entre els últims llocs de la llista 2010 de depredadors de la llibertat de premsa de RSF.

A l'empara d'una legislació procliu a condemnar els greuges contra la dignitat de la població i el govern, l'activitat dels periodistes, tant nacionals com estrangers, és constantment perseguida. Prova d'això és l'interrogatori efectuat, al gener, a cinc professionals. Sobre la base d'un arxiu elaborat per l'Agència Nacional de Seguretat i el Ministeri d'Exteriors, els periodistes van ser preguntats pels seus suports externs, tant econòmics com de diverses ONG, i acusats d'insultar la dignitat del govern uzbec. D'altra banda, el periodista de ràdio Nawruz, Khayrollo Khamidov, va ser condemnat a cinc anys per pertinença a un grup religiós considerat il·legal, i la fotògrafa i directora de cinema, Umida Akhme-

dova, s'enfrontava a una sentència de tres anys de presó, acusada de denigrar el seu país pel seu treball sobre la pobresa i la condició de la dona uzbecka.

RSF va instar els organitzadors del festival de cinema de Cannes, al maig, a reconsiderar la rebuda de la filla del president uzbec, participant en l'esdeveniment "Cinema contra la sida", com a representant d'un règim que uns mesos abans condemnava a presó el periodista Maskim Popov, per distribuir informació sobre la lluita contra la sida, per ser "contrària a la mentalitat i moral de la societat, religió, cultura i tradició uzbecka"

MAGRIB I ORIENT MITJÀ

INTRODUCCIÓ

Tendències, que es confirmen, al deteriorament

La situació de la llibertat de premsa al Marroc s'ha deteriorat al llarg de l'any 2010 com a resultat d'una crispació de les autoritats que ja va començar a constatar-se el 2009. La condemna d'un any de presó incondicional a un periodista (complirà vuit mesos); el tancament arbitrari d'un diari, l'asfíxia econòmica d'un altre, orquestrada per les autoritats; el tancament dels locals del canal *Al-Jazeera*... I tot això sense parlar del silenci mediàtic, imposat recentment per l'exèrcit en els esdeveniments succeïts al camp d'Agdaym Izik, suposen unes maneres d'actuar que posen de manifest la reculada de la llibertat de premsa al Marroc.

El mateix pot dir-se de Tunísia: la sistemàtica política de repressió que apliquen les autoritats tunisianes a qualsevol que manifesti una idea contrària al règim, s'ha intensificat després de la reelecció de Zine el-Abidine Ben Alí, el 25 d'octubre de 2009. L'adopció d'una esmena de l'article 61bis del codi penal resulta particularment inquietant, en la mesura que duu a criminalitzar qualsevol contacte amb organitzacions estrangeres que, al final, poguessin perjudicar els interessos econòmics de Tunísia. A més, el periodista Fahem Boukadous compleix actualment condemna de quatre anys de presó.

La situació és idèntica a Síria i Iemen, on la llibertat de premsa s'encongeix. Hi continua havent detencions arbitràries, i també es recorre a la tortura.

A Iraq, la situació de seguretat per als ciutadans en general, i per als periodistes en particular, s'ha deteriorat considerablement. Aquest any han assassinat cinc periodistes, quatre d'ells en els tres últims mesos. A més, hi ha una tendència a multiplicar l'obertura de processos a mitjans de comunicació i periodistes. També és una mesura preocupant el recent tancament dels locals del canal *Al-Baghdadiya*.

A Iran, la repressió que des de la contestada reelecció de Mahmud Ahmadinejad, el 2009, es va abatre sobre els periodistes i usuaris d'Internet, s'ha reforçat el 2010.

Relativa millora en alguns països

En una primera aproximació, els progressos constatats el 2010 signifiquen millores. No obstant això, és important subratllar fins a quin punt era preocupant la situació el 2009. Així que, 2010 significa més aviat un retorn a l'equilibri anterior, encara que això no vol dir que s'hagin produït progressos reals en aquests països.

És el cas d'Israel fora del seu territori. L'any 2010 no ha estat exempt de violacions de la llibertat de premsa, portades a terme per l'exèrcit israelià, com testifica el cas dels periodistes estrangers detinguts a la flotilla de maig de 2010, on va morir el fotògraf Cevdet Kiliçlar, o els dels periodistes palestins, freqüentment blanc dels trets dels soldats del Tsahal. O també les escaramusses al Sud del Líban, en les quals va trobar la mort, a l'agost, el periodista libanès Assaf Abu Rahal. No obstant això, de cap manera pot comparar-se 2010

amb 2009, al començament del qual va tenir lloc l'operació "Plom endurit", en la qual sis periodistes van trobar la mort, dos mentre estaven treballant, i van ser objectius militars almenys tres edificis en els quals s'allotgen mitjans de comunicació.

I el mateix pot dir-se dels Territoris Palestins. Les violacions de l'any transcorregut són simplement "menys greus" que les de 2009, encara que tant els periodistes com els mitjans segueixen pagant els plats trencats de l'etern pols entre Hamas i Fatah. A Algèria ha disminuït sensiblement el nombre de processos judicials a periodistes que, en els dos anys precedents, van protagonitzar una perillosa multiplicació d'actuacions contra professionals de la informació.

Caigudes al Golf Pèrsic

A Bahrain la situació de la llibertat d'expressió, sobretot a Internet, s'ha deteriorat enormement en el transcurs de 2010 amb, entre altres coses, l'arrest dels blocaires Abdeljalil Al-Singace i Ali Abdulemam, i el seu il·legal manteniment en aquesta situació. En el seu judici, així com el d'altres 28

personalitats polítiques xiïtes, iniciat el passat mes de setembre, van declarar haver estat torturats i haver rebut maltractaments.

A Kuwait s'ha constatat un acarnissament de les autoritats amb l'advocat i blocaire Mohammed Abdel Qader Al-Jassem, empresonat dues vegades com a conseqüència de les denúncies presentades contra ell per persones properes al règim, cosa que desmenteix el desig de les autoritats de donar la imatge de ser la primera democràcia del Golf.

Soazig Dollet

ALGÈRIA

133 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 2.381.740 km²
- Població: 34.888.700 habitants
- Cap de l'Estat: Abdelaziz Bouteflika

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

* Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdisidentents empresonats

A Algèria ha disminuït sensiblement el nombre de processos judicials a periodistes que, en els dos anys precedents, van protagonitzar una perillosa multiplicació d'actuacions contra professionals de la informació.

No obstant això, al març es va bloquejar la pàgina web de *Radio Kalima-Algérie* (www.kalimadz.com). Creada al gener de 2010, l'emissora era l'únic mitjà privat en un país on l'estat controla tots els mitjans de comunicació, des de la seva independència el 1962. Reporters Sense Frontera va demanar explicacions a les autoritats algerianes, al mateix temps que sol·licitava el desbloqueig immediat del lloc, i lamentava que Algèria se sumés a la llista dels països que censuren la xarxa. RSF sol·licitava novament al govern que deixés el monopoli audiovisual i alliberés al sector respectant el pluralisme informatiu.

El desallotjament del campament sahrauí d'Agdaym Izik a El Aaiún, al setembre de 2010, va posar de

manifest les tensions polítiques entre Rabat i Alger, quan dos periodistes marroquins del setmanari prounionista Al-unionista Ousbouya Assahrae, Lahcen Tigbadar i Mohamed Slimane, van ser detinguts per les autoritats militars algerianes a la seva arribada a Tindouf, el 18 de setembre, i expulsats al Marroc quatre dies després.

El mateix mes de setembre es va conèixer la detenció de Djilali Hadjadj, mèdic i periodista col·laborador del diari *Soir d'Algérie*, en l'aeroport Mohamed Boudiaf de Constantine quan es disposava a viatjar a Marsella. Traslladat a Alger, el periodista va ser condemnat a sis mesos de presó i 500 euros de multa, i la seva esposa a dos mesos de presó i una multa de 200 euros. Les autoritats van assegurar que la detenció de Hadjadj no tenia a veure amb l'exercici del periodisme, sinó per una denúncia relacionada amb tres certificats mèdics expedits per a la seva esposa. Hadjadj, és conegut per la seva trajectòria de lluita contra la corrupció i en favor de la llibertat d'expressió

ALGÈRIA

que li ha dut, en els últims quinze anys, més d'un centenar de vegades davant els tribunals. El director de *Soir d'Algérie* va declarar a Reporters Sense Frontera: "està clar que la seva detenció està lligada a les seves activitats anticorrupció. L'ocupació de mitjans deplorable no pot fer-nos creure el contrari".

RSF va fer constar la seva preocupació que l'acusació no fos més que un pretext per fer callar un home que no deixa de denunciar la corrupció a Algèria, com a president de l'Associació algeriana de lluita contra la corrupció, i representant a Algèria de l'ONG Transparència Internacional.

BAHRAIN

144 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 690 km²
- Població: 766.794 habitants
- Cap de l'Estat: Hammad ben Issa al-Khalifa

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

2 ciberdissidents empresonats

El Ministeri de Cultura i Informació prohibia, a l'abril, l'ús del servei de xat dels aparells de telefonia mòbil BlackBerry. Com a conseqüència de la prohibició, el periodista Munnannad Sulaiman va haver de suspendre el servei d'“Urgent News” (notícies urgents) que distribuïa a diversos mitjans.

El mateix ministeri suspenia, al maig, l'emissió de la televisió *Al Jazeera*, acusant-la de burlar les lleis que regulen la premsa i edició del país. La suspensió arribava un dia després de l'emissió del programa “Economy and Men” on es va abordar la situació econòmica de Barheim, contingut titllat “d'obscè” per part del ministre de cultura i informació, en declaracions al diari *Al-Watan*.

Diverses detencions de periodistes van tenir lloc a l'agost: la del bloqueig Abdeljalil Al-Singace al seu retorn de Londres, d'on tornava d'impartir un seminari sobre la situació dels drets humans a Barhain; la d'Abdul Ghani Al-Kanjar, portaveu del Comitè Nacional per a

Màrtirs i Víctimes de la Tortura; i les de Mohammed Saeed, del Centre per als Drets Humans a Barhain. La llista creixia al setembre amb la detenció dels bloqueig Ali Abdulemam i Abdeljalil Al-Singace. Els arrests es van produir a l'empara de la legislació antiterrorista vigent des de 2006, que des d'aquesta data ha empresonat un total de 26 persones. Diversos detinguts han denunciat tortures i maltractaments, com els que deixaven a Al-Singace parcialment sord.

Abans de finalitzar agost, el periodista del diari *Al-Watan*, Mahnad Abu Zeiytoun, va sofrir un intent d'assassinat a la sortida del treball per part de dos encaputxats a Manama.

EGIPTE

127 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.001.450 km²
- Població: 78.88.007 habitants
- Cap de l'Estat: Muhammad Hosni Sayyid Mubàrak

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

1 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Dos policies van copejar fins a la mort, al juliol, Khaled Mohammed Said, a la sortida d'un cibercafè a Alexandria. Segons la seva família i diverses organitzacions de drets humans el seu assassinat estava relacionat amb la publicació d'un vídeo on es mostrava un cas de corrupció policial. La mort d'aquest activista, de 28 anys, va ser la cara més violenta del tracte propiciat per les autoritats als professionals dels mitjans de comunicació el 2010, un any especialment dur a causa del procés electoral.

Ja a l'abril, la policia dispersava un centenar de manifestants als afores del parlament al Caire. La protesta, convocada pel grup opositor "6 d'Abril", pretenia la derogació de la llei d'emergència i l'esmena de la constitució. Entre els detinguts hi havia Hisham Omar Abdel Halimm, del diari Al-Masri Al-Youm, un càmera de la televisió Al Jazeera i un altre periodista de l'Egyptian Dream TV.

La pressió sobre els mitjans de comunicació, anticipant-se a les

eleccions al parlament i a la presidència -previstes per a 2011- s'ha fet notar especialment amb els bloquejos i les seves activitats a Internet. Al gener, s'impedia a l'advocat del bloqueig Ahmed Omar visitar-lo en el lloc on roman detingut des de 2006, sense que, des de fa mesos, se sàpiga res sobre el seu estat de salut. Al març, un altre bloqueig, l'estudiant Ahmed Abdel Fattah Mustafa, s'enfrontava a un consell de guerra per escriure sobre la suposada violació de drets humans a l'exèrcit.

Bones notícies van ser l'absolució, al febrer, del bloqueig Wael Abbas, condemnat a sis mesos de presó per vendre serveis de comunicació sense llicència, i, al setembre, de Gamal Eid, de l'Arabic Network for Human Rights Information. També van ser absolts Ahmed Seif El Islam Hamad, del Centre de Dret de Hisham Mubàrak, i el bloqueig Amr Gharbeia, acusats de difamació. Però va ser l'esperat alliberament, el 15 de novembre, del jove bloqueig Kareem Amer, empresonat des de feia

EGIPTE

més de quatre anys, i condemnat per "incitació a l'odi cap a l'Islam" i "insult al president egipci" en el seu bloc, la que més expectació ha aixecat en la premsa internacional. El seu alliberament va ser objecte d'una campanya internacional de blocs, associacions de Drets Humans, periodistes i personalitats polítiques, que van denunciar les seves deplorables condicions d'empresonament.

A finals de novembre, el corresponent del diari independent a la Xarxa *Al-Badil*, i militant dels drets humans, Youssef Shaaban, conegut per les seves posicions crítiques amb el govern, va ser detingut a Alexandria, quan cobria una manifestació i prenia fotos d'un policia pegant un manifestant. A la comissaria va ser inculpat immediatament de "tràfic de drogues". La seva detenció es va prolongar durant 15 dies i no se li va permetre entrevistar-se amb els seus advocats. RSF va manifestar la seva preocupació per aquesta deriva "tunisiana" del govern egipci que considera particularment inquietant". La campanya de repressió que les autoritats van mantenir, a les portes de les eleccions, contra

els Germans Musulmans, va afectar igualment els mitjans que cobrien la campanya dels candidats d'aquest partit.

D'altra banda, RSF denunciava, a primers de novembre, les noves disposicions legislatives que afectarien els programes en directe a les televisions. Segons les noves normes del ministeri de Comunicació i Informació, tot mitjà de premsa que desitgés fer una emissió en directe havia d'obtenir una autorització oficial i pagar 3.739 euros. A l'octubre, diverses cadenes privades ja havien estat suspeses o amenaçades de suspensió. Prèviament, s'havien retirat dos programes de contingut polític: *Al-Qahira Al-Yom*, *Orbit TV*, i *Baladna bel Masry*, de l'ONTV. Aquest últim dirigit per Ibrahim Issa, a qui també van cessar com a editor del diari *Al-Dostour* per publicar un article de l'exdirector general de la International Atomic Energy Agency (Agència Internacional d'Energia Atòmica) i possible candidat de l'oposició, Mohamed El-Baradei. El Govern també va llançar, a l'octubre, una campanya de control dels SMS. Les empreses que reco-

EGIPTE

rreguessin a l'enviament massiu de missatges SMS, haurien d'obtenir una autorització de l'Autoritat de Regulació de les Telecomunicacions, igual que els partits polítics o serveis d'informació, i pagar una llicència de més de 60.000 euros.

El clima es va tornar més violent com més es va acostar la cita amb les urnes. Mostra d'això va ser l'assetjament que van patir diversos periodistes al Caire, a les portes de les eleccions: A Attia Mohamed Abu-l-Ela, freelance al servei de la cadena *Al Jazeera*, el van detenir en el seu domicili un dia després d'haver presenciat a la localitat del-Sharqeya com, pel que sembla, els simpatitzants del partit en el govern, ajudats per la policia, van carregar contra l'oposició. També Mostafa Bahgat, reporter del diari *Al-Masry Al-Youm*, va ser detingut el dia abans de la data electoral, per cobrir una manifestació. A As-hraf Khalil, també reporter del diari *Al-Masry Al-Youm*, l'interceptava i amenaçava la policia per entrevistar el candidat parlamentari Mohammed Beltagui, dels Germans

Musulmans. Novembre acabava amb la condemna a sis mesos de presó, imposada per un tribunal militar, al bloqueig Ahmed Hassan Basiouny, empresonat el 2009 per crear una pàgina a *Facebook* sobre l'allistament a l'exèrcit.

IEMEN

170 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 527.970 km²
- Població: 20.975.000 habitants
- Cap de l'Estat: Ali Abdallah Saleh

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els atacs a periodistes i mitjans de comunicació van anar en augment durant tot l'any, que s'iniciava amb la detenció, al gener, de l'editor del periòdic *Al-Ayyam* i els seus dos fills, Hani Bashraheel i Hisham Bashraheel, després de 24 hores d'enfrontaments entre la policia i la seguretat privada del diari. També aquest mes es coneixien dues sentències dels tribunals a Sanaa: la de Moaz Ashhabi a un any de presó, per un article publicat a l'octubre de 2009 en el setmanari *al-Thaqafa*, considerat "falsificació de l'Alcorà"; i la de la periodista Anissa Mohammed Ali Othman a tres mesos de presó, pels seus articles publicats el 2007 en el setmanari *Al-Wassat*, titllats d'insults "al president". A ambdós se'ls inhabilitava com a periodistes durant un any.

Al febrer, es coneixia l'assassinat de Mohammed Shu'i Al-Rabu'I, reporter del diari de l'oposició *Al-Qahira*, a la localitat de Beni Qais. Els seus assassins ja havien estat arrestats l'any passat, precisament per atacar Mohammed, però van ser alliberats.

RSF acusava el govern iemenita d'intentar impedir el tractament informatiu de les operacions militars al sud del país i estar darrere de l'operació efectuada a les seus de les televisions *Al Arabiya* i *Al Jazeera*, a Sanà, quan van confiscar diversos equips, al març. També uns quants soldats irrompien, a l'abril, a la seu de l'empresa *14 October*, a Al-Ma'ala, per confiscar la informació del diari *Al-Tariq* relacionada amb una batuda de l'exèrcit a Al-Tawahi. Segons el reportatge els fets revelarien una disputa entre policies i militars.

Un fet positiu va ser l'alliberament, al març, de Mohamed Al-Maqalih, editor de la web del Partit Socialista; i d'Hisham Bashraheel fundador del diari *Al-Ayyam*. Ambdós havien romàs detinguts durant mesos, sense que s'hagués presentat càrrecs contra ells.

IRAN

175 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.648.195 km²
- Població: 71.208.000 habitants
- Cap de l'Estat: Mahmoud Ahmadi-nejad

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

29 periodistes empresonats

1 col·laboradors empresonats

7 ciberdissidents empresonats

Des de la reelecció del president Mahmoud Ahmadineyad, al juny de 2009, s'han tancat 29 periòdics i més de 130 periodistes han estat empresonats. Iran continua sent avui dia, juntament amb Xina, la major presó del món dels professionals dels mitjans de comunicació, els quals manté en llocs desconeguts sotmesos a dures condicions i llargs períodes d'incomunicació.

Al país regeix la legislació denominada "mohareb" (enemics de déu) que manté en suspens ciutadans i periodistes. Diversos parlamentaris han advocat per una retall dels terminis d'execució que preveu la llei, de vint-i-cinc a tan sol cinc dies. Precisament de "lliurar una batalla contra déu" van ser acusats Mehrdad Rahimi i Kouhyar Goudarzi, dos blocaires que s'enfrontaven, al gener, a una possible pena de mort. Les seves detencions se sumaven a les de Parisa Kakei Shiva, Nazar Ahari, Said Kanaki i Said Jalali, empresonats a finals de 2009 per les seves activitats a Internet. A la mateixa legislació es van enfrontar, al setembre, els blocaires Va-

hid Asghari i Hossein Derakhshan, i Omid Montazeri, reporter dels diaris *Shargh* i *Kargozaran* jutjat, juntament amb altres 15 ciutadans acusats de "mohareb". La llista de detinguts, un degoteig constant, va arribar fins i tot al secretari general de l'Associació de Periodistes iranians, Badrolsadat Mofidi, condemnat a sis anys de presó.

La celebració del trentaunè aniversari de la Revolució Islàmica va afectar també Internet. Diverses webs van ser objecte d'atacs d'intrusos, inclosa la web de *Radio Zamaneh*.

El Ministeri de Cultura i Orientació Islàmica, mitjançant la seva Comissió de Vigilància i Autorització de la Premsa, va suspendre les llicències als diaris *Hemat* i *Moj Andisheh*. La del *Farhang Ashti* va ser retirada i tancat el diari. També havia estat suspès amb anterioritat el diari *Asia* i retirada la llicència als setmanaris *Sepidar* i *Parastoo*. Les autoritats van crear una llista de 60 ONG acusades d'incitar o participar en disturbis, prohibint a

IRAN

qualsevol ciutadà iranià el contacte amb elles. La llista inclou la *BBC*, la *Voice of America* i l'organització *Human Rights Watch*.

A l'octubre, van detenir dos periodistes alemanys després d'entrevistar el fill de la dona sentenciada a lapidació, Sakineh Mohammadi Ashtiani. Més tard van ser acusats d'espionatge. El mateix mes va ser expulsada la corresponent del diari *El País*, Ángeles Espinosa. Amb anterioritat, al setembre, van ser també detinguts cinc periodistes per les seves webs "reformistes". Les autoritats mantenen la seva política de negar cures mèdiques i traslladar a l'hospital als presos polítics, i alguns periodistes han vist la seva salut greument deteriorada. El cas més crític va ser el d'Emadoldin Baghi, alliberat al juny, mentre diversos companys romanen en unes condicions que afecten tant la seva salut física com mental. Alguns d'ells han denunciat abusos sexuals, cas d'Abdolreza Tajik, durant la seva primera nit a la presó. A la fi d'any, diversos periodistes van ser citats per les autoritats, i van tornar a ingressar a la presó, com el mateix Baghi, que va iniciar

una sentència de sis anys de presó. Els periodistes del diari *Shargh*, Ali Khodabaksh, Ahmad Gholami, Farzaneh Roustaei, i Keyvan Mehregan, van ser també detinguts i romanen en parador desconegut. El curs acabava amb la sentència de mort imposada a Said Malekpour, programador informàtic, detingut des de 2007 per la Guàrdia Revolucionària del Centre de Vigilància d'Organitzacions Criminals.

El premi Reporters Sense Fronteres a la llibertat d'expressió va ser aquest any per a la freelance Jila Bani Yaghoob, com a representant de la repressió que van patir els blockeers i l'activitat a la xarxa. La primera freelance iraniana va ser detinguda durant les manifestacions que van seguir a la victòria electoral d'Ahmadinejad, el 2009. A l'octubre de 2010 es coneixia la ratificació per un tribunal de Teheran de la seva sentència a un any de presó i trenta anys d'inhabilitació com a periodista. Igual condemna que la recaiguda en la periodista Mahssa Amrabadi, també detinguda després de les eleccions de 2009 i condemnada, a l'octubre, a un any

IRAN

de presó. Mes en el qual es va conèixer la detenció del blocaire més jove, Navid Mohebbi, de tot just 18 anys, acusat d'amenaçar la seguretat del país.

IRAQ

130 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 438.320 km²
- Població: 28.951.693 habitants
- Cap de l'Estat: Jalal Talabani

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

7 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els periodistes van arribar a comparar les eleccions de març de 2010 amb la situació viscuda durant la invasió nord-americana el 2003. Hi va haver diversos intents d'assassinat de professionals del gremi, inclòs Muayad Al-Lami, cap de la Unió Iraquiana de Periodistes. RSF instava amb urgència el parlament iraquità a elaborar una legislació, eternament ajornada, per protegir els treballadors dels mitjans de comunicació. Deu membres del diari *Dhi Qar* van arribar a iniciar una vaga, a l'abril, per recordar al govern la urgència d'aquest marc legal.

Al maig, Rahim Al-Shamri, reporter del diari *Al-Fateh*, moria en l'explosió d'una planta tèxtil a Al-Hilla. Un mes abans, Omar Ibrahim Al-Jabouri, relacions públiques de la televisió per satèl·lit *Al-Rasheed*, havia perdut ambdues cames en l'explosió d'un cotxe bomba a Bagdad. Al juliol, la seu de la televisió *Al-Arabiya's* va patir un altre atac bomba. La policia, forces de seguretat i agents d'intel·ligència van obrir foc, a l'agost, contra onze

periodistes a la localitat kurda de Chamchamal. Abans que acabés el mes, la policia obstaculitza la casa del periodista Haydar Hassoun Al-Fizaa, i la seva dona i diversos familiars van haver de ser hospitalitzats.

Després de l'anunci de la retirada de les tropes nord-americanes, mitja dotzena de periodistes van ser assassinats en el segon semestre de l'any. A l'agost va aparèixer mort a Bagdad, sis dies després del seu segrest, Kamal Qassim Mohamed, sotsdirector de la revista *Al-Moustaqila*. Un mes després, van ser assassinats en un espai de 24 hores, Riyadh As-Saraï, presentador de la televisió *Al-Iraqiya*, abatut a trets a Bagdad i Safaa Abdul Hamid, presentador de la televisió *Al-Mousiliya*, assassinat a Mosul. A l'octubre, el càmera de la televisió *Al-Hurra*, Tahrir Kadhém Jawadle, va perdre la vida per l'explosió d'una bomba adossada col·locada sota el seu cotxe. El mes de novembre va ser el torn de Mazen Mardan Al-Baghdadi, jove presentador de la televisió *Al-Mossouliya*, de tot

IRAQ

just 18 anys, assassinat a les portes de la seva casa, a Mosul, per homes que es van identificar com a agents del servei d'intel·ligència militar. L'any va culminar amb la mort, al desembre, d'Omar Rassem Al-Qayssi, de la televisió *Al-Anbar TV*, víctima de l'explosió d'un cotxe bomba a la localitat de Ramadi.

La violència va créixer especialment a la regió del Kurdistan pels abusos de la coalició dels dos partits que controlen el govern, després de les eleccions de juliol de 2009: el Partit Democràtic del Kurdistan (KDP) i la Unió Patriòtica del Kurdistan (PUK). Les forces de seguretat d'aquests dos partits no van dubtar a usar la força per impedir als mitjans cobrir qualsevol esdeveniment. El portaveu parlamentari va arribar a impedir als periodistes l'entrada al parlament. Al gener, va morir assassinat Sardasht Osman, periodista del diari *Ashtiname* i de les webs *Sbeiy.com*, *Awene.com*, *Hawlati.info* i *Lvinpress.com*. El motiu podria estar relacionat amb un article sobre un membre del govern regional de Kurdistan, però una comissió del govern kurd conclouïa mesos després que la seva

mort no estava relacionada amb la seva activitat professional, sinó per negar-se a col·laborar amb An-sar Al-Islam, un grup radical lligat a Al-Qaeda. Diversos periodistes acusaven la coalició entre el PUK i el KPD d'estar darrere dels seus intents de segrest, amenaces, detencions o assetjaments judicials. Va ser el cas, entre uns altres, del freelance Sabah Ali Qaraman, que van intentar segrestar al gener després de les seves crítiques abocades al PUK; el de Ihsan Mullah Fuad, del diari kurd *Awene*, arrestat per la policia i acusat de terrorista, malgrat que la legislació de premsa a Kurdistan prohibeix la detenció de periodistes, o de Nabaz Goran, editor del periòdic mensual *Jehan* (World), que denunciava haver estat blanc de diversos atacs.

Al desembre, un tribunal d'Erbil imposava a la revista *Rega* una multa de 22.660 euros, la major mai coneguda a la regió, per suggerir que el KPD estava darrere de l'assassinat de Sardasht Osman. El judici es va fer seguint la llei civil iraquiana, en lloc de la llei de premsa que no preveu la possibilitat d'imposar

IRAQ

multes tan elevades. Així mateix, el periòdic Standard va ser multat amb 3.900 euros, per un judici iniciat pel ministre d'agricultura, Massud Abdulkaliq. Abans d'acabar l'any la companyia Naliya, vinculada al PUK, duia davant els tribunals el setmanari *Awene*. I el Kurdistan Islamic Union (KIU) demandava al setmanari *Bas* per publicar una suposada correspondència entre el líder del KIU i el secretari general de l'Islamic Party (IIP).

Als exèrcits iraquiana i nord-americana també se'ls atribueixen diverses hostilitats contra periodistes. Al febrer va ser alliberat Ibrahim Jassam, de l'agència *Reuters*, pres durant gairebé un any i mig, malgrat que un tribunal penal iraquiana havia ordenat la seva posada en llibertat al novembre de 2008. Al maig, el fotògraf de l'agència alemanya *DPA*, Mohamed Jalil, va ser conduït a casa per militars nord-americans, que el van copejar i van confiscar la càmera i l'ordinador. Uns dies abans, l'exèrcit iraquiana també havia copejat el freelance del *Washington Post*, Ihab Al-Zouba'i.

ISRAEL

86 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 21.060 km²
- Població: 7.307.626 habitants
- Cap de l'Estat: Shimon Peres

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El brutal assalt per part de l'exèrcit israelià a la "flotilla de la llibertat", el 31 de maig, quan pretenia arribar a Gaza amb ajuda humanitària internacional, saldat amb nou morts i diverses desenes de ferits, va donar la volta al món, malgrat que, una vegada més, es va prohibir a la premsa internacional informar en directe. Entre les baixes, Cevdet Kiliçlar, fotògraf turc dels periòdics Selam, Vakit i Milli Gazete. Dels seixanta professionals dels mitjans de comunicació que es trobaven a bord de la flotilla, almenys 16 van ser traslladats al centre de Be'er Scheva on van romandre detinguts fins a la seva final deportació. Les denúncies sobre el material confiscat durant l'assalt –fins i tot es va acusar de robatori l'exèrcit israelià– van ser nombroses. El periodista Manuel Luppichini, de la cadena italiana RAI 3, contava com la seva targeta de crèdit havia estat usada a Tel Aviv i Gedera mentre ell era detingut en Be'er Scheva i deportat a Itàlia.

Poques setmanes abans d'aquest incident que va tenir en suspens a

la comunitat internacional, el govern d'Israel havia negat l'entrada al país de l'intel·lectual canadenc Noam Chomsky, quan intentava creuar la frontera a Cisjordània per fer una conferència a la universitat de Birzeit. També, el periodista nord-americà Jared Malsin, de l'agència de notícies palestina Dt'an, va romandre diversos dies retingut, al gener, a l'aeroport internacional de Tel Aviv fins a la seva expulsió del país.

L'assetjament de l'exèrcit israelià als professionals dels mitjans de comunicació ha estat constant al llarg de l'any. Més d'una trentena de periodistes van ser blanc de gasos lacrimògens, bales de goma, detencions o trets, quan intentaven cobrir els enfrontaments entre palestins i israelians: al març, Harun Amayra, de *Falestin TV*, va ser disparat al peu mentre cobria una manifestació pacífica a Badras; a Rael Fathi, presentador de la televisió *Al-Quds*, els soldats li van impedir l'entrada a Jerusalem; el fotògraf d'*Associated Press*, Nasser Al-Shouyoukhi, va

JORDÀNIA

120 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 89.210 km²
- Població: 5.903.045 habitants
- Cap de l'Estat: Rei Abdallah II Ibn Hussein

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Jordània es va sumar a la llista de països que van introduir noves legislacions per controlar els continguts d'Internet. A mitjan gener s'anunciava el nou text legal aplicable a la xarxa i els mitjans de comunicació electrònics. La mesura es donava a conèixer pocs dies després que el ministre de comunicacions, Nabil Al-Sharif, es querellés contra Abdul Hadi Raji Al-Majali, editor de la web *Ejjbed.com*, per publicar en la xarxa un suposat enriquiment il·lícit per part de membres de la família del ministre.

La nova legislació preveia des de multes a treballs forçosos, i obligava a comunicar a les autoritats tots els continguts publicats en línia. Després de les protestes rebudes, el govern va acceptar, al setembre, retirar alguns articles de la llei, com el vuitè que perseguia els comentaris "difamatoris i insultants", molt contestat pels periodistes. Però en romanien d'altres, com l'article novè que prohibia "continguts immorals", o el dotzè que controlava la publicació d'informació relativa a la seguretat nacional, les

relacions exteriors del país, l'ordre públic o a l'economia.

La censura a Jordània és una realitat manifesta. Al control en línia en augment es van sumar els casos dels columnistes Sufian Tell i Mwaffaq Mahadin, del diari *Al-Arab Al-Yawm*, condemnats a Amman, al febrer, a quinze dies de presó per criticar l'ajuda que el servei d'intel·ligència jordà prestava a Estats Units en la seva lluita contra Al-Qaeda. Se'ls imputava "danyar les relacions amb un país estranger", "incitar al racisme", "intentar enderrocar el govern" i "ferir la reputació de l'Estat". Un mes després, també a Amman, un tribunal militar impedia als mitjans de comunicació el seguiment d'un judici contra la corrupció d'alts càrrecs jordans, inclos l'exministre de finances.

KUWAIT

87 (compartit amb la Unió dels Emirats Àrabs i Tonga) entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 17.820 km²
- Població: 2.727.258 habitants
- Cap de l'Estat: Sabah Al-Ahmad Al-Sabah

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Kuwait començava l'any pendent de la votació en el parlament d'una legislació de premsa que preveia penes d'un a dos anys de presó per als periodistes, i multes de fins a 240.000 euros. Les sancions s'endurien en el cas d'ofenses a la religió o a la família reial.

Amb anterioritat a la decisió parlamentària, al març, es va multar diversos mitjans de comunicació per diferents informacions. Al diari *Al-Ruia* per publicar els comentaris del parlamentari Mohamed Hayef, que al·ludien a possibles divisions en la família real. Ambdós, parlamentari i diari, sofrien la mateixa multa. Idèntic va ser el cas del parlamentari Marzouk Al-Ghanem, autor d'un article en el diari *An-Nahar*, també considerat ofensiu per a la família real; i el de Mohammed Abdelqader Al-Jassem, per un article en el diari *Alam Al-Youm*. A l'abril, aquest periodista era condemnat a sis mesos de presó per qüestionar la labor del primer ministre i demanar la seva dimissió. Al-Jassem va iniciar una vaga de fam pel que considerava "un judici polític". La seva

salut va empitjorar i va ser traslladat a un hospital militar. Un tribunal l'absolia, al juliol, d'un dels quatre casos judicials oberts contra ell.

Al maig, el fiscal general prohibia distribuir la informació, publicada pel diari *Al-Aan*, sobre el desmantellament de la xarxa d'espies que proporcionava informació de les bases militars kuwaitianes i nord-americanes a la Guàrdia Revolucionària d'Iran.

LÍBAN

78 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 10.452 km²
- Població: 4.700.000 habitants
- Cap de l'Estat: Michel Sleiman

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

1 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La disputa per un arbre va costar la vida a Assaf Abu Rahal, periodista del diari *Al-Akhbar*, quan va ser abatut per un tanc de l'exèrcit israelià en el foc creuat que van intercanviar israelians i libanesos a la frontera sud del Líban. Els fets van tenir lloc a l'agost, a la localitat d'Aadaisseh, quan Rahal i un company de la televisió *Al-Manar*, Ali Chouayb, que també va resultar ferit, intentaven cobrir els esdeveniments desencadenats després de la tala d'un arbre per part de l'exèrcit israelià per col·locar-hi una càmera de vigilància. Tres militars libanesos i un oficial israelià van morir també en l'enfrontament.

Una setmana després el ministeri de Defensa va detenir i va interrogar Hassan Allek, company de Rahal en el diari *Al-Akhbar*, després de denunciar la presumpta col·laboració d'alguns militars i membres del govern libanès amb els serveis d'intel·ligència israelians. El ministre de Defensa, Elias Murr, anunciava el començament d'un procés judicial contra el pe-

riodista per "difamació" i "difusió d'informació falsa".

LÍBIA

160 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 1.759.540 km²
- Població: 5.000.000 habitants
- Cap de l'Estat: Muamar El Gadafi

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Els periodistes de *Radio Benghazi*, Miftah Al-Qabaili, Sliman Al-Kabaili, Khaled Ali i Ahmad Al-Muqsabi, del programa "Massaa AL-Kheir Benghazi", especialitzat en casos de corrupció, van ser detinguts al febrer. L'emissora els va acomiadar i va suspendre el programa. Els fets van tenir lloc pocs mesos abans de la polèmica sorgida davant la possible entrada de Líbia al Consell de Drets Humans de Nacions Unides. L'elecció de 14 nous membres, prevista per a l'Assemblea General de maig, posava en relleu les mancances en matèria de drets humans del país dirigit per Gaddafi que, pel que fa als mitjans de comunicació, ha nacionalitzat les televisions *Al-Libya* i *Al-Wasat*; ha negat la llicència als diaris *Oea* i *Quryana*; i ha arribat a bloquejar el portal *Youtube* i altres webs independents.

Un any més es continua sense notícies del periodista Abdulla Ali Al-Sanussi Al Darrat, empresonat des de 1973. S'ignora el seu.

MARROC

135 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 446.550 km²
- Població: 34.343.219 habitants
- Cap de l'Estat: Rei Mohammed VI

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Les esperances d'obertura que va portar la successió de Hassan II pel seu fill Mohamed VI, el 1999, s'han vist frustrades especialment a partir de la segona meitat del 2009. Els periodistes han patit l'assetjament de les autoritats geloses amb els continguts dels mitjans de comunicació, sobretot en matèria de comentaris a la corona. Així ho feia saber RSF als líders europeus anticipant-se a la cimera entre el Marroc i la Unió Europea, organitzada a Granada al març de 2010 .

Mes en el qual es tancava la cadena de televisió per satèl·lit *Al Jazeera*, i la retirada d'acreditacions als seus periodistes. RSF va condemnar fermement aquesta decisió al·legant que res justificava una acció semblant contra un mitjà estranger violant les regles dels procediments legals, al mateix temps que demanava la suspensió del tancament de la cadena, i recordava que la llibertat d'expressió està garantida per la constitució del regne de Marroc.

Alguns mitjans s'han vist obligats a tancar. Va ser el cas del periòdic

Le Journal hebdomadaire (el seu periodista, Ali Amarprimer, va haver d'abandonar el país); i de Nichane, tancat per un boicot d'anunciants. A més, es van seguir diversos casos judicials: el de Mohamed Attaoui; el qual enfrontava al periodista Ali Amar amb la seva antiga col·laboradora Sophie Goldryng; el que condemnava el director de publicació del diari *Akhbar Al-Youm*, Taoufik Bouachrine, a sis mesos de presó per "estafa"; i el del blocaire Boubaker Al-Yadib, condemnat a any i mig de presó i 500 dirhams de multa, per "fer malbé béns de l'Estat", "atemptat a un agent de l'Estat" i "participació en una manifestació il·legal". Al-Yadib va ser detingut juntament amb Bachir Hazzam (aquest últim alliberat dos mesos després) per contar en les seves respectives webs la repressió de les autoritats en les manifestacions estudiantils de desembre de 2009, a Taghijite.

Les autoritats marroquines van prohibir als mitjans de comunicació qualsevol seguiment dels esdeveniments que

MARROC

van tenir lloc, al novembre, durant el desallotjament del campament sahrauí d'El Aaiun. El Marroc va imposar un bloqueig informatiu que impedia l'entrada al territori a periodistes estrangers, especialment dels espanyols. Aquells que van assolir trencar el bloqueig van ser immediatament expulsats, com el cas dels tres periodistes espanyols de la cadena *SER*, Àngels Barceló, Nicolás Castellà i Àngel Cabrera, detinguts i enviats de retorn a Gran Canària. Amb anterioritat se li havia retirat l'acreditació al corresponent del diari *ABC*, Luis de Vega.

QATAR

121 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 11.000 km²
- Població: 850.982 habitants
- Cap de l'Estat: Hamad bin Khalifa al-Thani

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

20 ciberdissidents empresonats

Diverses presentadores de la televisió *Al Jazeera*, la síria Luna Al-Shibil, la tunisiana Nawfar Afli, i les libaneses Jumana Nammour, Lina Zahr Al-Deen i Jullinar Mousa, van dimitir després de ser qüestionades per la manera d'anar vestides en pantalla, no prou conservador per a alguns directius de la cadena. Almenys aquest va ser el motiu publicat en el diari *Al-Hay*, mentre que la versió oficial d'*Al Jazeera* negava tenir una identitat proislamista. Des del seu naixement, el 1996, la televisió *Al Jazeera* s'ha convertit en un referent dels mitjans de comunicació àrabs. Si bé té els seus detractors. A Iran està prohibida des de 2004, i des d'Estats Units se l'acusa de ser el mitjà d'expressió de grups extremistes.

SÍRIA

173 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 185.180 km²
- Població: 17.585.540 habitants
- Cap de l'Estat: Bachar el-Assad

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

3 ciberdissidents empresonats

Encara que des de la seva arribada al poder, el 2000, el president siri Bashar el-Assad ha multiplicat els discursos d'obertura, les reformes polítiques i legislatives han quedat en punt mort. L'estat d'emergència, en vigor des de 1963, anul·la totes les disposicions de la constitució síria relatives a les llibertades públiques. Tot i que el nombre de mitjans de comunicació ha augmentat, el pluralisme no ho ha fet en la mateixa mesura. El partit Baas continua controlant la informació, i la tornada de Síria a l'escena internacional no ha canviat la situació. Una gran opacitat regna sobre la realitat social i política al país.

Des de la segona meitat de 2009 el Ministeri d'Informació ha detingut molts militants de drets humans, advocats i periodistes. N'hi ha molts que han estat interrogats sobre el contingut d'articles considerats "atemptatori contra la nació" o amenaça per a la "seguretat de l'Estat". Ali Abdallah, periodista i escriptor, empresonat des de desembre de 2007, i que havia d'haver

estat alliberat al juny de 2010, continua a la presó per noves acusacions de "falses informacions que atempten contra l'Estat". És l'únic periodista dels signants de la Declaració de Damasc, reunits a la fi de 2007, que encara roman privat de llibertat. Fayed Sara va sortir en llibertat després de complir la seva sentència de 30 mesos de presó per "intentar danyar l'estat", "pertànyer a una organització secreta per desestabilitzar l'estat" "i incitar a la tensió ètnica i racial".

També va ser posat en llibertat, al gener, el blocaire Kareem Arbaaji, arrestat el 2007 i sentenciat a tres anys de presó per "publicar informes falsos destinats a afeblir l'esperit de la nació". Tareq Byasi va deixar la presó a l'agost, després de complir una condemna de tres anys per "atacar l'ànima de la nació" en un article crític amb els serveis de seguretat siris. Al febrer, va ser posat en llibertat el periodista del diari *Al-Thawra*, Maan Aqil, empresonat al novembre de 2009.

SÍRIA

L'any començava amb les detencions del reporter Ali Taha i el càmera Ali Ahmed, de la televisió *Rotana*. Alliberats un mes després, ambdós van romandre 36 dies privats de llibertat sense que es presentessin càrrecs contra ells i sense que se'ls permetés tenir contacte amb un advocat. Al juny, van detenir Kamal Sheikhou, autor de diversos articles de la web *All4Syria*, quan intentava sortir del país amb el passaport del seu germà. Quant a la jove estudianta i blocaire Tal Al-Mallouhi, empresonada al desembre de 2009, compareixia al novembre davant l'Alta Cort de seguretat de l'Estat, un tribunal d'excepció sense apel·lació possible, acusada d'espionatge a favor d'Estats Units. Se la manté aïllada a la presó de Douma, prop de Damasc.

D'altra banda, un projecte de llei sobre comunicació a Internet, aprovat a l'octubre i elaborat pel primer ministre Moahammad Naji Otri, destinat a detenir l'avenç de la circulació informativa a la xarxa, disposa que tot periodista incriminat haurà de comparèixer davant de la Cort penal. Qualsevol auxiliar de justícia podrà efectuar una en-

questa sobre els periodistes culpables de "crims" definits per aquesta llei, decidir l'arrest del periodista i requisar els seus ordinadors en la mateixa redacció. Malgrat la censura, diversos llocs d'actualitat han sorgit en els últims anys.

TERRITORIS PALESTINS OCUPATS

150 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: Cisjordània 5.655 km²; Franja de Gaza 365 km²
- Població: 3.800.000 habitants (2.400.000 a Cisjordània, 1.400.000 en Gaza)
- Cap de l'Estat: Mahmud Abbas

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

1 ciberdissidents empresonats

L'exèrcit israelià va ferir almenys una desena de professionals dels mitjans de comunicació en els enfrontaments de febrer en el camp de Shu'fat, a l'est de Jerusalem, on viuen més de 25.000 palestins. Els periodistes van denunciar ser blanc intencionat dels militars. Entre els ferits hi havia els fotògrafs de l'agència *Reuters*, Sinan Abu Mizer i Amar 'Awad; el fotògraf de la web *Qudsnet*, Diala Jweihan; el càmera de la televisió *Falestin*, Nader Peppers; el de la *CNN*, Karim Khadr; el de la televisió *Al Jazeera*, Samir Abou Al-Gharbiya; els reporters del diari *Al-Quds*, Atta 'Awissat i Mahmoud Alyanand; el periodista de l'*AFP*, Ahmed Al-Gharably i el fotògraf d'una agència xinesa de notícies, Nidal Ishtiyeh. Un mes abans, a la localitat de Burin, l'exèrcit israelià va atacar també el fotògraf i el càmera de *Reuters*, Abdelrahim Al-Qusini i Hassan Titi; el fotògraf de l'agència *Dt.'an*, Rami Swidan; i Ashraf Abu Shawish, de *Pal Media*.

A la tensió amb l'exèrcit israelià se suma l'existent entre Hamas i Fatah, latent en la sentència a any

i mig de presó que un tribunal militar palestí de Cisjordània imposava a Tareq Abu Zayd, corresposal de la televisió *Al-Aqsa*; així com en la detenció, al febrer, d'Abdel Ghani Samara, corresposal de la revista *Chabab Al-Yawm*. Zayd, detingut a la presó de Nablus, que ja havia estat arrestat diverses vegades el 2009 per les milícies lleials al president Mahmoud Abbas.

Mustafa Sabri, del diari *Filastine*, va ser alliberat al març, dos mesos després de la seva detenció, havent pagat 5.610 euros. No obstant això, el seu domicili va ser ocupat per membres de les forces de seguretat palestines quan es disposava a concedir una entrevista a Mosab Al-Khatib, corresposal de la televisió *Al-Quds* i a Ashraf Abu Shawishand, càmera de *Pal Media*. Tot el material de l'entrevista va ser confiscat.

Una altra casa, la del corresposal d'*Al-Hayat Al-Jadida*, Noufouz Al-Bakri, a Gaza, va ser també ocupada per individus que es van identificar com a membres de les forces de se-

TERRITORIOS PALESTINOS OCUPADOS

guretat del ministeri de l'interior de Hamas. Succeïa, després de la publicació en línia d'uns articles crítics amb la violació de drets humans de les dones a la franja de Gaza. Lloc en el qual, pocs dies després, les autoritats de Hamas van deportar al càmera britànic Paul Martin.

A l'abril, el cotxe d'un reporter de la televisió Al Jazeera va ser trotejat a Ramallah, al mateix temps que les autoritats palestines advertien a les ràdios i televisions locals de Cisjordània que havien de renovar les seves llicències abans del 15 d'abril sota pena de suspensió. I maig es va estrenar amb la detenció, pel servei de d'intel·ligència palestí, de Muhannad Adnan Aziz Salahat, periodista i representant de la Fundació de Drets Humans de Palestina. Dies més tard, Samer Rwayched, corresponsal de la ràdio, Sawt Al-Aqsa, lligada a Hamas, era arrestat a Cisjordània per les autoritats palestines. Altres dos periodistes de webs també lligades a Hamas, Mohamed Ezzat Al-Halayka i Sami Rosteix'd, van ser arrestats a Hebron i Betlem respectivament. Mentre, Ahmed Fayadh, de la web

Aljazeera.net, va ser copejat per la policia, a l'agost, al sud de la Franja de Gaza.

TUNÍSIA

164 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 163.610 km²
- Població: 10.323.166 habitants
- Cap de l'Estat: Zine el-Abidine ben Ali

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

*Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Les autoritats tunisianes van endurir notablement al llarg de tot l'any el seu tracte als periodistes. Al gener, es va dictar la sentència que condemnava el periodista Fahem Boukadous a quatre anys de presó, per cobrir per a la televisió *El Hiwar Ettounsi* les protestes minaires que van tenir lloc a localitat de Gafsa, el 2008. Després d'ingressar a la presó, la seva salut es deteriorava notablement a mitjan any.

La policia agredia, a l'abril, el periodista en línia i activista de drets humans Zouhaïer Makhoulf, al seu domicili i en presència de la seva família. Al juliol, un mes especialment dur amb els mitjans de comunicació, els articles en suport a l'empresonat Fahem Boukadous, van costar la detenció al bloqueaire i periodista Zyad Al-Heni. El poeta i periodista Taoufik Ben Brik va passar uns quants dies sota arrest domiciliari, després d'escriure dos articles crítics amb la policia tunisiana en el periòdic francès *Nouvelle Observateur*. Al desembre, el corresponal de *Radio Kalima*, Nebrass Hedhili, va ser copejat per

dos policies a La Chebba, quan es disposava a cobrir una manifestació organitzada per l'associació "Taleb Chebbi". Hedhili va ingressar inconscient a l'UCI de l'hospital de La Chebba. Tot això, mentre es començava aplicar una legislació per criminalitzar l'activitat dels defensors dels drets humans.

A finals de desembre, després del suïcidi del jove Mohamed Bouazizi, que es cremava a l'estil bonze a Sidi Bouzid, al sud de Tunísia, per protestar contra la dictadura de Ben Ali, s'iniciaven en tot el país una sèrie de manifestacions i protestes contra el règim, en què Internet i *Facebook* -censurat sovint-, juntament amb la televisió *Al Jazeera*, van tenir un paper essencial. Tant que, segons nombrosos testimoniatges, sense l'ajuda de la Xarxa, que va servir, igual com abans va passar a Iran, per convocar les protestes populars burlant el control oficial sobre els mitjans, la dita "revolució dels gessamins" hagués estat impossible.

UNIÓ DELS EMIRATS ÀRABS

87 entre 178 en l'última classificació mundial

- Superfície: 83.600 km²
- Població: 4.650.000 habitants
- Cap de l'Estat: Jalifa ben Zayed Al-Nahyan

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2010

**Només es comptabilitzen els assassinats per causes professionals provades*

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

2 ciberdissidents empresonats

El bloqueig a Internet, al febrer, del fòrum de discussió *UAE Hewan* feia sospitar que el tancament podia estar relacionat amb l'intent de les autoritats de descobrir la identitat dels seus autors, que es denominen a ells mateixos "Emirati intel·lectuals". El lloc ja havia sofert el tancament, al novembre de 2009, ja hi havien tancat una pàgina crítica amb la religió, però mai havia estat bloquejat totalment.

No va ser l'única activitat contra la xarxa. A l'abril les autoritats intentaven controlar la identitat dels usuaris d'internet als cibercafès i altres espais públics, al·legant que es lluitava contra la criminalitat i pedofília. Dos mesos més tard, es bloquejava l'accés a la revista online *Hetta*. L'editor de la revista apel·lava la sentència sense èxit.

Al juliol, l'autoritat reguladora de les telecomunicacions, *TRA*, posava el punt de mira en l'ús dels aparells de telefonia mòbil BlackBerry, per considerar-los perill potencial per a la seguretat nacional del país. Pocs dies després, començava

l'assetjament als usuaris del servei de Messenger de l'esmentat aparell quan intentaven organitzar una protesta contra la pujada del preu de la gasolina. L'usuari organitzador de la protesta va ser identificat per les autoritats i detingut durant una setmana.

INTERNET

Un espai únic de discussió i intercanvi de comunicació; Un espai on es poden demanar comptes als poderosos

En molts països on els mitjans de comunicació tradicionals estan sota el jou d'un règim totalitari, Internet ofereix un espai únic de discussió i intercanvi d'informació, en el qual afloren a la superfície informacions censurades. A Aràbia Saudita la majoria dels blocs són dones. Disposen així d'un fòrum únic per parlar dels problemes relacionats amb la dona, que encara no disposen de cap espai en els mitjans tradicionals. Els nous mitjans, i en particular les xarxes socials, han posat a la disposició de les poblacions eines de col·laboració que permeten tornar a prendre possessió de la informació, i també qüestionar l'ordre social. Per exemple, a Egipte o a Tunísia, *Facebook* s'ha convertit en el lloc de concentració dels militants

a qui s'impedeix sortir a la carrers. També els manifestants iranians es van mobilitzar en línia per protestar per la reelecció de Mahmud Ahmadi-nejad. La Xarxa s'ha convertit en un espai on es poden demanar comptes als poderosos. Els casos de denúncies de corrupció es multipliquen a Rússia o a Xina, i a vegades fins i tot s'aconsegueix que se sancioni alguns càrrecs oficials implicats. La transparència s'ha convertit en la paraula clau dels internautes.

La web *Wikileaks* ha fet tremolar especialment el món polític, en revelar centenars de cables diplomàtics nord-americans. Alguns països s'han llançat a una autèntica croada contra el lloc. Estats Units s'ha posat mans a l'obra per obrir una investigació criminal contra Julian Assange, fundador de *Wikileaks*; França ha intentat prohibir l'allotjament del lloc al país, i les institucions bancàries han cedit a pressions dels governs posant fi al seu servei de pagament en els comptes del lloc. *Wikileaks* ha permès revelar un gran nombre de temes cabdals per a la llibertat de premsa, com les circumstàncies de la mort, a l'Iraq, del

càmera espanyol José Couso per trets de l'exèrcit nord-americà; l'atac a *Google*, organitzat pel govern xinès; o les pressions d'Estats Units sobre Xina per alliberar al premi Nobel de la Pau, Liu Xiaobo.

Les autoritats d'alguns països han decidit respondre a tot això mitjançant la censura de continguts polítics o socials, gràcies a les últimes eines de filtratge del web, amb el perill que es desenvolupin intranets nacionals desconnectades del World Wide Web, i amb detencions i intimidacions als internautes.

Més de 110 internautes es troben actualment empresonats per haver-se expressat lliurement a la xarxa. Aquesta brutal manifestació de la censura de la web es desplega en estratègies de control dels governs més subtils: generalització de la vigilància dels internautes i també desenvolupament de la manipulació (mitjançant la redirecció de les entrades cap a llocs "aprovats") i difusió de la seva propaganda de manera digital; presència més agressiva de les seves tesis en línia, i ofensives en els fòrums de discussió: els missatges crítics s'ofeguen

“amb centenars de missatges “positius” que col·loquen individus pagats per fer-ho.

Les democràcies occidentals no queden al marge d'aquesta lògica de regulació d'Internet. En nom de la lluita contra la pornografia infantil o contra el robatori de la propietat intel·lectual, a Austràlia, França i Espanya, entre altres països, s'han aprovat o s'estan estudiant lleis i decrets. Els països escandinaus segueixen un camí diferent. A Finlàndia, un decret ha convertit l'accés a Internet en un dret fonamental per a tots els ciutadans. D'altra banda, el parlament islandès ha aprovat un projecte de resolució per a crear un paradís cibernètic per a blocaires i periodistes ciutadans, l' *Icelandic Modern Mitja Initiative (IMMI)*.

Els internautes no pensen deixar que facin amb ells el que vulguin.

La ciberguerra, que els enfronta a les autoritats repressives, es basa en l'eficàcia de les armes de què disposen tots: sistemes de filtratge i vigilància cada vegada més eficients contra el xifratge dels correus

electrònics, servidors intermediaris i eines per eludir la censura cada vegada més sofisticades (*Tor, els VPN, Psiphon, UltraReach, etc.*), que es desenvolupen gràcies a la solidaritat d'internautes tot el món. Per exemple, milers d'iranians utilitzen servidors intermediaris destinats als internautes xinesos. Dissidents i blocaires són vulnerables quan es troben aïllats, per això, comencen a agrupar-se en associacions d'acord amb les lluites que pensen portar a terme. I així han nascut associacions de blocaires russos o marroquins, grups d'internautes bielorrussos que llancen campanyes contra les decisions governamentals, i també d'internautes xinesos que organitzen cibermoviments en favor dels manifestants iranians a *Twitter*. Tant si es tracta de causes nacionals com mundials, les lluites que porten a terme tenen ressò i decidiran la cara que tindrà la Internet de demà. El 12 de març, amb motiu del Dia mundial contra la cibercensura, Reporters sense Fronteres demanarà als internautes de tot el món que es mobilitzin perquè sigui possible l'accés a un Internet lliure, sigui quin sigui el lloc des del qual un es connecti. I per llui-

tar contra una segregació digital que posa en perill el dret a la informació.

RSF emet cada mes de març un informe específic sobre Internet. (link).

Lucie Morillon